

Gebriksaanwijzing
voor de

SINGER

Automatische

ZIG-ZAG NAAIMACHINE

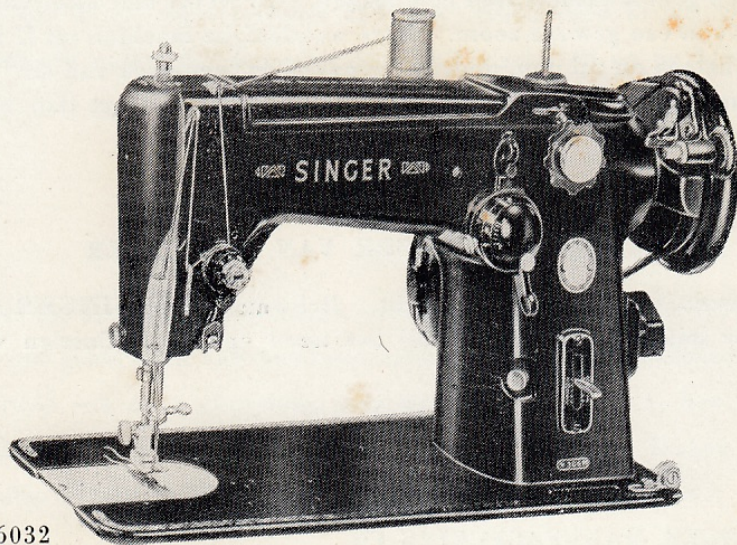
MODEL 306

THE SINGER MANUFACTURING COMPANY

SINGER*

AUTOMATISCHE ZIG-ZAG

NAAIMACHINE MODEL 306*

Form K6032
Dutch
(159)

De meest veelzijdige naaimachine, die ooit voor huishoudelijk gebruik gemaakt werd. Vervaardigt siersteken automatisch en is ook voor recht stikken een machine van de hoogste orde. Deze zeer moderne machine is het resultaat van meer dan 100 jaar ervaring, welke SINGER toonaangevend over de gehele wereld heeft gemaakt.

ALS BEZITTER VAN DEZE NIEUWE AUTOMATISCHE SINGER MACHINE

Kunt U trots zijn op het bezit van de mooiste zig-zag naaimachine, die ooit voor huishoudelijk gebruik vervaardigd werd. U kunt er van verzekerd zijn, dat deze buitengewoon veelzijdige machine gebouwd is met de deskundige zorg en kennis, die SINGER tot de meest bekende en gewaardeerde naam voor naaimachines gemaakt hebben voor meer dan 100 jaar over de gehele wereld. U kunt er prachtige en ingewikkelde steken geheel **automatisch** mee maken. Er wordt niet meer vaardigheid voor vereist, dan voor het naaien van een gewone zoom. Deze wonderlijke machine zal U vlug door uw gewone rechte naaiwerk heen helpen en zal dan, door het eenvoudige toepassen van de "patroonmallen," de siersteken voor U maken, zonder dat dit meer tijd of moeite vraagt dan het rechte stikwerk.

HOE BELEEF U DE MEESTE VREUGDE VAN UW SINGER

Profiteer van de kosteloze nailessen waar U recht op hebt. Bekwame, door SINGER opgeleide leerkrachten geven U individuele leiding en helpen U bij het leren van de beginselen van huishoudelijk naaiwerk.

* Een handelsmerk van THE SINGER MANUFACTURING CO.

SINGER * SERVICE

Waarheen U zich ook begeeft, U zult steeds deskundige en betrouwbare SINGER* Service in Uw onmiddellijke omgeving hebben. SINGER stelt er prijs op U te helpen Uw SINGER naaimachine in de beste conditie te houden. Daarom is het verstandig de hulp van Uw SINGER vertegenwoordiger in te roepen, zodra Uw machine nagezien of gerepareerd moet worden. Wanneer U hulp van Uw SINGER winkel vraagt, kunt U er zeker van zijn, dat een bekwame SINGER monteur U bedient en dat U de gegarandeerde SINGER* onderdelen krijgt, wanneer U deze nodig hebt. Let op de bekende rode „S” van elke SINGER winkel en op de SINGER Service Auto.

ALLES VOOR DE VROUW DIE NAAIT

Het antwoord op alle vragen over het naaien wordt in Uw SINGER winkel gegeven. Daar vindt U een grote keur van naaibenodigheden en kleine artikelen, handleidingen voor het naaien, advies, terwijl ook voor afwerking zorg gedragen wordt, b.v. het maken van stofknopen, het zomen, het maken van ceintuurs en gespen, om slechts enkele dingen te noemen. Zoek in Uw telefoonboek onder SINGER MAATSCHAPPIJ N.V. naar ons adres.

GROTERE MOGELIJKHEDEN MET DE SINGER 306

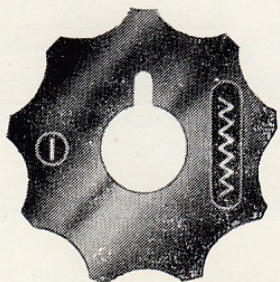
1. **GROTERE VEELZIJDIGHEID**—Een machine van de grootste perfectie voor recht stikken, die ook alle mogelijke zigzagsteken en automatische siersteken kan uitvoeren.
2. **AUTOMATISCHE STEKEN**—geschulpte randen, blind gestikte naden, sierpatronen en eenvoudig verstelwerk—worden gemaakt met de verwisselbare patroonmallen, welke de verschillende soorten steken „onthouden.” De mogelijkheden zijn onbeperkt en alleen de steeklengte en naalduitslag behoeven ingesteld, en de bijgevoegde patroonmallen verwisseld te worden.
3. **SIERWERK MET DUBBELE NAALD** kan nu zonder hulpstukken gedaan worden, met behulp van de speciale dubbele naald.
4. **NAALD MET HET OOG VAN VOREN**—de draad laat zich vlot in de naald steken.
5. **ROTERENDE SPOELBEWEGING**—verzekert een soepele en rustige werking. Roterende grijper.
6. **VOLLEDIG ZICHTBARE SPOELHULS** vergemakkelijkt het uitnemen en inzetten. Tijdbesparende, extra grote ronde spoelklos.
7. **AFLEESBARE SPANNING** maakt nauwkeurige instelling voor ieder weefsel mogelijk.
8. **OMKEERBARE TRANSPORTEE-RICTING** voor het vooruit en achteruit naaien. Achteruit naaien speciaal voor het aan- en afhechten van naden en zomen.
9. **HEFBOOM VOOR STEEKLENGTE MET AFLEZING** wordt met vingertop bediend.
10. **GLADDE NAADLOZE STEEKPLATEN** worden bevestigd door in te drukken, hetgeen haken gedurende het naaien voorkomt.
11. **REGELMATIGE TRANSPORTERING** voor het bewerken van alle soorten weefsels.
12. **UITSCHAKELING VAN TRANSPORTEUR** maakt stoppen en borduren mogelijk.
13. **VOLMAAKTE CONTROLE** over de machine bij grote en kleine snelheid.
14. **SPECIALE NAALDKLEM** waarbij het vrijwel onmogelijk is om de naald verkeerd in te zetten.
15. **ALUMINIUM CONSTRUCTIE** hetgeen duurzaamheid en licht gewicht betekent.

AUTOMATISCHE PATROONMALLEN

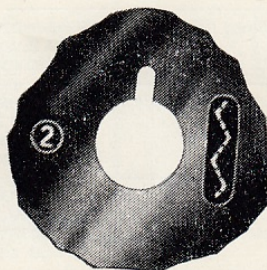
Een zeer groot aantal verschillende siersteken kan automatisch gemaakt worden door het inzetten en verwisselen van patroonmallen. Gaat U er eens bij zitten en U zult verbaasd zijn over de verschillende steken, die gevormd worden.

De zes patroonmallen waarop dit werk gebaseerd is, worden bij de machine geleverd—zie onderstaande afbeelding. De steken zijn zowel doelmatig als versierend in hun toepassing. Verdere beschrijving van iedere mal wordt gegeven op **bladzijden 21, 22 en 23.**

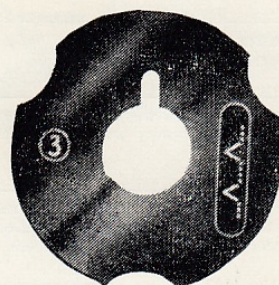
PATROONMALLEN

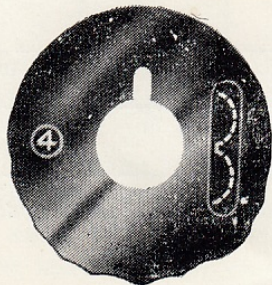
1—Zig zag.

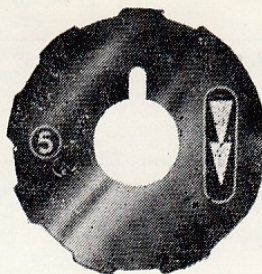
2—Meervoudige.

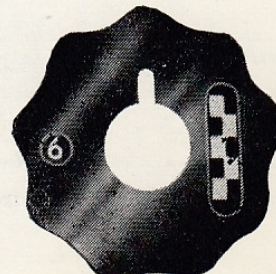
3—Blindsteek.

4—Schulpsteek.

5—Pijlsteek.

6—Dominosteek.

Iedere patroonmal wordt aangeduid met het nummer en het patroon, dat er mee gemaakt wordt.

**OVERZICHT VAN WEEFSELS, GARENS, NAALDEN EN AANTAL STEKEN
PER INCH (2½ cm)**

SOORT WEEFSEL	No. GAREN	No. NAALD	AANTAL STEKEN PER INCH (2½ cm) VOOR RECHT NAAIEN	
			INGESLAGEN ZOOM	PLATTE ZOOM
Zeer dunne materialen, zoals tule, mousseline, chiffon, zijde en chiffon, fluweel.	60 gemercentreerd, 60, 80 katoengaren, 50 zijde, nylongaren	9	15 tot 20	15 tot 20
Dunne materialen, zoals zijde, fijne synthetische stoffen, taftzijde, zuivere zijde, gaas, tricots, velvet en satijn.	60 gemercentreerd, 60 tot 80 katoen- garen, 50 zijde, nylongaren	11	12 tot 15	15 tot 20
Lichte materialen, zoals katoen, chambray, piqué, popeline, cretonne, chintz, faille, wollen flanel, wollen jersey, wollen crêpe, katoen fluweel en fluweelachtige weefsels, lichte kostuumstof.	50 gemercentreerd, 60 tot 80 katoen- garen, 50 zijde	14	12	15 tot 18
Tamelijk zware materialen, zoals corduroy, linnen, gabardine, geribde materialen, zware kostuumstof en jasstof.	Extra zwaar, gemercentreerd. 40 tot 50 katoen- garen	16	10	12
Zware materialen, zoals zeildoek, gekeperd katoen, tijk, overjasstof.	30 tot 40 katoen- garen	18	8	10
Plastic.	50 tot 60 gemer- centreerd garen	9 of 11	10	12

Gelieve bij het bestellen van naalden steeds op te geven "Klasse 206x13," alsmede het nummer en het benodigde aantal.

Zie bladzijde 8 voor het bestellen van dubbele naalden.

NAALDEN EN GARENS

Voor een perfect stiksel moet het garen gekozen worden in overeenstemming met het te stikken weefsel en de naald moet de juiste dikte hebben voor de draad, zodat deze gemakkelijk door het oog van de naald heen kan.

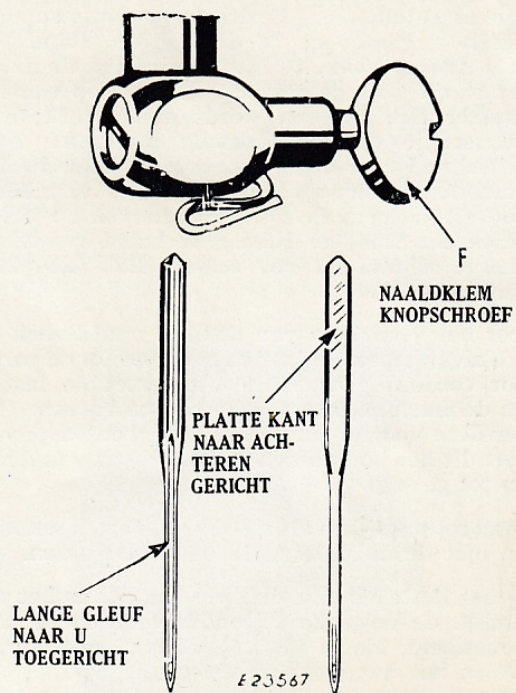
Let er op, dat de naald niet bot of krom is. Onthoud, dat het breken van de draad soms veroorzaakt wordt door oneffenheden in de draad. Men kan dit voorkomen, door een iets dikkere naald te nemen.

Gebruik hetzelfde materiaal voor naald en spoel. Gebruik geen zijde op de spoel en gemercceriseerd garen in de naald, of omgekeerd.

INZETTEN VAN DE NAALD

Breng de naaldstang in zijn hoogste stand en draai de knopschroef **F**, afbeelding 1, van de naaldklem los. Breng de naald in de klem, zo hoog mogelijk met de **platte kant naar achteren** en de **lange gleuf naar U toe**. Zet daarna knopschroef **F** vast.

206 x 13 NAALD

Afb. 1. Inzetten van de naald in de naaldklem.

INZETTEN VAN DUBBELE NAALDEN

Volg dezelfde werkwijze als voor het inzetten van de enkele naald (zie **blz. 7**).

WAARSCHUWING : Voor het naaien met **dubbele naalden**, dient U zich te vergewissen, dat de naalduitslaghefboom in de midden stand staat, zoals **Afb. 20, blz. 18** laat zien en dat de machine niet werkt met de zig-zag hefboom op een hoger nummer dan hetgeen wordt aangegeven op het dwarsstukje van de **dubbele naalden**. Zet de stuitschroef voor de zig-zag breedte **F2, Afb. 22** op hetzelfde nummer als het dwarsstukje van de naald aangeeft, volgens de wijze beschreven op **blz. 19**. Indien een smallere zig-zag verlangd wordt, moet behalve schroef **F2** ook schroef **E2, Afb. 22** gebruikt worden.

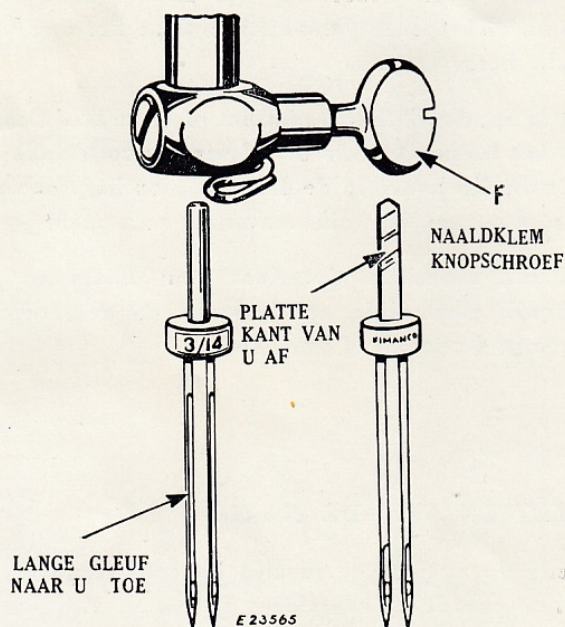
Voor het verrichten van **dubbel naaldwerk** moet de Universeel steekplaat en persvoet (of de persvoet voor cordon) gebruikt worden, met de instelling van de machine zoals hierboven beschreven. Wanneer deze voorzorgen niet in acht worden genomen, heeft dit het bot worden of het breken van de naalden tot gevolg.

Zowel recht stikken als zig-zag stikken en sierstikken kan met de dubbele naald verricht worden.

Bij het bestellen van dubbele naalden is het noodzakelijk de volgende bijzonderheden op te geven hoeveelheid, klasse (306x1), afstand nummer, b.v. „3” en het nummer van de naald.

Hier volgt een voorbeeld van een volledige order :
“ 10 klasse 306x1-3, nummer 14 Naalden.”

306 x 1 - 3 NAALDEN

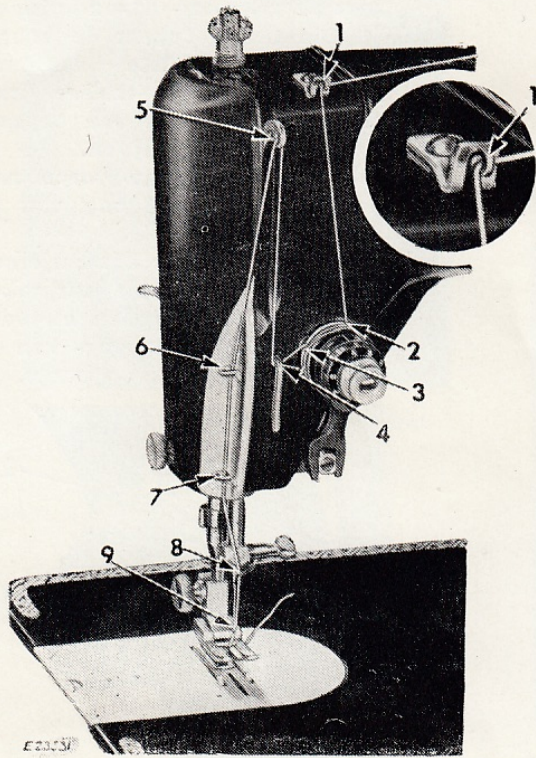
Afb. 2. Inzetten van dubbele naald in naaldklem.

INRIJGEN VAN DE BOVENDRAAD—Enkele naald.

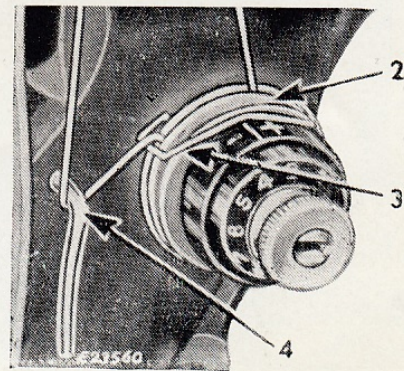
Breng de draadhefboom 5 in zijn hoogste stand. Zet een klos garen op de garenpen en houd de klos met de rechterhand vast.

Leid de draad van onder af door de draadgeleider 1. Naar beneden en van rechts naar links in de achterste of voorste spanningschijf 2.

(De middenschijf scheidt de draden wanneer met de dubbele naald genaaid wordt.) Door het gaatje van de aantrekveer 3. Onder de geleider voor de slappe draad 4 door. Omhoog en van rechts naar links door het gaatje van de draadhefboom 5. Naar beneden door de geleiders 6 en 7 van de frontplaat. Door geleider 8 van de naaldklem. Van **voren naar achteren** door het oog van de naald 9. Trek de draad ongeveer 10 cm. door om mee te beginnen.

Afb. 3. Loop van de bovendraad.

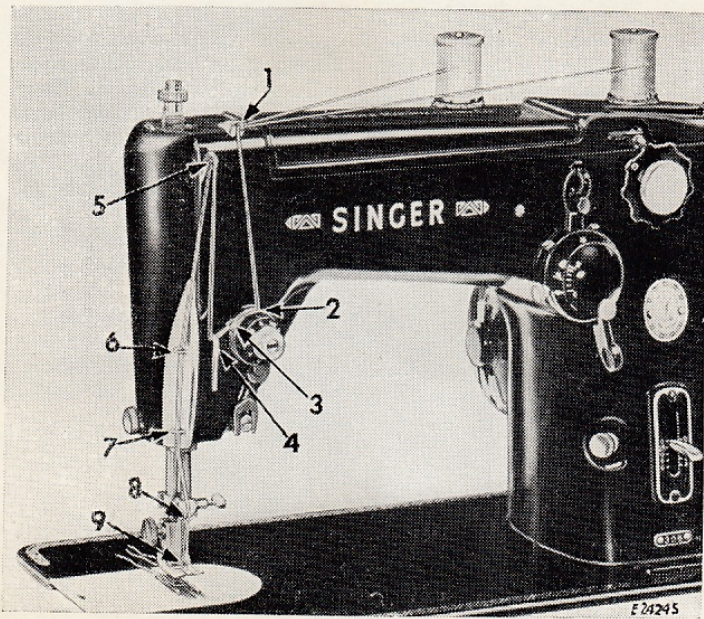
Afb. 4. Loop van de bovendraad bij de spanningschijven.

INRIJGEN VAN DE BOVENDRAAD—

Dubbele naalden.

Breng de draadhefboom 5 in zijn hoogste stand.

Zet een klos garen op elk van de beide garenpen-
nennen.

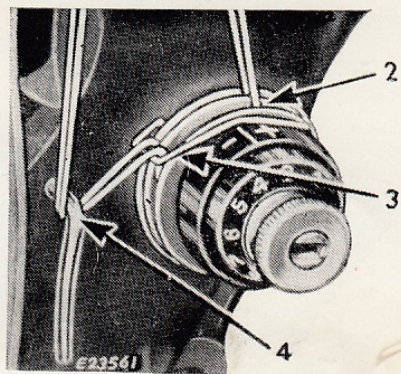
Afb. 5. Loop van de bovendraden (dubbele naald).

10

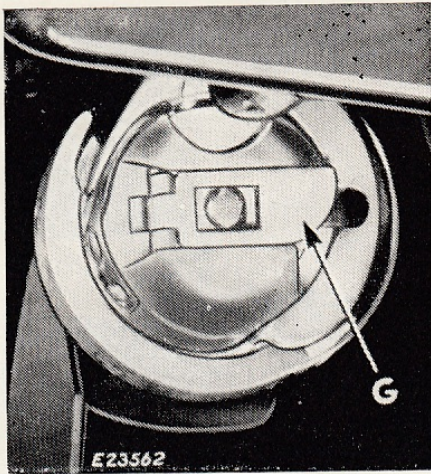
Rijg de beide draadgeleidingen met één draad in op dezelfde manier als bij de enkele naald met de volgende uitzonderingen : Leid één draad tussen de voorste en de middelste spanning-schijven 2 en de andere draad tussen de achterste en de mid-delste spanningschijven.

Steek de draden van voren naar achteren door het oog van elk der naalden.

Zorg er voor, dat de draden elkaar niet kruisen of in de war raken. Trek de beide draden ongeveer 10 cm. door het oog van de naalden om mee te beginnen.

Afb. 6. Loop van de bovendraden bij de spanningschijven (dubbele naald).

Afb. 7. *Uitnemen van de spoelhuls.*

UITNEMEN VAN HET SPOELKLOSJE

Zet de naald in zijn hoogste stand. Leg de machine achterover om zijn scharnieren. Open het klepje **G**, Afb. 7 en neem de spoelhuls er uit.

WINDEN VAN DE SPOEL

Zie Afb. 8 en 9.

Houd het vliegwiel **J** met de linkerhand vast en draai met de rechterhand de vrijloopschroef **K** los om het vliegwiel te ontkoppelen.

Plaats een spoelklosje op de as van de garenwinder en draai het klosje, totdat het pennetje van de as in de opening aan de rechterkant van het klosje valt.

Zet het spoelklosje vast door de spoelwinder tegen het vliegwiel aan te drukken, totdat de pal **H** een klik geeft.

Zet een klos garen op de garenpen.

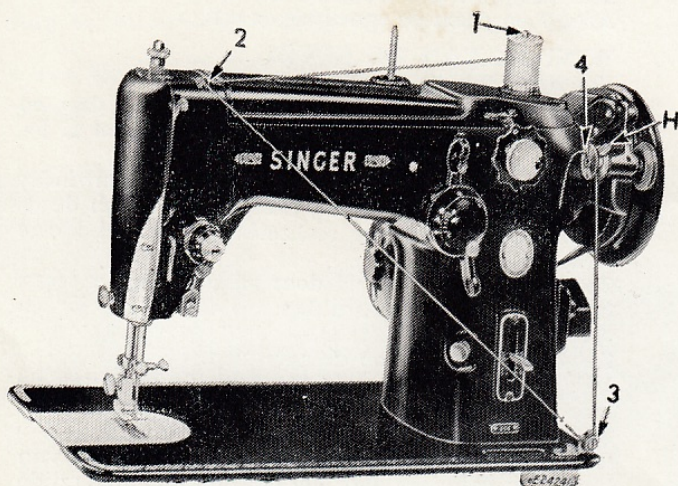
Leid de draad door geleider **2** op de arm van de machine, dan naar beneden en van links naar rechts onder spanningschijf **3** op de hoofdplaat.

Leid de draad omhoog en steek de draad van binnen naar buiten door het gaatje in de linkerzijde van het spoelklosje **4**.

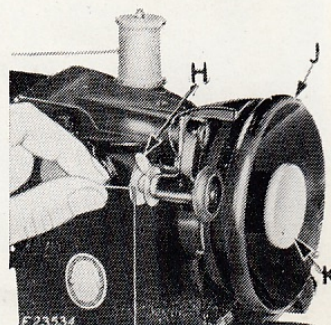
Houd het einde van de draad als aangegeven op Afb. 9 en gebruik de machine als voor naaien. Het einde van de draad moet vast gehouden worden, totdat het afbreekt.

Controleer of de instelling van de spanningschijven **3**, Afb. 8, zodanig is, dat de draad in gelijkmatige, evenwijdige lagen opgewonden wordt. Houd de draad niet vast onder het opwinden.

De spoelwinder stopt vanzelf, zodra het spoelklosje vol is. Wanneer het spoelklosje niet geheel vol gewonden behoeft te worden, moet de pal **H**, Afb. 8, omhoog gezet worden.

Afb. 8. Winden van het spoelklosje.

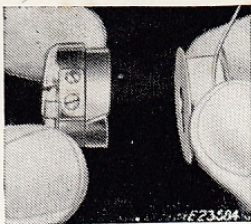

Afb. 9. Ontkoppelen van het naaimechanisme en winden van het spoelklosje.

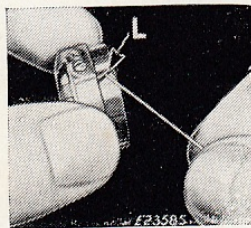
Neem het spoelklosje van de as af en zet schroef **K**, Afb. 9 weer stevig vast.

Opmerking : Wanneer het spoelklosje niet regelmatig opwindt, draait men de schroef los, die de spanningconsole 3 op zijn plaats houdt en men schuift de console naar links als de spoel aan de rechterkant te dik opwindt ; men schuift de console naar rechts als de spoel aan de linkerkant te dik opwindt. Wanneer de console in het juiste midden staat, zal de draad geheel gelijkmatig op de spoel winden. Zet de schroef van de spanning-console weer vast.

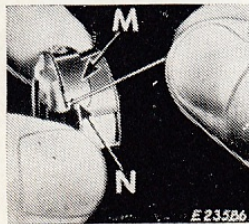
Opwinden van het spoelklosje kan geschieden terwijl de machine naait.

Afb. 10.

Afb. 11.

Afb. 12.

INRIJGEN VAN DE SPOELHULS

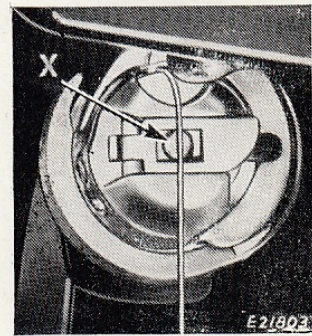
Houd de spoel zo vast, dat de draad afwindt op de wijze aangegeven in Afb. 10.

Houd de spoelhuls vast, zoals Afb. 10 laat zien en plaats de spoel er in.

Trek de draad in gleuf L, Afb. 11, onder de spanningveer M, Afb. 12, en in de gleuf N bij het einde van de veer. Laat ongeveer 10 cm. draad vrij uit de spoelhuls hangen.

INZETTEN VAN DE SPOELHULS

Houd de spoelhuls bij het klepje vast en zet deze weer op de spil X, afb. 13. Laat het klepje los en druk de spoelhuls terug, totdat het klepje de groef bij het einde van de spil pakt. Laat 8 cm. draad vrij uit de spoelhuls hangen.

Afb. 13. Spoelhuls ingeregen en weer op zijn plaats.

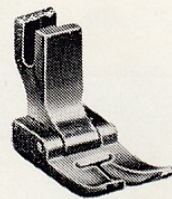
VOORBEREIDING TOT NAAIEN

Deze SINGER Klasse 306 Machine wordt geleverd met patroonmal No. 1, de Universeel steekplaat en de Universeel scharnierende persvoet. De steekplaat en de persvoet hebben dezelfde brede opening, die de uitslag van de naald mogelijk maakt. Met de onderstaande uitrusting kan de machine de volgende bewerkingen verrichten :

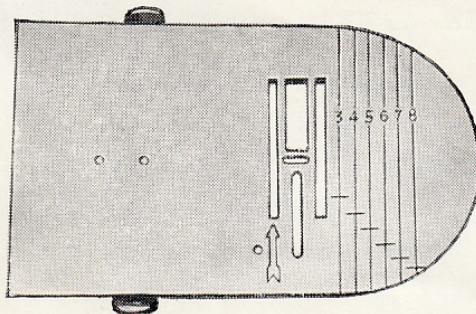
RECHT STIKKEN ... ZIG-ZAG STIKKEN ... SIERSTIKKEN
VOOR ALLE DOELEINDEN wordt gebruikt :

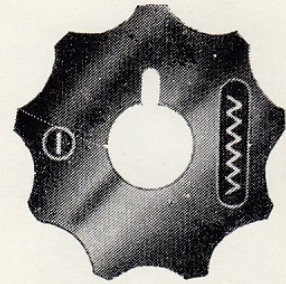
Afb. 14. Zig-Zag hefboom ingesteld voor recht stikken.

105250 Universeel scharnierende persvoet.

173088 Universeel steekplaat

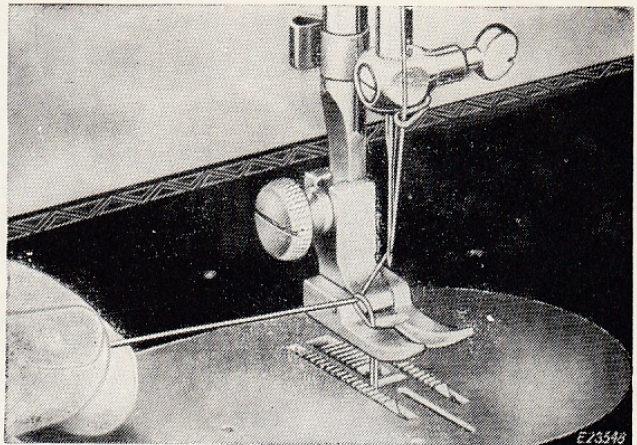
Patroonmal No. 1.

Zet de naalduitslaghefboom **A2** en de zig-zag hefboom **B2** voor recht stikken, zoals **Afb. 20**, laat zien.

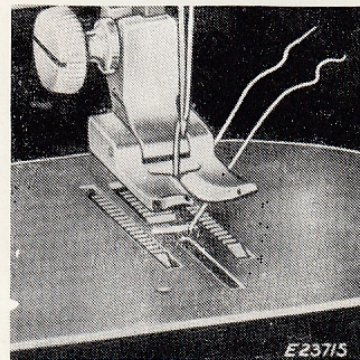
Houd het einde van de bovendraad met **U** linkerhand vast, draai het vliegwiel naar **U** toe, tot de naald omlaag gaat en weer omhoog komt en leid de draad door de draadhefboom **P**, **Afb. 17**, wanneer deze in zijn hoogste stand is.

Trek de bovendraad aan, waardoor de onderdraad naar boven komt, zoals **Afb. 15** laat zien.

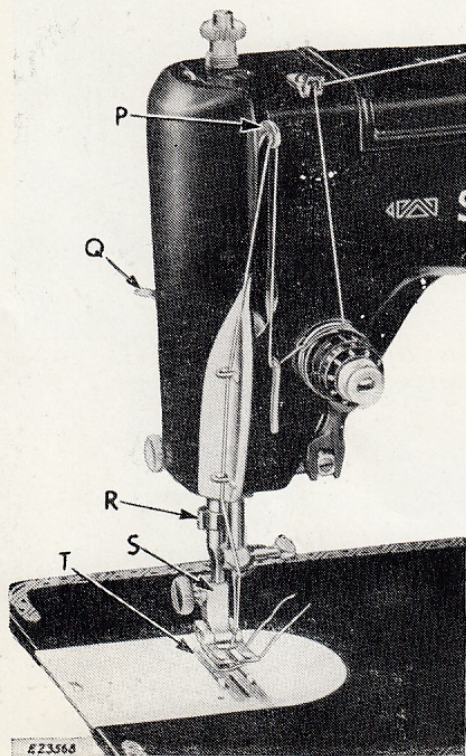
Leg de beide draden schuin over elkaar naar achteren onder de persvoet, naar rechts of naar links, naar gelang van de kant waar de stof komt te liggen. Wanneer de persvoet naar beneden gezet wordt, moeten de draden stevig tussen de transporteur en de persvoet geklemd zitten.

Afb. 15. Optrekken van onderdraad.

Afb. 16. Draden gereed voor het naaien.

Afb. 17.

HOE MEN BEGINT TE NAAIEN

Maak dat de draadhefboom P in zijn hoogste stand staat.

Zet de naalduitslaghefboom (zie blz. 18) en de zig-zag hefboom (zie bldz. 19) in de vereiste standen.

Voor zig-zag stikken draait men het vliegwiel naar zich toe, totdat de naald juist gereed is voor zijn uiterst linkse naalduitslag, bij de linkse naaldinstelling; of voor zijn uiterst rechtse naalduitslag, bij de rechtse naaldinstelling.

Leg de stof onder de persvoet S, breng de naald in de stof laat de persvoet zakken. Houd de draden, die naar achteren getrokken worden, recht onder de persvoet. Begin te naaien.

De meeste stoffen behoeven alleen maar geleid te worden. Sommige kunststoffen zoals nylon, batist, orlon, mengsels met verschillende soorten rayon, rimpelige weefsels, dunne stoffen, jersey en tricot, die door hun samenstelling een lichte spanning vereisen, moeten ook geholpen worden, door het materiaal strak te houden, zowel voor als achter de naald, wanneer deze in de stof gaat.

Door deze hulp zal de zoom of naad glad en gelijkmatig zijn.

Trek nooit aan de stof onder het naaien.

Laat de machine nooit werken, wanneer er geen stof onder de persvoet ligt.

VERWIJDEREN VAN HET WERK

Houd de machine stil met de draadhefboom P, Afb. 17, in zijn hoogste stand.

Licht de persvoet S op, trek de stof naar achteren en naar links weg, en snijd de draden af door middel van de draadafsnijder R. Laat de uiteinden van de draden schuin over elkaar onder de persvoet en over de transporteur T liggen, zoals Afb. 16, laat zien.

VERANDEREN VAN DE STEEKLENGTE

De machine kan ingesteld worden op een aantal van 6 tot 28 steken per inch ($2\frac{1}{2}$ cm), zoals aangegeven wordt door de nummers links op de steekreguleur. Bij zig-zag stikken bepaalt de steekreguleur de lengte-afstand tussen de punten waar de naald prikt.

De bovenkant van de steekreguleurhefboom **J3** is de wijzer voor het verstellen van de steeklengte. Om de steek langer te maken, moet schroef **K3** voldoende los gedraaid worden, om de hefboom **J3** te laten zakken tot juist onder het nummer dat de gewenste steeklengte aangeeft.

Draai de afstelschroef **K3** dan, totdat de bovenkant van de steekhefboom **J3** omhoog komt tot de gewenste steeklengte.

Het gebruik van de afstelschroef **K3** is vooral aan te bevelen, wanneer fijne steken gemaakt moeten worden tussen 25 en 0, b.v. bij het afhechten of bij het stikken van cordon.

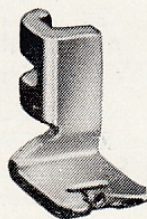
De cijfers op de steekreguleurschaal zijn verhoudingsgetallen en zij maken het mogelijk om elke vorige instelling weer te herhalen.

VERANDEREN VAN DE STEEKLENGTE VOOR HET STIKKEN VAN CORDON

Cordon wordt gestikt met de steekreguleurhefboom **J3** tussen de 25 en 0 stand.

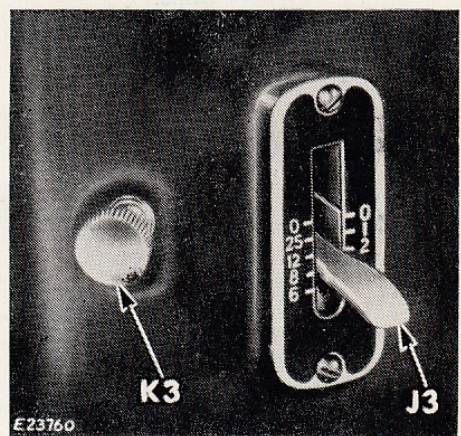
Terwijl men stikt op een stukje van de stof, draait men langzaam en voorzichtig de stelschroef **K3** tot de steken zeer fijn zijn.

De stof moet daarbij soepel en regelmatig en zonder enige hapering getransporteerd worden. De persvoet voor cordon 105251 biedt de mogelijkheid voor het stikken van cordon en geeft prachtige en gelijkmatige resultaten.

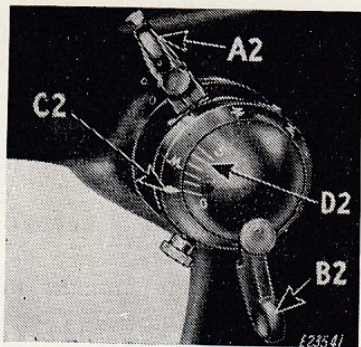
105251
Cordonneervoet

17

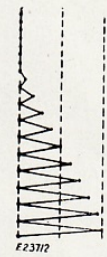
Afb. 18. Veranderen van de steeklengte.

REGELEN VAN DE NAALDUITSLAG

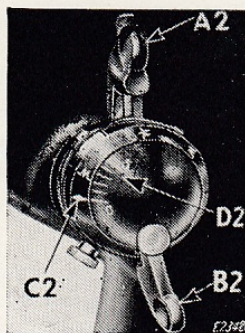

Afb. 19. Naalduitslag naar links.

Als de naalduitslaghefboom A2 naar links op de schaal gedraaid wordt (Afb. 19), naait de machine aan de uiterst linkse zijde bij recht stikken en wanneer de zig-zag hefboom van 0 naar 5 gesteld wordt, slaat de naald uit vanaf uiterst links, zoals Afb. 19A laat zien voor zig-zag.

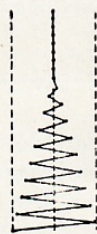

Afb. 19A

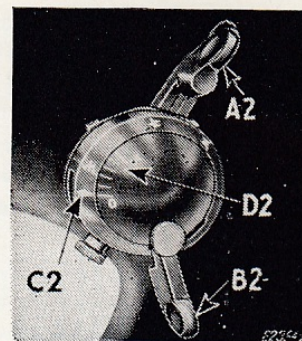

Afb. 20. Symetrische naalduitslag.

Als de uitslaghefboom A2 in de middelste stand geplaatst wordt (Afb. 20) slaat de naald evenveel naar links als naar rechts uit, zoals Afb. 20A laat zien.

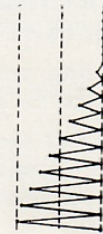

Afb. 20A

Afb. 21. Naalduitslag naar rechts.

Als de uitslaghefboom A2 naar rechts op de schaal gedraaid wordt (Afb. 21), slaat de naald uit vanaf uiterst rechts, zoals Afb. 21A laat zien.

Afb. 21A

WAARSCHUWING : Uitslag van de naald naar links en naar rechts kan alleen toegepast worden met de Universeel steekplaat, zowel voor rechte als voor zig-zag steken.

Breng de naald omhoog uit de stof vóór de stand van de zig-zag hefboom of de uitslaghefboom te verstellen.

REGELEN VAN DE ZIG-ZAG HEFBOOM

Recht stikken kan gedaan worden met ieder van de drie naaldstanden beschreven op blz. 18 en met ieder van de patroonmallen, wanneer de zig-zag hefboom B2 op „0” staat.

Het is aan te bevelen de zig-zag hefboom B2 vast te zetten met de stuitschroef F2, door deze eerst los en daarna weer vast te draaien. Draai de zig-zag regelschroef los, verplaats deze, tot hij in de inkeping valt en draai hem dan weer vast.

Zig-zag stikken. De zig-zag of „uitslag van de naald” heeft betrekking op de breedte van de zig-zag beweging van de naald, wanneer volgens patroonmal No. 1 gewerkt wordt.

Zig-zag hefboom B2 regelt de breedte van de zig-zag steek of van het steekpatroon.

Uitslagschaal deze is gemerkt van „0” tot „5” Iedere lijn tussen „0” en „5” geeft de breedte van het steekpatroon aan dat gemaakt kan worden, tot een maximum van ongeveer 5 mm.

Uitslagmerkteken. De pijl C2 is het teken waarop de gewenste steekbreedte op de zigzagschaal wordt ingesteld.

Zig-zag nul betekent hetzelfde als recht stikken.

Zig-zag-maximaal. De machine stikt de maximale zig-zag breedte, als de zig-zag hefboom op „5” staat, n. l. ongeveer 5 mm.

Stuitschroef voor maximale zig-zag F2 doet de zig-zag hefboom stuiten bij een maximale steekbreedte van „5” of minder, als hij zodanig ingesteld is.

Gemiddelde zig-zag stuitschroef E2 werkt als een tussenliggende stuitschroef voor een afgestelde minimum steekbreedte. Men kan over deze stuitschroef heen gaan tot een zig-zag breedte nul, indien gewenst.

Deze stuitschroeven maken het mogelijk om de zig-zag hefboom met de hand te bedienen tussen vaste standen, zonder dat men daarbij voortdurend op de schaal behoeft te kijken gedurende het naaien.

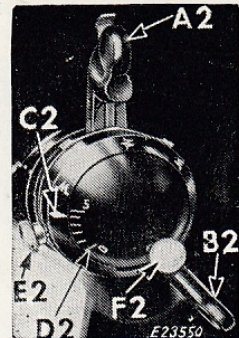
B. v. de zig-zag steek moet tussen „1” en „4” gehouden worden.

Draai schroef F2 los, plaats de zig-zag hefboom op „4” en draai schroef F2 daarna weer vast.

Om de minimum uitslag op „1” in te stellen, plaatst men de zig-zag hefboom zo, dat de pijl C2 op „1” staat, draai nu de stuitschroef E2 los en beweeg deze op en neer, tot U voelt, dat de nok pakt en draai dan schroef E2 weer vast.

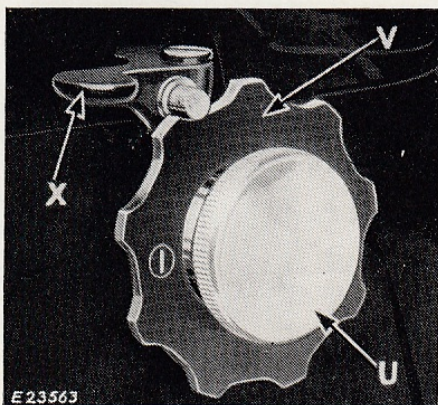
De uitslag is nu ingesteld op een maximum van „4” en een minimum van „1.” Andere afstellingen, zoals b.v. „1” en „3” of „2” en „3” kunnen op dezelfde wijze verkregen worden.

Wanneer de zig-zag hefboom vrij moet kunnen bewegen tussen „0” en een gegeven waarde, moet schroef E2 zoveel mogelijk naar beneden bewogen worden en daarna goed vastgedraaid worden. Schroef F2 geeft de maximale zig-zag breedte aan.

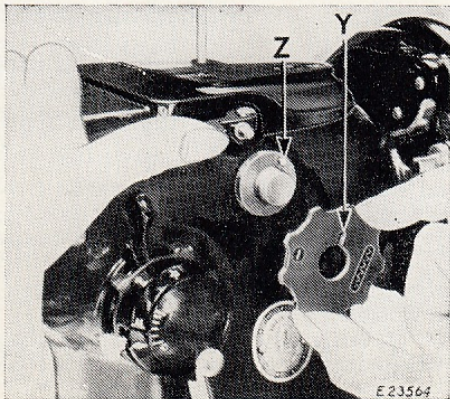

Afb. 22. Zig-zag stuitschroeven en uitslagschaal.

WAARSCHUWING: Als de rechte steekplaat (alleen voor recht stikken) 173090 gebruikt wordt, moet de zig-zag hefboom B2 op 0 staan en de naald moet in de **middelste stand** staan. Verstel de zig-zag hefboom of de uitslaghefboom nooit als de naald in het goed steekt, terwijl de machine niet draait.

Afb. 23. Verwijderen van patroonmal.

Afb. 24. Opzetten van patroonmal.

VERWISSELEN VAN DE PATROONMALLEN

Breng de naald omhoog uit de stof.

Stel de uitslaghefboom in de midden stand.

Stel de zig-zag hefboom op „0.”

Draai de gekartelde moer U van de bout af.

Pak de patroonmal V bij de rand vast en neem deze van de as af.

Licht de hefboom X met de linker duim op, terwijl de nieuwe patroonmal op de as geplaatst wordt, zodat het pennetje Z in de gleuf Y valt.

Breng de moer U weer op zijn plaats en draai deze stevig vast. Om onregelmatig stikken te voorkomen, moet de patroonmal stevig worden vastgezet.

Zet de zig-zag hefboom en de uitslaghefboom op de vereiste standen en ga te werk zoals voor gewoon naaien.

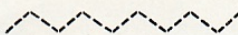
WAARSCHUWING. LAAT DE MACHINE NOOIT ZONDER PATROONMAL LOPEN. OOK NIET BIJ RECHT NAAIEN.

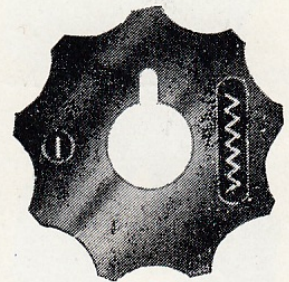
AUTOMATISCHE STEKEN

Alle patroonmallen kunnen voor recht stikken gebruikt worden, wanneer de zig-zag hefboom B2, Afb. 19 tot 22, op „ 0 ” staat.

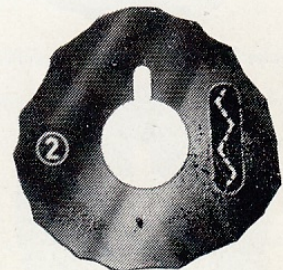
Zig-zag patroonmal No. 1 maakt een regelmatige zig-zag steek in alle breedten tot ongeveer 5 mm. Deze patroonmal wordt aanbevolen voor het maken van knoopsgaten, aannaaien van knopen, versterken van naden, maken van fijne zomen, afzetten met band, maken van onzichtbare zomen met kant, appliqueeren, schulpen stikken, letterschrift en overal waar een regelmatige zig-zag steek gewenst wordt.

Siersteken kunnen gemaakt worden met patroonmal No. 1 door een of meerdere van de hefboomen laten variëren, n.l. de uitslaghefboom, zig-zag hefboom en steek-regulateur.

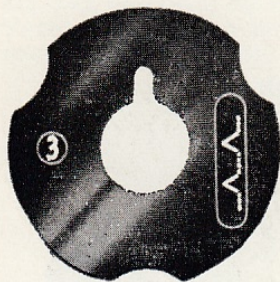
Meervoudige patroonmal No. 2 maakt een driesteek zig-zag stiksel, dat bijzonder geschikt is als versterking, voor stukken opzetten en verstellen, maar ook voor siersteken. Deze patroonmal is bijzonder geschikt voor het vasthechten van overlappende zomen van voeringen en tussenvoeringen voor het vasthechten van naden, waar zowel in de lengte als in de breedte veerkracht vereist is en voor het stikken van tricot.

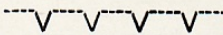
Patroonmal No. 1.

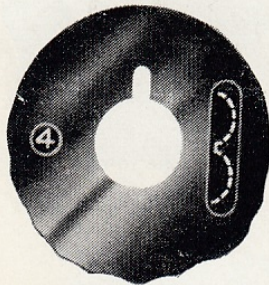
*Meervoudige patroonmal
No. 2.*

Blindsteek patroonmal No. 3.

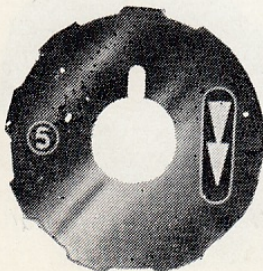
Blindsteek-patroonmal No. 3 geeft vier rechte steken en daarna een enkele zig-zag steek naar links. De diepte van de zijdelingse beweging van de naald wordt door de zig-zag hefboom geregeld.

Deze regelbare blinde steek is ideaal voor zomen, revers en ritssluitingen. Wanneer de hefboom op een grote breedte ingesteld wordt, is deze steek zeer geschikt voor zomen, naden en randen van revers om rafelen te voorkomen.

Schulpsteek patroonmal No. 4.

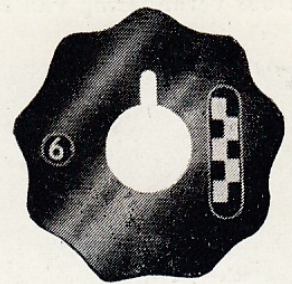
Schulpsteek patroonmal No. 4 stikt nauwkeurig een schulp, terwijl de stof in een rechte lijn onder de persvoet loopt. Een enkele steek scheidt elke schulp van de volgende, waardoor ruimte voor knippen en draaien overblijft, als de steek gebruikt wordt voor randafwerking of voor een plooi. De steeklengte van de schulp kan verستeld worden door de steeklengte te veranderen—de breedte van de schulp door de zig-zag hefboom te verstellen.

Pijlsteek Patroonmal No. 5.

Pijlsteek patroonmal No. 5 maakt de pijlsteek automatisch. De breedte van deze siersteek kan met de zig-zag hefboom verkleind worden. De steken liggen uiterst dicht tegen elkaar wanneer een steeklengte van bijna 0 wordt toegepast en komen verder uiteen te liggen naar mate een grotere steeklengte gebruikt wordt. Als randafwerking of als onderdeel van een motief of monogram is de pijlsteek van ouds bekend en aantrekkelijk.

Dominosteek patroonmal No. 6 maakt automatisch een steek, die zeer aantrekkelijk is als randafwerking, bij monogrammen, motieven en op zakken—voldoet goed bij toepassing op linnengoed, kinderkleding blouses en speelkleding. De steek kan in breedte en lengte gevariëerd worden door de zig-zag hefboom en de steeklengte te veranderen. Toepassing van de dubbele naald is bijzonder aantrekkelijk en maakt het gebruik van draden van twee kleuren mogelijk.

Dominosteek patroonmal No. 6.

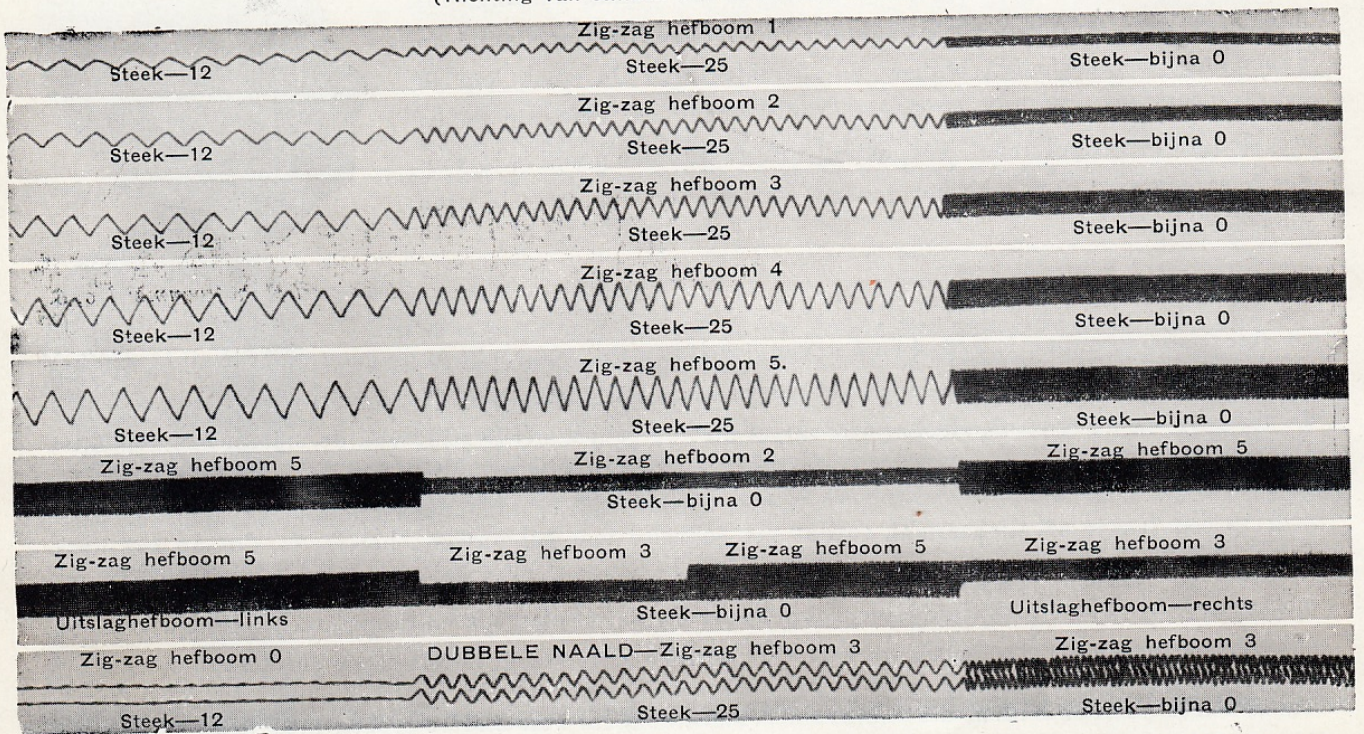
De steekpatroonmallen 1, 2, 3, 4 en 6 geven dezelfde steek, ongeacht of de genummerde zijde van het plaatje naar de machine toe of er vanaf gekeerd is. Bij patroonmal No. 5 wordt het brede deel van de pijlpunt eerst gevormd, als de patroonmal met de genummerde zijde van de machine af geplaatst wordt en met de punt van de pijlpunt eerst, wanneer de patroonmal omgekeerd wordt.

Stik op een stukje afvalmateriaal, totdat het gedeelte van het patroon bereikt is, dat op het werk gemaakt moet worden. Leg het werk dan onder de naald precies daar, waar het patroon opgestikt moet worden. Deze werkwijze is vooral gewenst bij de schulpsteek en de pijlsteek, maar wordt ook vaak toegepast voor nauwkeurig werk met de meervoudige steek, blinde steek en domino steek.

Aanvullende patroonmallen, die een grote verscheidenheid van andere steken mogelijk maken, dan die van de zes patroonmallen, die bij de machine geleverd worden, kunt U kopen bij Uw plaatselijke SINGER winkel.

MOTIEVEN GEMAAKT MET ZIG-ZAG PATROONMAL No. 1

Door verandering van zig-zag hefboom, steeklengte en uitslaghefboom op de aangegeven wijze.
(Richting van stikken van links naar rechts)

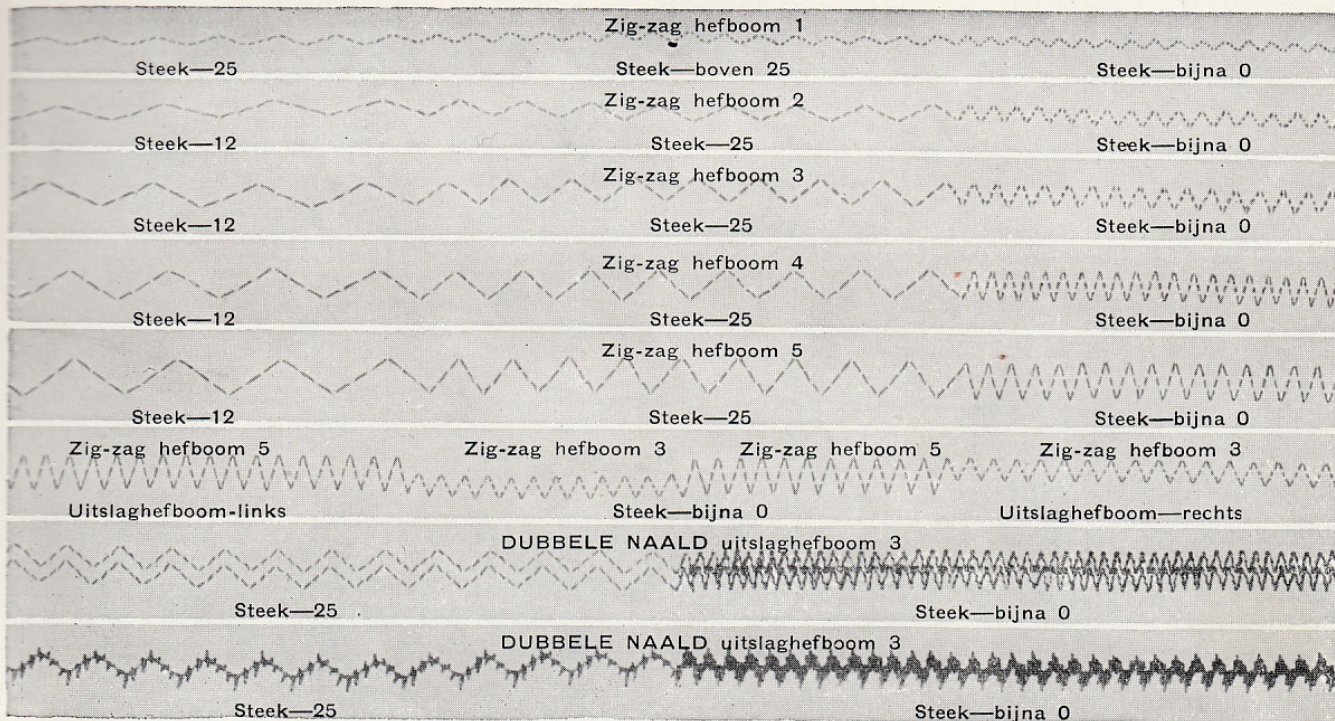

Draai de bovenspanning iets lossler voor iedere toename van de zig-zag hefboom boven 2 en voor iedere verkorting van de steeklengte.
De persvoet voor cordon (105251) wordt gebruikt met steeklengte bijna 0.
De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.

MOTIEVEN GEMAAKT MET MEERVOUDIGE PATROONMAL No. 2

Door verandering van zig-zag hefboom, steeklengte en uitslaghefboom op de aangegeven wijze.

(Richting van stikken van links naar rechts)

Voor het onderste voorbeeld met dubbele naald-werk wordt de stof met de goede kant naar beneden gelegd.

Draai de bovenspanning iets losser voor de dubbele naald-steek.

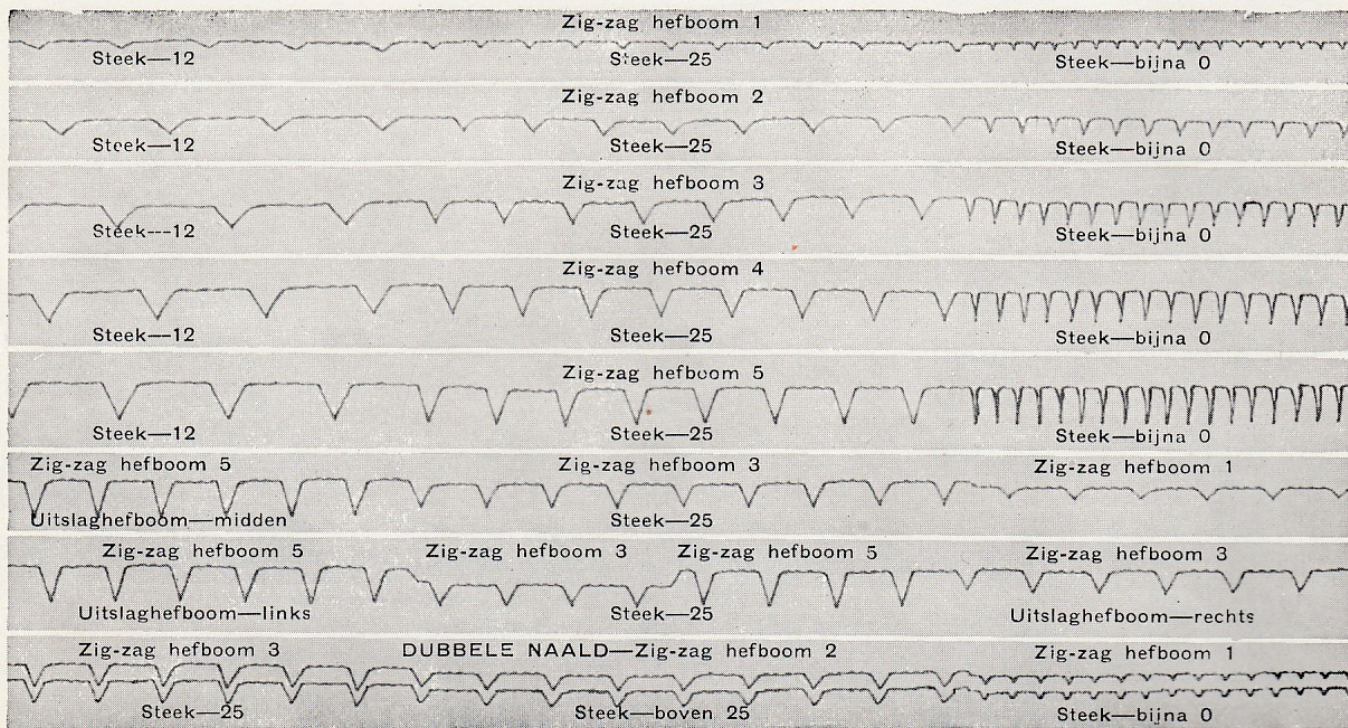
De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.

Universeel persvoet (105250) wordt gebruikt.

MOTIEVEN GEMAAKT MET BLINDSTEEK PATROONMAL No. 3

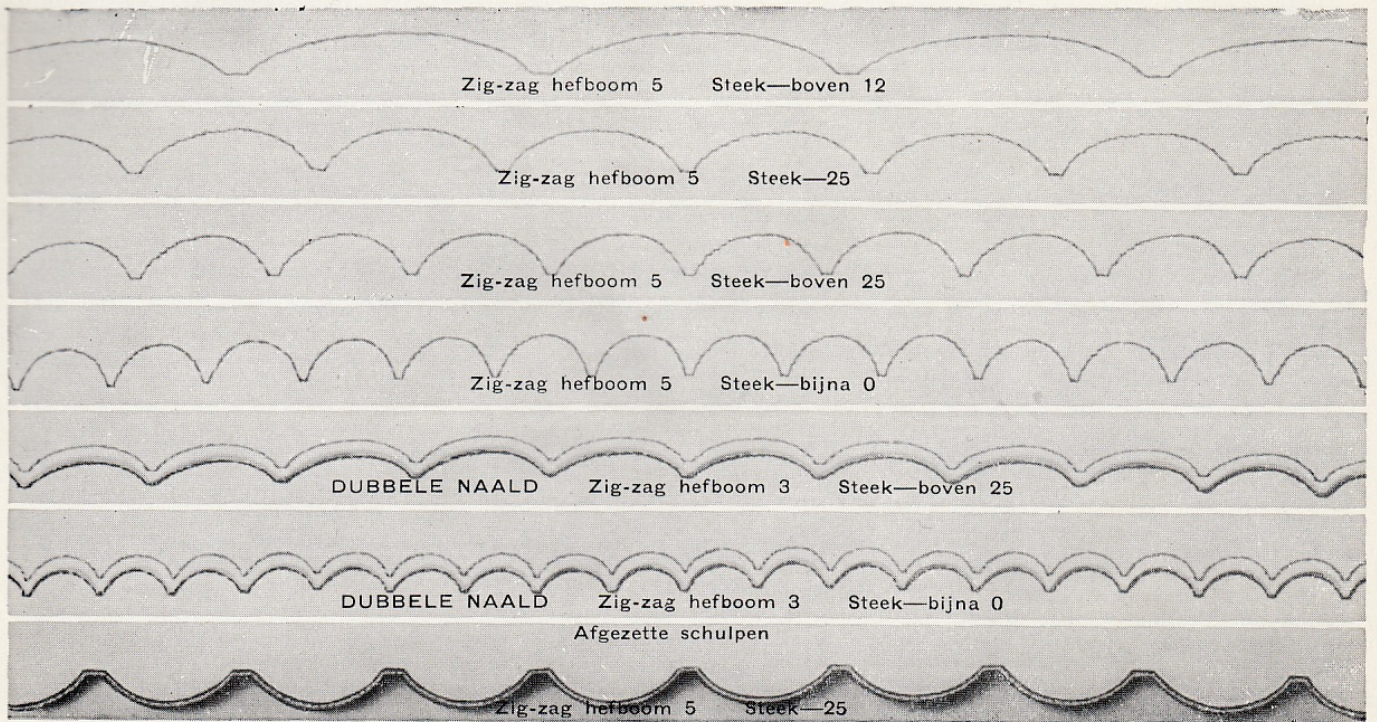
Door verandering van zig-zag hefboom, steeklengte en uitslaghefboom op de aangegeven wijze.

(Richting van stikken van links naar rechts)

Draai de bovenspanning iets lossler voor zig-zag steken breder dan 2.
De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.
Universeel persvoet (105250) wordt gebruikt.

MOTIEVEN GEMAAKT MET SCHULPSTEEK PATROONMAL No. 4
 Door verandering van zig-zag hefboom, steeklengte, op de aangegeven wijze.
 (Richting van stikken van links naar rechts)

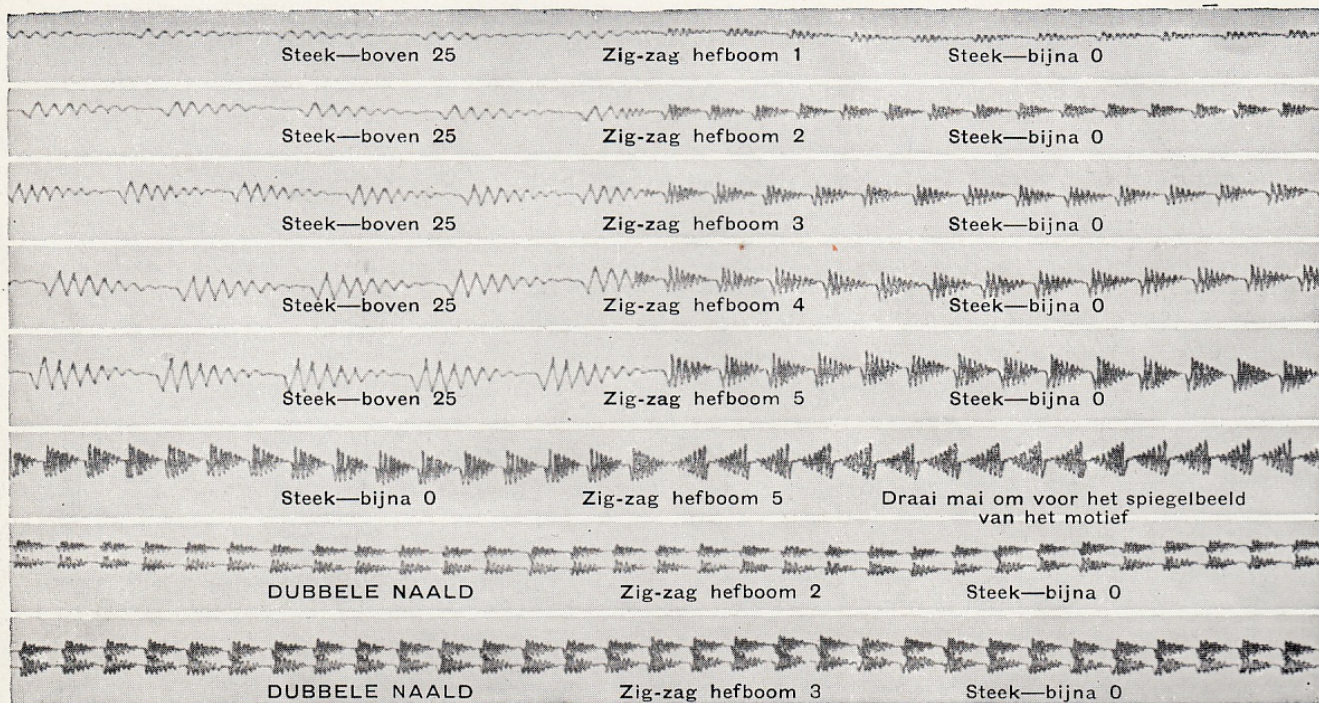

De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.
 Universeel persvoet (105250) wordt gebruikt.

MOTIEVEN GEMAAKT MET PIJLSTEEK PATROONMAL No. 5

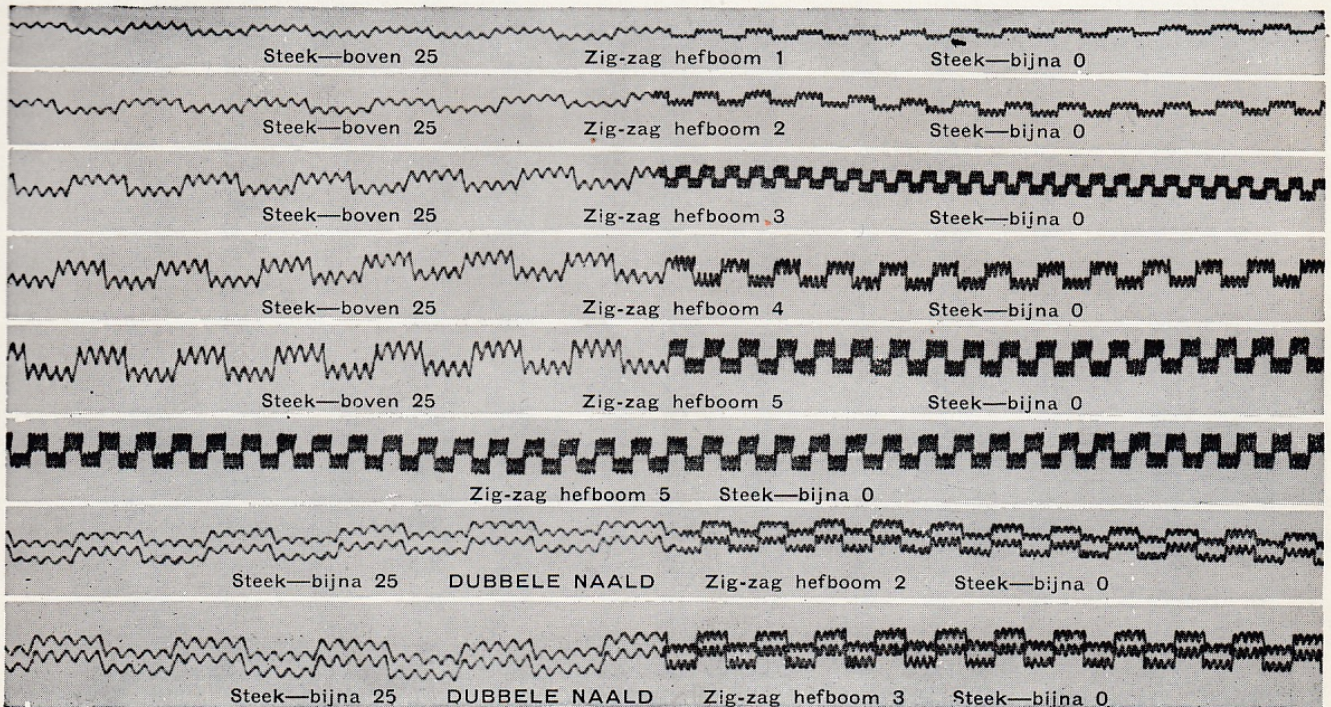
Door verandering van zig-zag hefboom en steeklengte op de aangegeven wijze.

(Richting van stikken van links naar rechts)

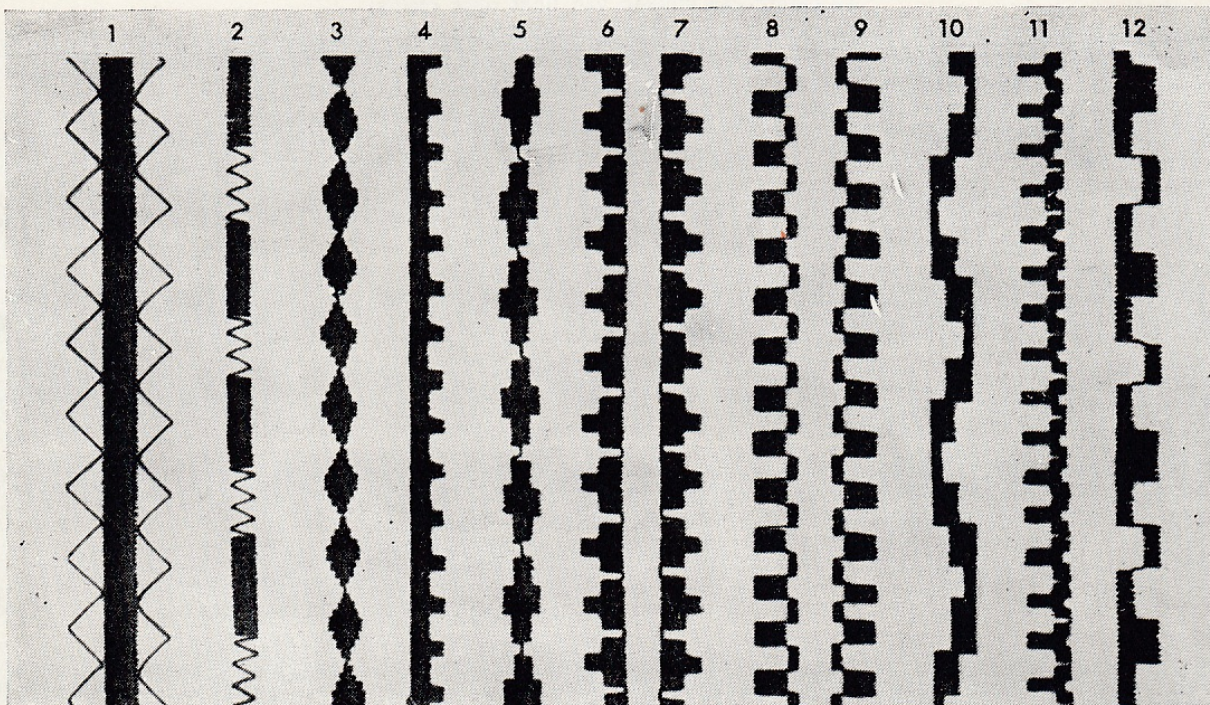
Draai de bovenspanning iets losser voor zig-zag steken breder dan 2 en voor iedere verkorting van de steeklengte. De cordon-persvoet (105251) moet gebruikt worden met steeklengte bijna 0. De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.

MOTIEVEN GEMAAKT MET DOMINOSTEEK PATROONMAL No. 6
 Door verandering van zig-zag hefboom en steeklengte op de aangegeven wijze.
 (Richting van stikken van links naar rechts)

Draai de bovenspanning iets losser voor zig-zag steken breder dan 2 en voor iedere verkorting van de steeklengte.
 De cordon-persvoet (105251) moet gebruikt worden met steeklengte bijna 0.
 De uitslaghefboom staat in de midden stand, behalve wanneer anders aangegeven.

VERSCHEIDENE STEKEN GEMAAKT DOOR VERSTELLEN VAN UITSLAGHEFBOOM EN
ZIG-ZAG HEFBOOM MET ZIG-ZAG PATROONMAL No. 1

*De cordon-persvoet (105251) moet gebruikt worden met steeklengte bijna 0.
Een onderlaag van dun linnen, organdie of vloeipapier moet gebruikt worden,
wanneer een enkele dikte van de stof intrekt.*

VERKLARING VAN DE STEKEN AFGEBEELD OP VOORGAANDE BLADZIJDE

PATROON	UITSLAG-HEFBOOM	ZIG-ZAG HEFBOOM	STEEK-LENGTE	SPANNINGEN	VERANDERING VAN UITSLAG-HEFBOOM EN ZIG-ZAG HEFBOOM	INSTELLING VAN STUITSNOKKEN ZIE BLDZ. 19
1	Midden	5	Balk— Bijna 0 Zig-zag 6	Bovendraad—Zeer klein voor balk, gemiddeld voor zig-zag lijn. Onderdraad—gemiddeld	Stik de balk en zig-zag de lijnen afzonderlijk	F2 op 5 E2 onder 0
2	Midden	3	25 Afwisselend met bijna 0	Bovendraad—Zeer klein Onderdraad—Gemiddeld	Bij 25—6 steken Bij bijna 0—40 steken	F2 op 3 E2 onder 0
3	Midden	0 tot 5 tot 0	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	2 steken bij elk streepje tot 5 2 steken bij elk tot 0	F2 op 5 E2 onder 0
4	Links	3-5	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	Bij 3—16 steken Bij 5—8 steken	F2 op 5 E2 op 3
5	Midden	0-3-5-3	Bijna 0	Bovendraad—Zeer klein Onderdraad—Gemiddeld	14 steken bij elke stand van de zig-zag hefboom	F2 op 5 E2 op 3
6	Rechts	0 3-5-3	Bijna 0	Bovendraad—Zeer klein Onderdraad—Gemiddeld	8 steken bij elke stand van de zig-zag hefboom	F2 op 5 E2 op 3
7	Links	0-3-5 3	Bijna 0	Bovendraad—Zeer klein Onderdraad—Gemiddeld	8 steken bij elke stand van de zig-zag hefboom	F2 op 5 E2 op 3
8	Links Afwisselend met Rechts	4 Afwisselend met 1	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	14 steken bij elke stand Zig-zag hefboom 4—uitslaghefboom-links Zig-zag hefboom 1—Uitslaghefboom-rechts	F2 op 4 E2 op 1
9	Rechts Afwisselend met Links	4 Afwisselend met 1	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	14 steken bij elke stand Z.Z. hefb. 4—Uitslaghefb.—Rechts Z.Z. hefb. 1—Uitslaghefb.—Links	F2 op 4 E2 op 1
10	Links Afwisselend met Rechts	4-1-4	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	20 steken bij elke stand Zig-zag hefboom 4-1-4—Uitslaghefboom—Links Z.Z. hefb. 4, 1 en 4—Uitslaghefboom—Rechts	F2 op 4 E2 op 1
11	Links Afwisselend met Rechts	4 Afwisselend met 2-0-2	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	6 steken bij elke stand Z.Z. hefb. 4—Uitslagh.—Links Z.Z. hefb. 2, 0 en 2—Uitslagh. Rechts	F2 op 4 E2 op 2
12	Links Afwisselend met Rechts	2-5-2 Afwisselend met 2	Bijna 0	Bovendraad—Klein Onderdraad—Gemiddeld	16 steken bij elke stand Z.Z. hefb. 2, 5 en 2—Uitslagh.—Links Z.Z. hefb. 2—Uitslagh.—Rechts	F2 op 5 E2 op 2

Zig-zag hefboom 0=Zig-zag Nul. Zig-zag hefboom 2=Zig-zag Gemiddeld. Zig-zag hefboom 5=Zig-zag Maximaal.

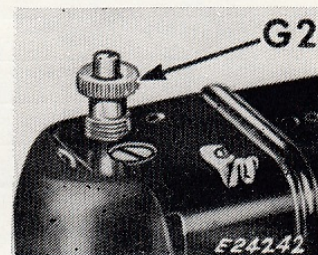
VERANDEREN VAN DE DRUK OP DE PERSVOET

De afwerking van het oppervlak van weefsels en hun gewicht, zijn bepalend voor de druk, die op de persvoet uitgeoefend moet worden. Het glanzend oppervlak van satijn, chintz en glanskatoen, de diepte van fluweel en velours, het fijne en gebroken oppervlak van kant en brocaat vragen alle een lichtere druk.

Om een lichte druk in te stellen, moet knopschroef **G2**, Afb. 25, omhoog gedraaid worden, totdat het weefsel gemakkelijk onder de persvoet doorglijdt, maar zonder te slippen en zonder dat sporen van de transporteur op het weefsel te zien zijn. Zware sponsachtige weefsels, zoals handdoeken, chenille, dekenmateriaal enz., moeten een grotere druk hebben.

Om een zware druk in te stellen, moet knopschroef **G2** naar beneden gedraaid worden, totdat het weefsel gemakkelijk glijdt en de gestikte randen gelijkmatig getransporteerd worden.

De druk moet groot genoeg zijn om te voorkomen, dat de stof naar de zijkant wegloopt en om een regelmatige steeklengte te verzekeren, doch echter weer niet zo groot, dat de transporteur sporen achterlaat.

Afb. 25. Knopschroef voor regelen van druk van de persvoet.

DRAAD SPANNINGEN VOOR RECHT STIKKEN

Een goed stiksel wordt bereikt, als de spanning van de bovendraad en de onderdraad groot genoeg is om de beide draden naar het midden van de stofdikte te trekken en een vaste steek te maken, zoals **Afb. 26** laat zien.

Wanneer de spanningen niet in evenwicht zijn, zoals in **Afb. 27**, kan de bovendraad recht op de bovenkant van het weefsel komen te liggen, wat veroorzaakt wordt door een te grote spanning van de bovendraad, of een te kleine spanning van de onderdraad.

Wanneer de spanningen niet in evenwicht zijn, zoals in **Afb. 28**, kan de onderdraad recht tegen de onderkant van het weefsel komen te liggen, wat veroorzaakt wordt door een te kleine spanning van de bovendraad, of een te grote spanning van de onderdraad.

Afb. 26. Goede steek.

Afb. 27. Slechte steek.

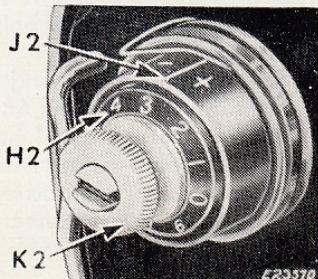

Afb. 28. Slechte steek.

REGELEN VAN DE BOVENSPANNING

De spanning van de bovendraad kan **alleen** versteld worden, wanneer de persvoet omlaag staat. De cijfers „0” tot „9” op de schaal **H2**, **Afb. 29**, geven de verschillende spanningen aan, waarop ingesteld kan worden. De cijfers geven dus geen draaddikte aan.

Wanneer de spanning juist ingesteld is voor normal naaiwerk, dient U het cijfer waarop de lijn **J2** staat, te onthouden. Later kunt U er dan weer op instellen, indien U de spanning hebt moeten veranderen voor speciaal werk of voor garen van andere dikte.

Vermeerderen van de spanning : draai knopschroef **K2** geleidelijk naar rechts (volgens de wijzers van de klok) totdat de vereiste spanning bereikt is. Elk hoger nummer geeft meer spanning aan.

Verminderen van de spanning : draai knopschroef **K2** geleidelijk naar links (tegen de wijzers van de klok), totdat de vereiste spanning bereikt is. Elk lager nummer geeft minder spanning aan.

De spanningwijzer **J2** heeft een + en een — teken, welke de richting aangeven, waarin de knopschroef gedraaid moet worden om de spanning te vermeerderen of te verminderen.

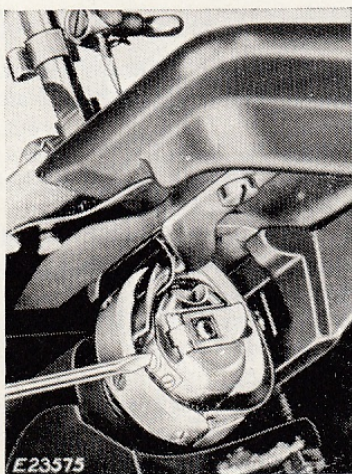
Afb. 29. Bovenspanning.

REGELEN VAN DE ONDERSPANNING

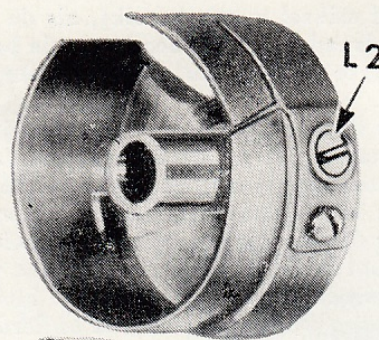
De spanning van de onderdraad wordt versteld met de grote schroef L2, Afb. 30, welke zich het dichtst bij de spanningveer aan de buitenkant van de spoelhuls bevindt.

Vermeerderen van de spanning : draai schroef L2 geleidelijk naar rechts.

Verminderen van de spanning : draai schroef L2 geleidelijk naar links.

Afb. 31.

Afb. 30. Spanning van de onderdraad.

REGELEN VAN DE ONDERSPANNING ZONDER DE SPOELHULS UIT DE MACHINE TE NEMEN

De regelschroef voor de onderspanning kan gemakkelijk versteld worden terwijl de spoelhuls in de machine blijft.

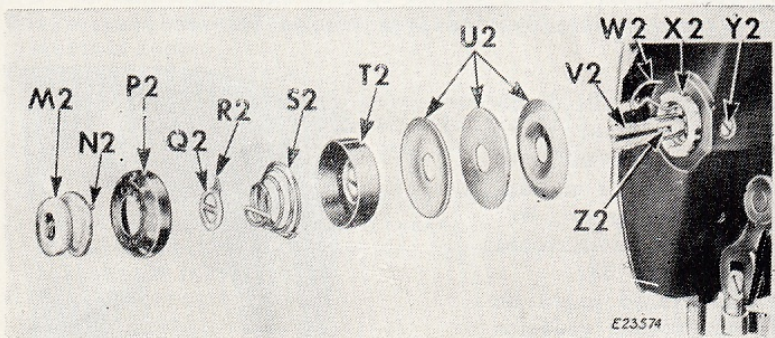
Zet hiertoe de hefboom van de persvoet in zijn hoogste stand, leg de machine achterover om zijn scharnieren en verstel de grote schroef op de spoelhuls, zoals Afb. 31 laat zien. Draai de schroef van U af om de spanning te verminderen, of naar U toe om de spanning te vermeerderen.

DEMONTEREN VAN DE SPANNINGSCHIJF VAN DE BOVENDRAAD

Draai knopschroef **M2** naar links (tegen de wijzers van de klok in), totdat „0” op schaal **P2** stil staat bij de lijn **T2**. Om het nokje **N2** van knopschroef **M2** uit schaal **P2** los te krijgen, moet de schaal ingedrukt worden; schroef daarna de knopschroef los en neem deze er af. Neem vervolgens de spanningsonderdelen van de as **V2** af, zoals afgebeeld in **Afb. 32**. Schroef as **V2** niet los.

MONTEREN EN HERPLAATSEN VAN DE SPANNINGSCHIJF VAN DE BOVENDRAAD

Vergewis U er van, dat het ontspanningsnokje **Z2** op zijn juiste plaats op as **V2** zit. Monteer de spanningsonderdelen op de as **V2** op de volgende wijze: Plaats de drie spanningschijven **U2** weer op de as met de dikke platte schijf in het midden van de bolle kanten van de andere schijven. Herplaats de wijzerbus **T2** op de as met de open kant naar buiten en met

Afb. 32. Onderdelen van de spanningschijf van de bovendraad.

Plaats dan de spanningveer **S2** in de voornoemde bus met de eerste halve winding van de veer om de onderste helft van de as heen. Schuif de sluitring op de as met het uitsteeksel **R2** naar boven, zodat deze de eerste halve winding van de veer vrij laat. Plaats nu schaal **P2** op de as met No. 2 recht tegenover het uitsteeksel **R2**, druk dan de schaal in, zodat de veer gespannen wordt en schroef tegelijk knopschroef **M2** op de as, waarbij het nokje **N2**, dat op de schroef zit, in één van de gaten van schaal **P2** valt. Laat de persvoet zakken en draai knopschroef **M2** naar links, totdat „0” op schaal **P2** stopt bij de lijn midden op de wijzerbus **T2**. Leid de draad door het spanningsmechanisme en trek hem tussen de spanningschijven door om de sterkte van de spanning op de draad in de „0” stand te proberen.

Op dit punt moet de draad een kleine weerstand ondervinden, wat bewijst dat er een minimale spanning is, die dan geleidelijk toeneemt, wanneer knopschroef **M2** naar rechts gedraaid wordt. Het volle bereik van de spanning wordt dan bepaald door één omwenteling van de schroef. Indien de weerstand te groot is voor een minimale spanning, moet schaal **P2** ingedrukt worden, nok **N2** laat dan los uit de schaal. Zet nu de nok in een van de gaten **links** van het vorige. De spanning in de „0” stand zal nu kleiner zijn. Herhaal deze handeling tot de minimaal vereiste spanning bereikt is. Indien er helemaal geen spanning in de „0” stand is, moet schaal **P2** ingedrukt worden; nok **N2** wordt dan in een van de gaten **rechts** van het vorige gezet. Deze handeling wordt herhaald, totdat een minimale spanning bereikt is. De spanning op de draadgeleiderveer **W2** en de slag van deze veer moeten juist voldoende zijn om de slappe hovendraad op te nemen, tot de punt van de naald de stof bereikt.

Voor het verstellen van de spanning van de draadgeleiderveer **W2**, moeten de onderdelen van de spanning verwijderd worden. Neem dan het einde van de veer uit de gleuf van de as, draai de veer en zet einde in die gleuf, welke de juiste spanning geeft.

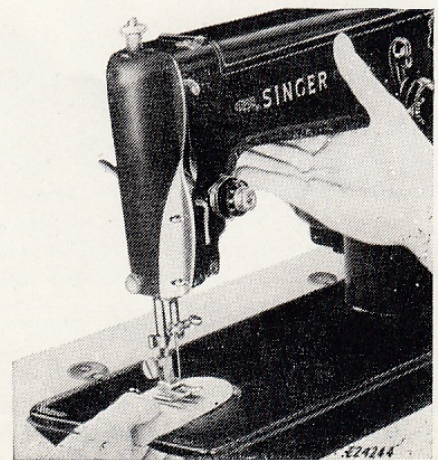
De spanning van de draadgeleider **W2** wordt versteld nadat schroef **Y2** Afb. 32, losgedraaid is. Draai dan de ring **X2**, tot de juiste spanning verkregen is. Draai daarna schroef **Y2** weer vast.

VERWISSELEN VAN DE STEEKPLAAT

Wanneer van de Universeel steekplaat (voor alle doeleinden) overgegaan wordt op de steekplaat voor recht stikken, of voor borduren, moet **EERST** de persvoethefboom omhoog gezet worden. Zet daarna de links-rechts uitslaghefboom in de midden stand en de zig-zag hefboom op „0.” Licht de machine een weinig omhoog, door de rechterhand onder de arm te plaatsen, zoals afgebeeld in Afb. 33.

Licht de steekplaat op door met de linkerhand tegen de onderzijde aan te drukken, waarbij het ronde gedeelte voldoende omhoog moet komen om vrij van de transporteur te raken. Schuif de plaat daarna naar links.

Inzetten van de steekplaat : schuif de twee uiteinden van de veer onder de randen van de opening en druk de plaat op zijn plaats, terwijl hij iets schuin gehouden wordt. Laat de machinekop weer zakken.

Afb. 33. Verwisselen van de steekplaat.

RAADGEVINGEN VOOR HET NAAIEN

Breken van de naald kan veroorzaakt worden door :

1. Verkeerde dikte van de naald voor het garen en de stof—zie blz. 6.
2. Verkeerde steekplaat of persvoet voor het soort werk—zie blz. 41-43.
3. Verkeerde instelling van uitslaghefboom en/of zig-zag hefboom—zie blz. 18 en 19.
4. Trekken aan de stof onder het stikken—zie blz. 16.
5. Loszitten van de persvoet of hulpstuk.
6. Verkeerd naaldsoort—zie blz. 6.

Breken van de bovendraad kan veroorzaakt worden door :

1. Een knoop in het garen.
2. De draad is te dik voor de naald—zie blz. 6.
3. De draad is verkeerd ingeregen—zie blz. 9-10.
4. Bovenspanning te strak—zie blz. 33, 35 en 36.
5. Naald is bot of krom.
6. Naald is verkeerd ingezet—zie blz. 7-8.
7. Gat in de steekplaat heeft een braam.
8. Draden liggen niet goed bij het begin van het naaien—zie blz. 15.
9. Bovenspanning te licht.

Breken van de onderdraad kan veroorzaakt worden door :

1. Verkeerd inrijgen van de spoelhuls—zie blz. 13.
2. Spanning van de onderdraad te strak—zie blz. 33-34.

Indien de raadgevingen, die hier gegeven worden, Uw moeilijkheden niet verhelpen, raden wij U aan om de hulp van Uw Plaatselijk SINGER Agentschap in te roepen.

3. Verbogen spoelklosje.
4. Beschadigde spoelhuls.

Overslaan van steken kan veroorzaakt worden door :

1. Naald is verkeerd ingezet—zie blz. 7-8.
2. Naald is bot of krom.
3. Naald correspondeert niet met de draaddikte—zie blz. 6.
4. Beschadigde persvoet.
5. Beschadigde steekplaat.

Lussen bij het stikken kunnen veroorzaakt worden door :

1. Verkeerd inrijgen van de draden—zie blz. 9-10.
2. Spanningen verkeerd ingesteld—zie blz. 33-36.
3. Naald te dun voor het garen.
4. Ongeschikte persvoet.

Plooien en rimpelen van de stof kan veroorzaakt worden door :

1. Door verzuim een papieren onderlaag te gebruiken bij brede zig-zag steken en/of wanneer zeer dunne stoffen bewerkt worden.
2. Te grote boven- en onderspanning.
3. Ongeschikte persvoet.

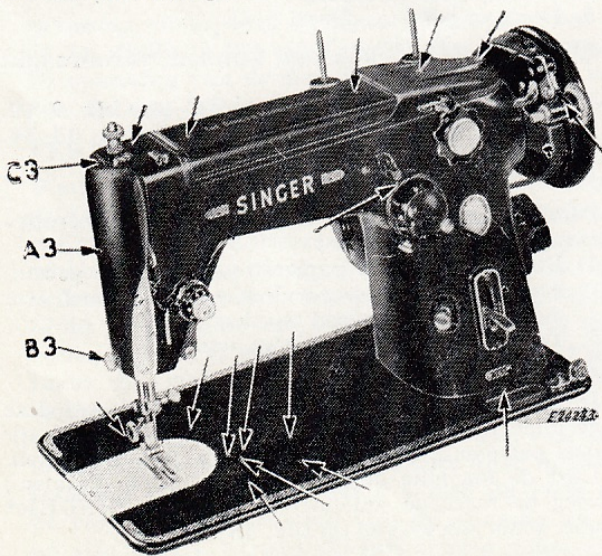
Indien de machine zwaar loopt, nadat deze geruime tijd niet gebruikt is, moeten enkele druppels petroleum in alle olieplaatsen gedaan worden. Laat de machine daarna enkele minuten draaien; veeg de machine schoon en smeer met SINGER* olie, zoals beschreven op blz. 38-39.

SMEREN VAN DE MACHINE

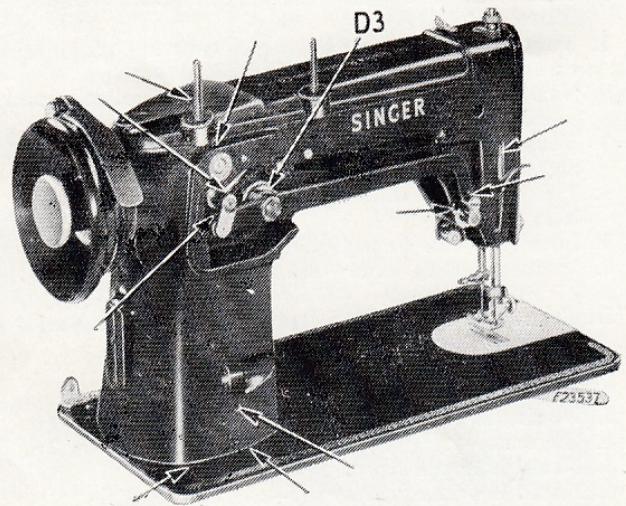
Vorbereiding

Verwijder de front- en steekplaat en draai de dekplaat aan de achterzijde van de arm naar het vliegwiel toe.

Verwijder stof en pluksel met een borstel, maar niet van de grijper. Veeg met een doek het pluksel van de grijper, of blaas het er uit met een handstofzuiger.

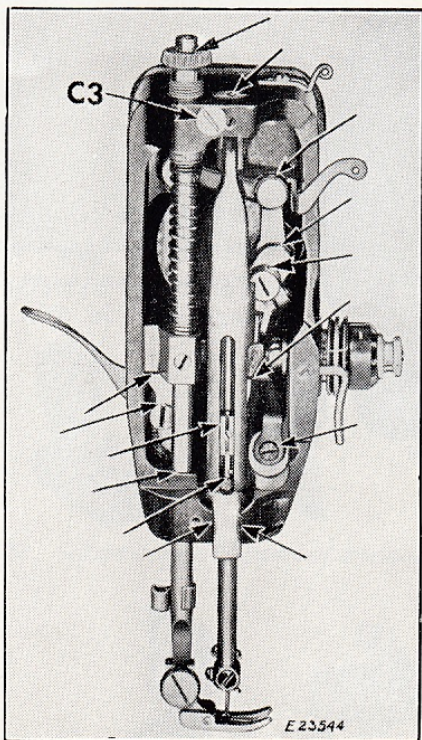
Afb. 34. Overzicht van de oliegaten van voren gezien.

Afb. 35. Overzicht van de oliegaten van achteren gezien.

SMEREN

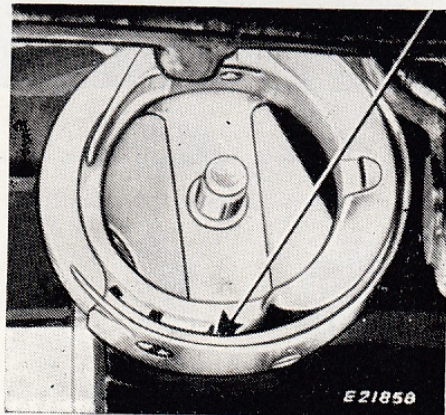
Smeer alle plaatsen, die met een pijl aangegeven worden in Afb. 34, 35, 36, 37 en 38, met een enkele druppel olie. Breng een kleine hoeveelheid SINGER smeervet op het glijblok bij D3, Afb. 35.

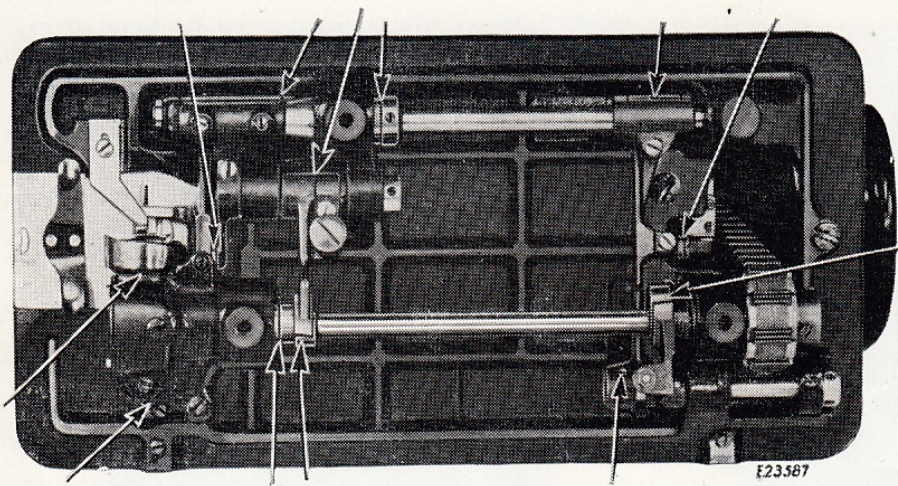
Afb. 36. Frontplaat weggenomen ; overzicht van de olieplaatsen.

Verwijder frontplaat **A3**, Afb. 34, door knop-schroef **B3** er uit te draaien en de plaat over schroef **C3** te schuiven. Smeer de plaatsen aangegeven in Afb. 36 en breng de plaat **A3** weer op zijn plaats.

Breng een druppel olie in de baan van de spoelhouder, zoals Afb. 37 laat zien.

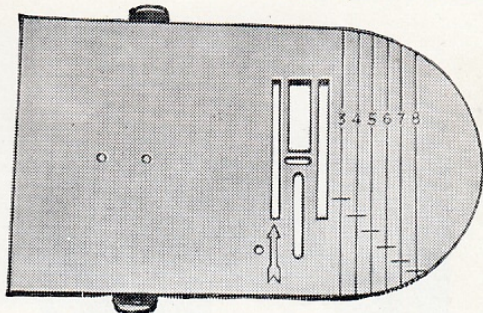
Afb. 37. Olieplaats in de baan van de spoelhouder.

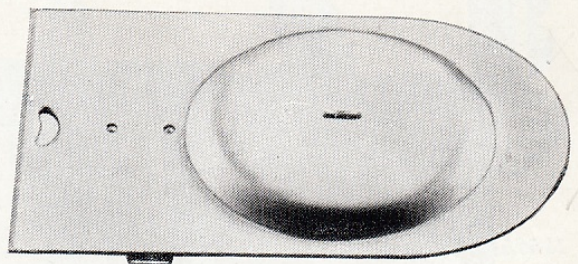
Draai de kop van de machine om zijn scharnieren naar achteren en smeer de plaatsen aangegeven in Afb. 38.

Afb. 38. Olieplaatsen aan de onderkant van de machine.

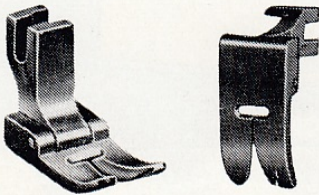
UNIVERSEEL HULPSTUKKEN VOOR DIVERSE DOELEINDEN

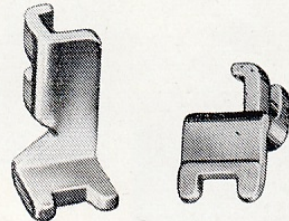
173088 Universeel steekplaat.

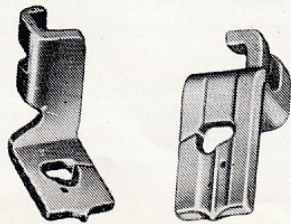
189632 Borduurplaat.

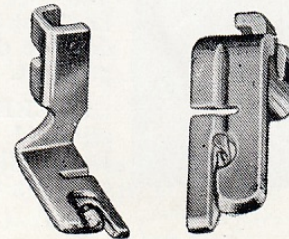
105250 Scharnierende Universeel Persvoet.

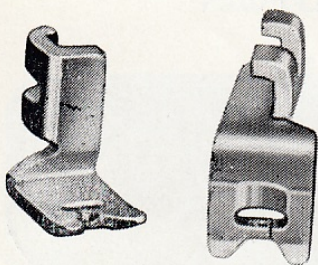
189648 Voet voor aanzetten van knopen.

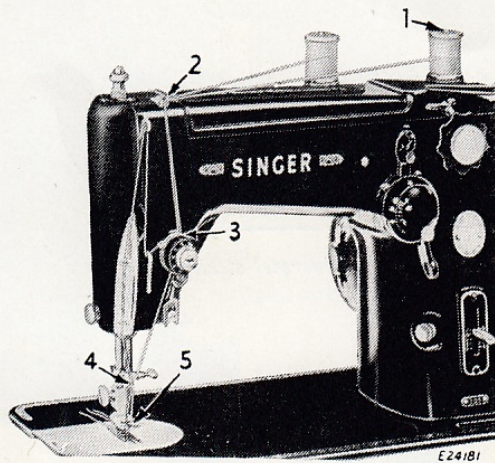
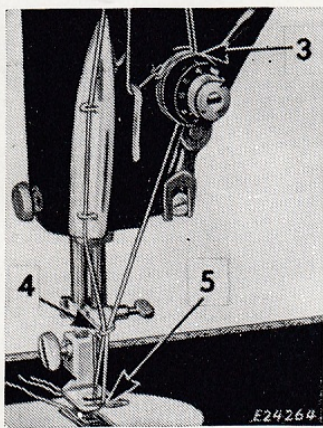
86616 Knoopsgatenvoet

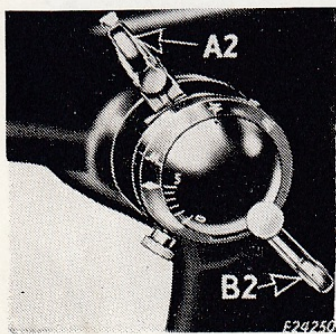
189653 Schulpzomer.

105251 Cordonneervoet

Inrijgen—Vulkoord met de cordonneervoet.

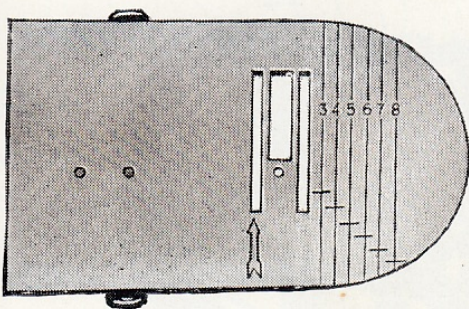

Afb. 39. Machine ingesteld voor breedste zig-zag steek met linkse naalduitslag.

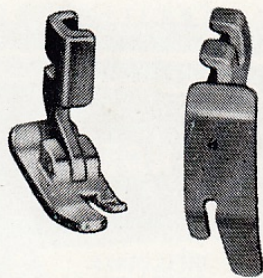
Voor het cordonneren over vulkoord wordt de klos op garenpen 1 geplaatst. Leid het koord door geleider 2, in de rechterkant van de spanningschijven 3, door de draadgeleider 4 en van voren naar achteren door het oogje 5 van de persvoet.

OPMERKING: Met de hulpstukken afgebeeld op deze bladzijde en op **blad-zijde 41** kunnen alle mogelijke soorten verschillende steken gemaakt worden. De instelling voor deze diverse steken wordt verkregen door de uitslaghefboom en de zig-zag hefboom A2 en B2 in de vereiste standen te plaatsen of te bewegen.

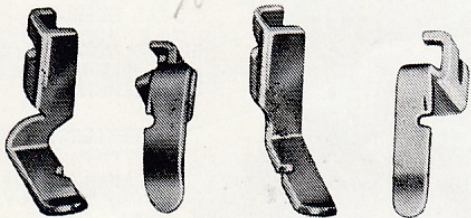
HULPSTUKKEN VOOR RECHT STIKKEN

173090 Steekplaat voor recht stikken.

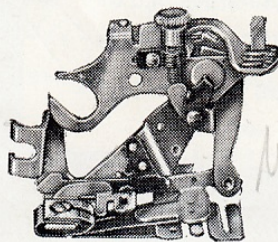

105248 Persvoet voor recht stikken.

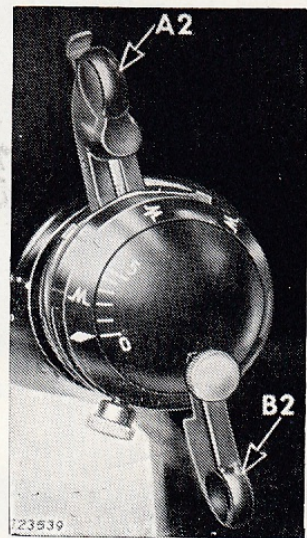

160845 Persvoet voor koordgarnering (linker teen)

160846 Persvoet voor koordgarnering (rechter teen)

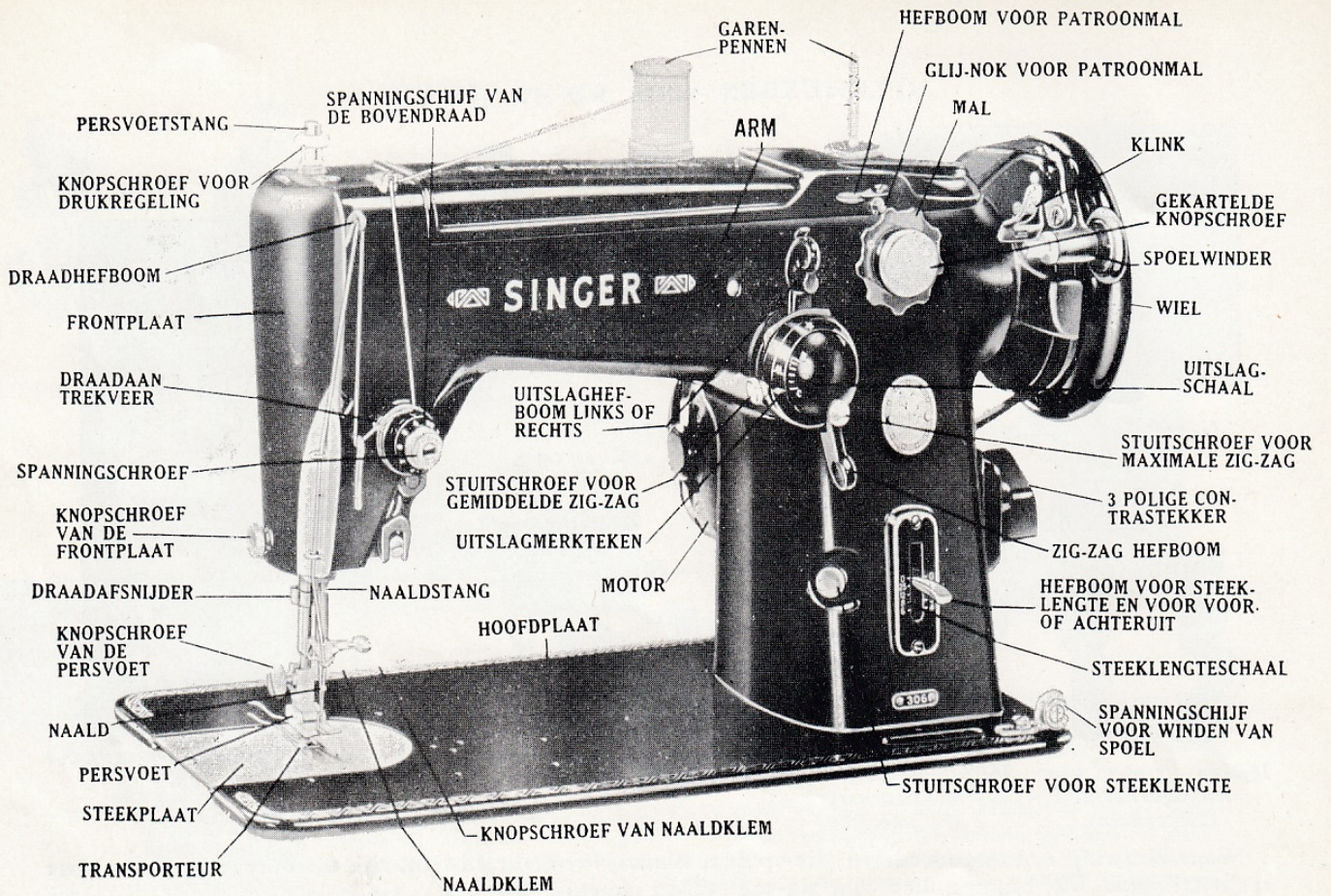

86642 Rimpelaar

Afb. 40. Machine ingesteld voor recht stikken.

Waarschuwing : Alle onderdelen, die op deze bladzijde afgebeeld zijn, zijn uitsluitend bestemd voor recht stikken. Zij kunnen niet voor zig-zag steken gebruikt worden. Gebruik deze **alleen** NADAT de uitslaghefboom A2 in de midden stand geplaatst en de zig-zag hefboom op „0” gezet is, zoals afgebeeld in Afb. 40.

Afb. 41. Benaming van de voornaamste onderdelen van machine 306.

TOEPASSING VAN DE SINGER AUTOMATIC VOOR HET
VERVAARDIGEN VAN KLEDINGSTUKKEN EN GARNERINGEN

RECHT STIKKEN

Recht stikken kan met alle patroonmallen gedaan worden, wanneer de zig-zag-hefboom op nul staat.

De uitslaghefboom moet in de midden stand staan bij recht stikken, behalve in het uitzonderlijke geval, wanneer het gewenst is de plaats van de naald ten opzichte van het midden van de persvoet te veranderen.

De Universeel persvoet en de Universeel steekplaat worden in het algemeen zowel voor zig-zag als voor recht stikken gebruikt.

De steekplaat en de persvoet voor recht stikken zijn ontworpen voor de behandeling van tere, zachte stoffen, zeer dunne stoffen, crêpe weef-

sels en alle stoffen, waarbij het weefsel of het oppervlak de stof aan de naald haakt, hetzij, in de opgaande of neergaande beweging. De steekplaat voor recht stikken wordt altijd gebruikt, wanneer uit de vrije hand wordt gestikt, waarbij de persvoet verwijderd is en het weefsel in een hoepel wordt geklemd, zoals beschreven op bladzijde 97.

De persvoet voor recht stikken kan vaak met voordeel gebruikt worden voor het volgen van een overlappende naad, voor de vouw van een plooi of voor het maken van een randstiksel langs een schouderstuk of kraag. De smalle rechterteen maakt in deze gevallen een goed overzicht van het werk aan de rechterkant van de naald mogelijk.

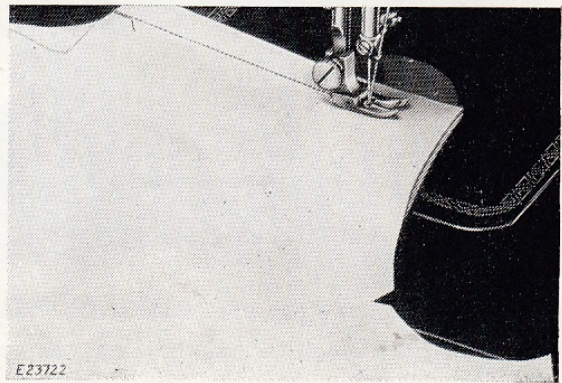

Afb. 42. Machine ingesteld voor recht stikken met stuitschroeven vastgezet.

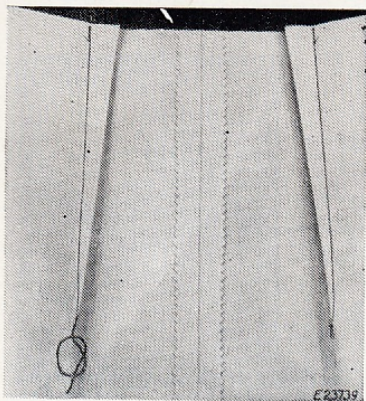
Voor recht stikken : Zet de zig-zag hefboom **B2** op 0 en de stuitschroef voor maximale zig-zag **F2** zoals Afb. 42 laat zien. Zet daarna de stuitschroef **E2** voor gemiddelde zig-zag over 0 heen en draai deze vast.

Het is een goede gewoonte om de steek te proberen op een stukje afvalmateriaal, voordat het kledingstuk wordt genaaid, om na te gaan of de spanningen, steeklengte en druk juist zijn. Ieder van deze punten voor het regelen van de steek en de behandeling van het weefsel kan eenvoudig en gemakkelijk uitgevoerd worden. Door al deze mogelijkheden is de SINGER Automatic een superieure machine voor het stikken van stoffen die ver uiteenlopen in gewicht en aard van weefsel, met een grote verscheidenheid van garens. Het overzicht van weefsels, garens en naalden, dat op **blz. 6** gegeven wordt, is een waardevolle gids bij het kiezen van de goede naald, garens en steeklengte voor een grote verscheidenheid van weefsels.

Gewone zomen leveren meestal geen moeilijkheden op. De einden van de zomen worden afgehecht door achteruit te stikken om het lostornen tijdens het passen en het in elkaar zetten van het kledingstuk te voorkomen. Plaats de naald een paar steken van de rand van het werk af. Houd draden, die naar achteren getrokken worden, recht onder de persvoet. Stik achteruit tot aan de rand en dan vooruit tot het einde van de zoom bereikt is. Stik dan weer achteruit om de einden van de zoom af te hechten.

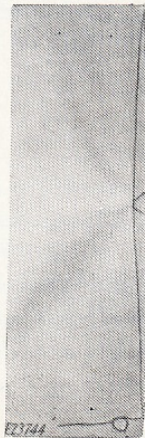
Afb. 43. Zomen van onderdelen van een japon.

Afb. 44. Draden van figuurnaden worden geknoopt.

Figuurnaden worden gemakkelijk afgehecht aan de punten door ruim één cm buiten het weefsel door te stikken en aldus een garenketting te vormen. Maak deze samengevlochten draden met een gewone knoop vast.

De laatste drie of vier steken van een figuurnaad moeten zeer dicht bij en evenwijdig aan de vouw lopen, wat een gladde vorm aan het kledingstuk verleent.

Afb. 45. Afwerking ingeknipte figuurnaden.

AFWERKING INGEKNIPTE FIGUURNADEN

Figuurnaden zijn sterker en soepeler, wanneer ze met een smalle zig-zag steek gestikt worden. Stik de punten over een afstand van $2\frac{1}{2}$ cm recht. Zig-zag het middenstuk.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

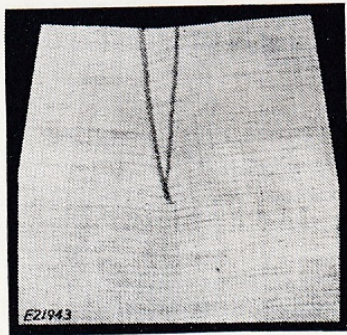
Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom $\frac{1}{2}$ tot 1.

Steeklengte 25 voor zig-zag en 12 voor rechte steek.

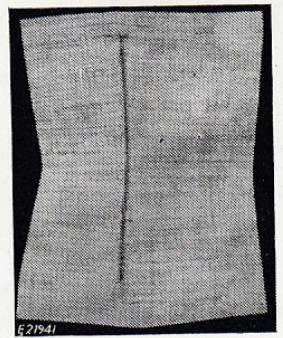
Zig-zag patroonmal No. 1.

FIGUURNADEN IN TUSSENVOERING

Afb. 46. *Figuurnaden langs rafelkanten.*

Figuurnaden in tussenvoering geven een blijvende vorm zonder dat opvulling nodig is, wanneer ze geknipt, op elkaar gelegd en daarna met zig-zag steken langs de rafelkanten vastgestikt worden, zoals Afb. 46 laat zien. De figuurnaad wordt dikwijls weggeknipt, randen aangezet en afgehecht met een rechte strook dunne stof, zoals afgebeeld in Afb. 47.

Afb. 47. *Figuurnaden aangezette randen.*

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom 5.

Steeklengte 25.

Meervoudige patroonmal No. 2.

SIERFIGUURNADEN

Figuurnaden flatteren de vormen meer, wanneer zij zo gestikt worden, dat de plooiën aan de buitenkant van het kledingstuk komen. Dat de draadeinden bij de punt van de figuurnaad samenkomen, wordt voorkomen wanneer één enkele draad voor het stikken gebruikt wordt. Maak dat de onderdraad door de steekplaat heen naar boven komt en steek hem van achteren naar voren door de naald. Knoop onderdraad en bovendraad samen, trek de knoop door de draadgeleiders naar de garenklos toe, totdat een stuk garen van voldoende lengte om de gehele figuurnaad te stikken van de spoelklos naar de draadgeleider, die het dichtst bij de garenklos ligt, getrokken is. Stik nu van de punt van de figuurnaad naar de rand van het kledingstuk en stik weer achteruit om de naad te versterken.

Deze naden kunnen nog geaccentueerd worden, wanneer een pijlpunt bij de punt van de naad gestikt wordt.

Gebruik voor de pijlsteek :

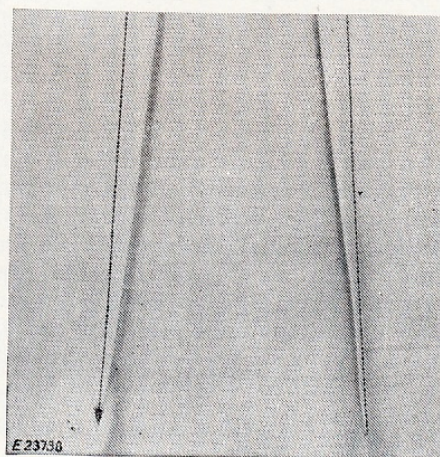
De Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom 5.

Steeklengte bijna 0.

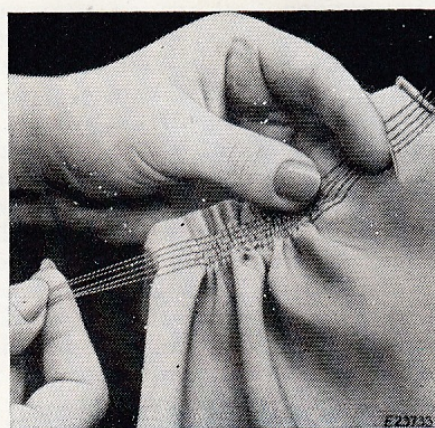
Pijlsteek patroonmal No. 5.

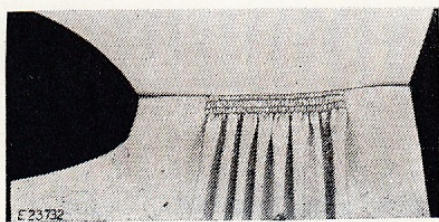
Afb. 48. Figuurnaden gestikt met een draad.

BEREIKEN VAN JUISTE PASVORM

Een goede vormgeving kan bij kledingstukken van zachte en zeer fijne weefsels met rimpelen verkregen worden. Stel de machine in voor recht stikken en maak met een steeklengte van 12 of minder, afhankelijk van het weefsel, vijf rijen evenwijdige steken met tussenruimte van 3 mm; de eerste rij ongeveer 12 mm van de buitenkant. Trek de draden aan één kant naar de achterkant van het kledingstuk en knoop ze vast. Maak een gespeld plooiatje over de einden van het stiksel. Vorm de rimpels door aan de achterkant van het kledingstuk de draden aan het andere uiteinde aan te trekken, totdat de rimpels voldoende samengetrokken zijn om het kledingstuk passend te maken. Knoop de draadeinden vast en hecht ze met een gespeld plooiatje. Voeg de onderdelen van het kledingstuk samen. Drie rijen stiksel blijven zichtbaar, wanneer het werk klaar is.

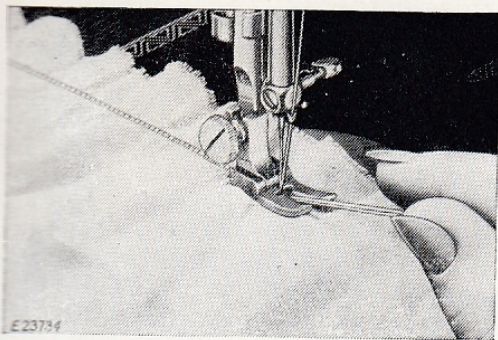

Afb. 49. Rimpelen tijdens de bewerking.

Afb. 50. Het rimpelen voltooid.

Bij het controleren van de pasvorm van een mouwkop, bij de elleboog van een lange sluitende mouw, bij het vormen van een ronde zoom, bij het inzetten van een mouw of bij het samenvoegen van naden, moeten twee lijnen van hulpstiksel gemaakt worden, terwijl de gespelde plooiën achterwege blijven.

Afb. 51. *Elastische rimpels tijdens de bewerking.*

ELASTISCH RIMPELEN MET ZIG-ZAG STEEK

Elastisch draad wordt toegepast in de taille of bij een manchet. Zig-zag over een of twee draden elastisch garen, waarbij dit garen wordt aangetrokken om de gewenste stijfheid te verkrijgen. Knoop de einden stevig vast. Deze werkwijze geeft een strakke pasvorm, die toch elastisch is. Elk der beide kanten kan als goede kant gebruikt worden, al naar gelang het resultaat, dat verlangd wordt.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

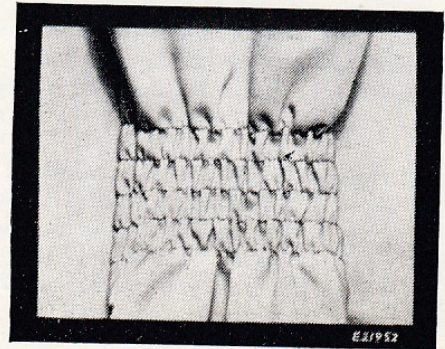
Uitslaghefboom in midden stand.

Steeklengte 12.

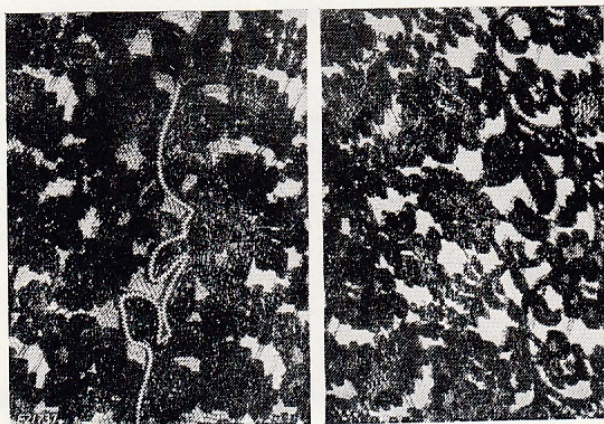
Zig-zag patroonmal No. 1.

ELASTISCHE RIMPELS

Elastiek draad wordt zonder rekken op het spoelklosje gewonden, terwijl normaal garen als bovendraad gebruikt wordt. De machine wordt ingesteld voor recht stikken. Stik evenwijdige rijen met steeklengte 10. De onder spanning wordt zodanig afgesteld, dat deze groot genoeg is om de elastiekdraad tijdens het stikken strak te houden, maar ook klein genoeg om breken of rafelen te voorkomen. De draadeinden moeten stevig vastgeknoopt worden.

Afb. 52. *Elastische rimpels voltooid*

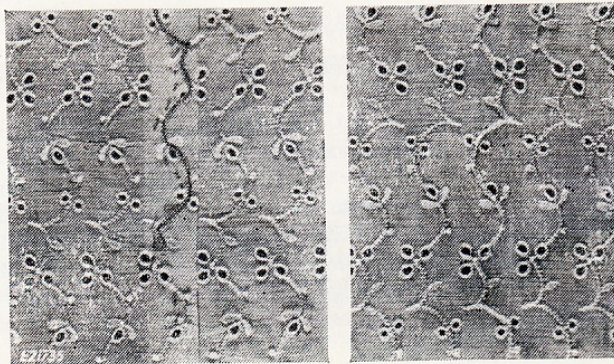
Afb. 53. Blinde zoom voor kant aanzetten.

Knip het overtollige materiaal zowel aan de goede als aan de verkeerde kant weg tot aan het stiksel; gebruik hiervoor een gebogen borduurschaar.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Cordonneervoet 105251.
 Uitslaghefboom in midden stand.
 Zig-zag hefboom $1\frac{1}{2}$.
 Steeklengte groter dan 25.
 Zig-zag patroonmal No. 1.

ZIG-ZAG APPLICATIE

Zet het kledingstuk op de normale wijze in elkaar en rijg de naden. Men geeft met merksteken de juiste plaats aan, waar de applicatie of kantmotieven moeten komen. Pas het kledingstuk, stik de naden en rijg de zoom om. Verwijder de overtollige rijgsteken. Leg een stuk voering op de verkeerde kant en het kantmotief of de applicatie op de goede kant van het kledingstuk. Volg de buste-lijnen van het motief. Men gebruikt Cordonneervoet 105251 (zie blz. 42).

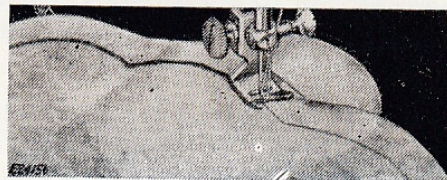
Afb. 54. Blinde zoom voor kantborduren.

KOORDGARNERING MET CORDONNEERVOET 105251

Steek het koord door het oog aan de voorkant van de persvoet en leid dit onder de voet. Bedek het koord met dicht opeen-liggende zig-zag steken. Zie blz. 42 voor het inrijgen van het koord.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Cordonneervoet 105251.

Uitslaghefboom in midden stand. Zig-zag hefboom 2. Steeklengte groter dan 25. Zig-zag patroonmal No. 1.

Afb. 55. Koordgarnering met Cordonneervoet 105251

RAGFIJNE AFWERKING VAN LOSSE EN DOORSCHIJNENDE WEEFSELS

Om een sierlijke fijne zoom in losse en doorschijnende weefsels te verkrijgen, die ook niet rafelt, moet de zoomlijn gestikt worden met een fijne koordsteek. Knip de randen dicht langs de steek af. Dit soort randafwerking kan zowel aan de binnen- als aan de buitenkant gebruikt worden.

Afb. 56. Ragfijne afwerking van losse en doorschijnende weefsels.

NIET-TORRENDE NAAD VOOR LINGERIE

Voor een niet-tornende lingenienaad wordt de gevouwen naad eerst met een rechte steek aan de verkeerde kant gestikt ; daarna drukt men de beide naden naar één kant.

Gebruik : Zig-zag hefboom 0. Steeklengte voor recht stikken 15.

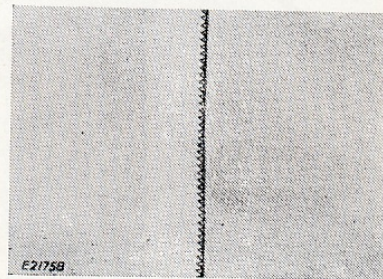
Stik er dan aan de goede kant een fijne zig-zag steek overheen, waarbij de naald beurteelings in de dunne en dikke zijde van de naad gaat.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom 2. Steeklengte 25.

Zig-zag patroonmal No. 1 voor de zig-zag steek.

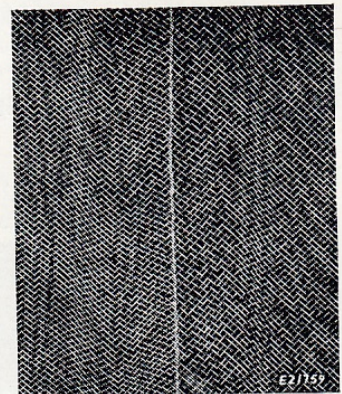

Afb. 57. Niet-tornende naad voor lingerie.

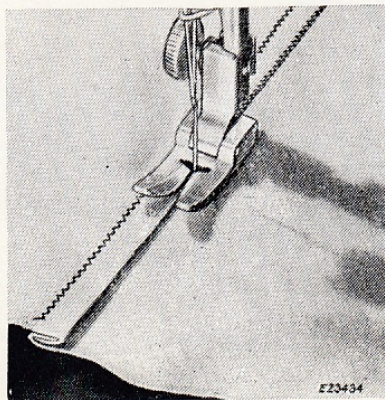
ONZICHTBARE NAAD VOOR PAARDENHAREN OF GAZEN VOERINGBAND

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zag hefboom $1\frac{1}{2}$.
Steeklengte 25.
Zig-zag patroonmal No. 1.

Geleid het band of weefsel zodanig, dat de naden precies tegen elkaar
aan liggen, wanneer zij onder de gleuf van de persvoet samenkomen.

Afb. 58. Blinde naad voor
paardenhaar.

Afb. 59. Zeer sterke platte naad.

ZEER STERKE, DUBBELE PLATTE NAAD

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zag hefboom 2.
Steeklengte groter dan 12.
Zig-zag patroonmal No. 1.

Voor zeer sterke naden, die tegen trekken bestand zijn, worden
dubbele in elkaar grijpende zig-zag naden aan beide zijden
gebruikt. Vouw de stofrand van het ene stuk naar **beneden** en
vouw de stofrand van het andere stuk stof naar **boven**. Sla de
twee ingevouwen kanten om elkaar en zig-zag de eerste naad over
de vouw op de goede kant en de tweede naad op de verkeerde
kant. Op deze manier verkrijgt men een dubbele platte naad,
welke dubbel versterkt is en rekkkracht tegen trekken in het
gebruik bezit.

VERSTERKTE NAAD VOOR JERSEY OF CRÈPE

Naden bij rekkende weefsels of schuingeknipte naden bij sterke weefsels worden vaak met band versterkt om de duurzaamheid te vergroten. Leg het band met de rand precies op de lijn van de naad. Wanneer de naad gebogen is, wordt het band in de goede vorm gebracht door het nat te persen op de strijkplank. Rijg met een handsteek, indien dit nodig is. Stik dan met een fijne zig-zag steek. Pers de naad open, nadat de bocht is bijgeknipt.

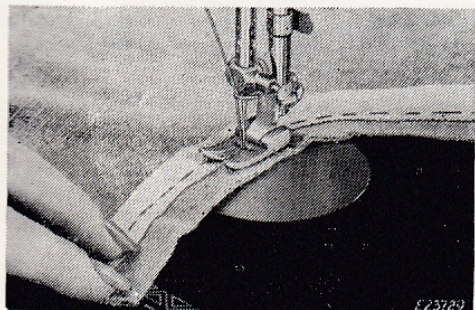
Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom $\frac{1}{2}$ tot 1.

Steeklengte 12 tot 25.

Zig-zag patroonmal No. 1.

Afb. 60. Versterkte naad voor Jersey.

OVERSLAANDE NAAD VOOR VOERING

De naden van voering moeten altijd overslaand gemaakt worden om overtollige dikte in het kledingstuk te vermijden. Er moet voor gezorgd worden, dat de gehele beschikbare naadbreedte wordt gebruikt. Stik in het midden van het overslaande gedeelte met de meervoudige zig-zag steek. Knip de overtollige breedte van de naden weg. Deze naad is duurzaam, veerkrachtig en niet nodeloos dik.

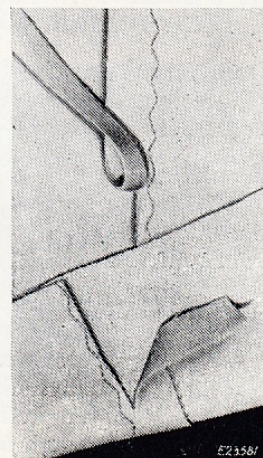
Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

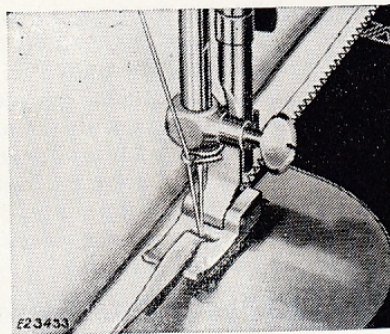
Zig-zag hefboom 5.

Steeklengte 12.

Meervoudige patroonmal No. 2.

Afb. 61. Overslaande naad voor voering.

Afb. 62. Inslagnaden.

AFWERKING VAN NADEN MET INSLAG

Vouw de stofrand naar de verkeerde kant en laat deze onder het stikken over het uitstekende deel door de gleuf van de Universeel Persvoet lopen. Leid de stof zodanig, dat de naald bij zijn uitslag naar rechts precies door de rand van de stof prikt.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.
 Uitslaghefboom in midden stand.
 Zig-zag hefboom 2.
 Steeklengte 15.
 Zig-zag patroonmal No. 1.

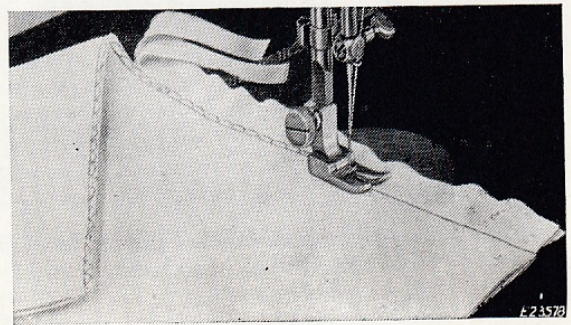
AFWERKING NADEN EN ZOMEN IN TRICOT EN ZEER DUNNE WEEFSELS

Handeling 1. Stik de zoom of naad met een korte rechte steek met behulp van de Steekplaat en Persvoet voor recht stikken.

Handeling 2. Werk de randen van de zoom of naad af met van patroonmal No. 3. Knip het overtollige materiaal dicht langs het stiksel af. Deze afwerking voorkomt rafelen en geeft een mooie gladde rand.

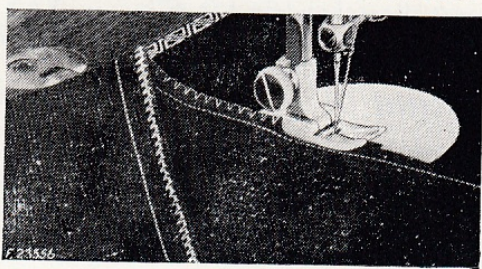
Gebruik : voor de afwerking van de zoom of naad de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in middenstand.
 Zig-zaghefboom op 1 of 2.
 Steeklengte 25.
 Patroonmal No. 3 voor blinde steek.

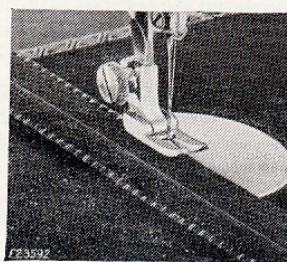

Afb. 63. Afwerking van naad of zoom bij tricot.

PLATSTIKKEN VAN NADEN

Afb. 64. *Platstikken van naden.*

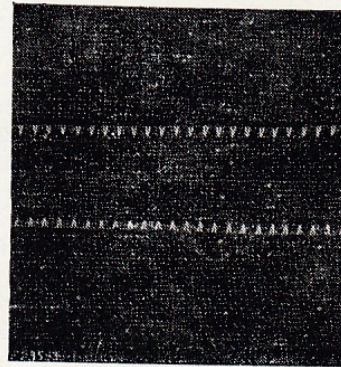

Afb. 65. *Platstikken van open naden tijdens de bewerking.*

Naden houden het kledingstuk bijeen en moeten daarom op een duurzame manier worden afgewerkt, indien de pasvorm goed moet blijven bij langdurig gebruik. De steek, die met patroonmal No. 3 gemaakt wordt, is bijzonder duurzaam en geeft geen overtollige dikte, wanneer deze als naadafwerking wordt toegepast.

Wanneer naden in dezelfde richting worden geperst, voegt men ze samen en perst men ze open, dan worden ze afzonderlijk platgestikt.

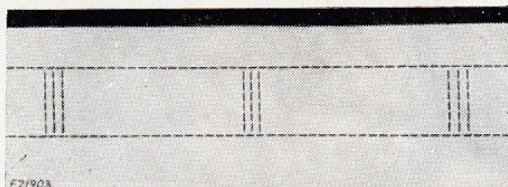
Gebruik : **de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.**
Uitslaghefboom in middenstand.
Zig-zag hefboom op 4 of 5.
Steeklengte 25.
Blindsteek patroonmal No. 3.

Afb. 66. *Platstikken van open naden—voltooid.*

KNOOPSGATEN MAKEN. Handeling 1. Aftekenen van de stof.

Geef de plaats en de lengte van de knoopsgaten aan met rijgsteken (zie Afb. 67) of met krijt, waarbij op $1\frac{1}{2}$ mm extra breedte voor het opensnijden moet worden gerekend en op een extra lengte van 6 mm, 3 mm aan elke kant voor de trems.

Afb. 67. Aftekenen van de plaats van de knoopsgaten met rijgsteken.

Handeling 2. Afstellen van de machine.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Persvoet voor knoopsgaten (zie blz. 41).

Uitslaghefboom op links (zie blz. 18).

Steeklengte groter dan 25.

Zig-zag hefboom op 2 voor de zijkanen van het knoopsgat.

Zig-zag hefboom op 4 voor de trems.

Zig-zag hefboom op 0 voor afhechten.

Zig-zag patroonmal No. 1.

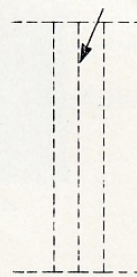
Opmerking : Overslaginstelling op $2\frac{1}{2}$ voor zijsteken en 5 voor de trems geeft iets zwaardere knoopsgaten.

Handeling 3. Leiden van de stof.

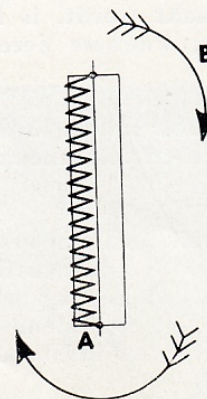
Stel de zig-zag hefboom in op 2, plaats de naald iets links van de middellijn en zodanig, dat hij naar links gaat uitslaan. Stik nu precies links van de middellijn met de steken even over de linkse aftekenlijn heen ; de punt van de persvoet kan helpen om de juiste afstand aan te houden.

(Opmerking : de gleuf in de persvoet voor knoopsgaten dient om de boven- en onderdraad door te halen).

MIDDELLIJN VAN HET KNOOPSGAT

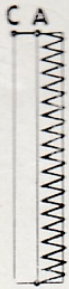

Handeling 1.

Handeling 3.

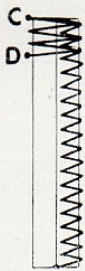
Handeling 4. Omdraaien.

Handeling 4.

Wanneer de punt van de persvoet het einde van de afgetekende lijn heeft bereikt, moet de naald in de stof blijven, op het punt dat het dichtst bij de middellijn ligt, dat is het **A** in de afbeeldingen.

Licht de persvoet op, draai het werk volgens de wijzers van de klok, waarbij de naald als as dient, zoals aangegeven in **B**. Laat de persvoet weer zakken en maak een (1) steek, waarna de naald in de stof moet blijven in het punt gemerkt **C**.

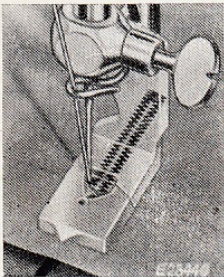

Handeling 5. Trens.

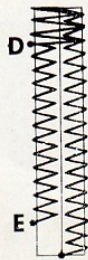
Handeling 5.

Zet zig-zag hefboom op „4” voor brede naalduitslag, en maak zes (6) steken, waarna de naald in de stof moet blijven in punt **D** aan de linkerkant.

Handeling 6. Afwerking van het knoopsgat.

Afb. 68.

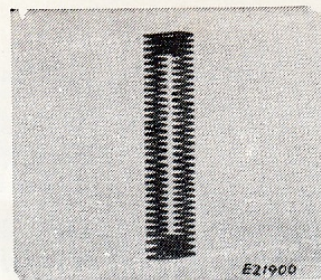
Handeling 6.

Stel de zig-zag hefboom weer op 2 in en stik de andere kant van het knoopsgat. De punt van de persvoet moet hierbij iets links van de middellijn blijven, om voldoende ruimte voor het opensnijden te laten.

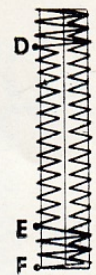
Stop zes steken vóór het eind, waarna de naald in de stof moet blijven in punt **E** aan de buitenlijn. Dit eindpunt kan gemakkelijk bepaald worden door te kijken naar de laatste steek van de eerste rij, welke zichtbaar is door de opening in de persvoet.

Handeling 7. Afwerking trens en afhechtsteek.

Zet de zig-zag hefboom op „4” voor de brede steek en maak zes (6) steken om deze kant af te werken. Zet de zig-zag hefboom op „0” en de steeklengte op „0” en maak drie (3) afhechtsteken bij punt F. Snijd het knoopsgat langs de middellijn open.

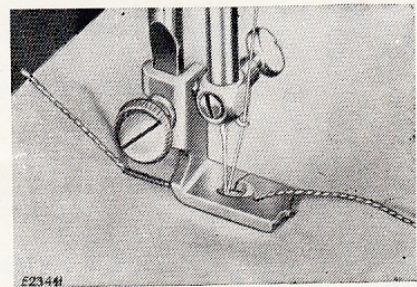
Afb. 69.

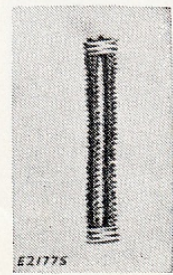
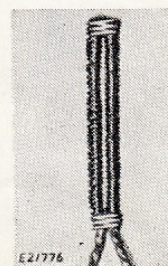
Handeling 7.

Knoopsgaten met paskoord.

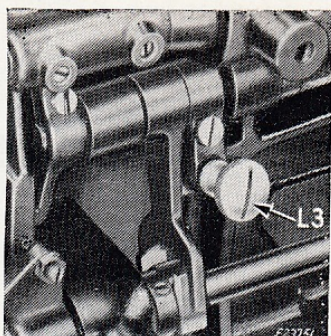
Gebruik paskoord of knoopsgatzijde en leid dit door het oog van de knoopsgatenvoet, zoals Afb. 70 laat zien. Ga verder te werk op de wijze van het maken van gewone knoopsgaten beschreven op blz. 58 en 59.

Afb. 70. Maken van knoopsgaten met paskoord.

Afb. 71. Knoopsgaten met paskoord

Afb. 72. *Buiten werking stellen van de transporteur.*

AANZETTEN VAN KNOPEN

Stel de transporteur buiten werking door de machinekop om zijn scharnieren naar achteren te draaien, waarna de knopschroef **L3**, Afb. 72, zover mogelijk naar links gedraaid wordt; gebruik hierbij een schroevendraaier indien nodig. Breng de machine weer in zijn gewone stand en zet de steekreguleur **J3**, Afb. 18, blz. 17, in zijn neutrale stand in het midden van de gleuf.

Wanneer weer gewoon genaaid moet worden, wordt de knopschroef voor het afzetten van de transporteur **L3** weer vastgezet, door deze zo ver mogelijk naar rechts te draaien. Gebruik: de **Universeel Steekplaat** en de **Persvoet** voor het aanzetten van knopen 189648.

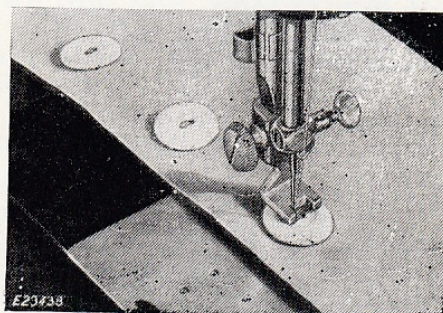
Uitslaghefboom op links.

Zig-zag hefboom ongeveer op 3.

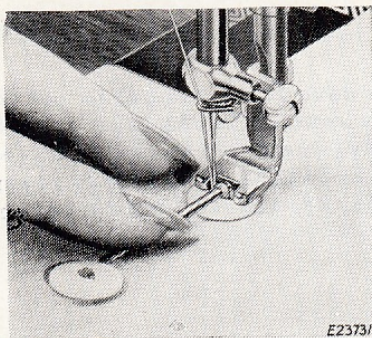
Steeklengte 0.

Zig-zag patroonmal No. 1.

Stel de zig-zag hefboom op „0” in, breng de knoop op de juiste plaats en laat de naald door het midden van het linker gat zakken. Laat de voet voor het aanzetten van knopen zakken. Draai het wiel naar U toe, totdat de naald omhoog gaat. Stel de overslag op ongeveer „3” of zo in, dat de naald bij zijn uitslag naar rechts in het midden van het rechter gat prikt. Stik dan, totdat de naald 6 maal in ieder gat van de knoop geprikt heeft. Stel nu de zig-zag hefboom op „0” in en zet de knoop goed vast met 3 steken in het linker gat van de knoop.

Afb. 73. *Aanzetten van knopen.*

Afb. 74. Aanzetten van knopen met draadverhoging.

HET AANZETTEN VAN DRUKKNOPEN EN HAKEN EN OGEN

Zonder persvoet worden drukknopen aangezet. Houd de drukknop op zijn plaats met een pincet, priem of met de punt van een borduurschaar.

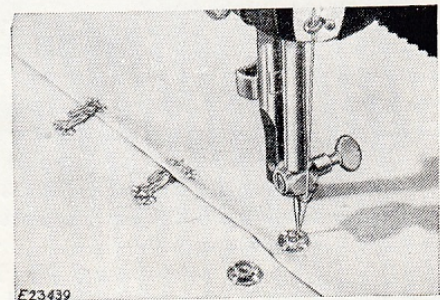
Stel de transporteur buiten werking, zoals beschreven op blz. 61.

Gebruik : de Universeel Steekplaat.
 Uitslaghefboom op links.
 Steeklengte 0.
 Zig-zag hefboom 2.
 Zig-zag patroonmal No. 1.

Plaats de naald in het eerste gat en maak 6 steken over de rand van de knoop, zodanig dat de naald in de linkerstand in het gat staat bij de laatste steek. Stel de zig-zag hefboom op 0 in en maak 3 steken om de knoop vast te zetten. Haal de draad dwars over de knoop, plaats de

AANZETTEN VAN KNOPEN MET VERHOGING

Volg de hierboven beschreven werkwijze, maar houd een speld of naald tussen de gaten onder knoop om de steken langer te maken, waardoor een verhoging ontstaat. Een langere verhoging ontstaat, wanneer het dikke eind van een machinenaald wordt gebruikt in plaats van een speld. Vermeerder de bovenspanning, wanneer de steken te los blijken te zijn.

Afb. 75. Aanzetten van drukknopen en haken en ogen.

naald in het volgende gat en stel de zig-zag hefboom op 2 in. Maak 6 steken over de rand van de knoop, stel de zig-zag hefboom weer op 0 in en maak 3 steken om de knoop vast te zetten. Herhaal deze bewerking met elk der gaten.

Dezelfde werkwijze en instellingen worden toegepast voor het aanzetten van haken en ogen, behalve dat na de 6 steken over de rand van de haak in het eerste gat, de naald in het midden van het gat moet blijven. Draai dan het werkstuk zo, dat de volgende 6 steken over de rechte staaf van de haak gestikt worden. Maak dan 6 steken in het tweede gat. Stel de

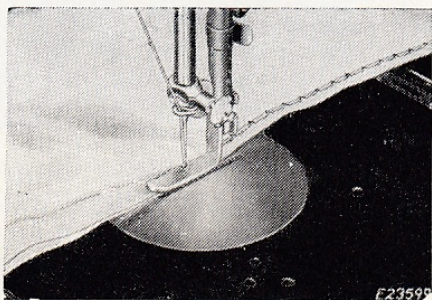
zig-zag hefboom op 0 in en werk af met 3 steken om vast te zetten.

Volg dezelfde werkwijze voor het aanzetten van het oog, met 6 steken over het eerste gat, 6 steken dwars over naar het tweede gat, 6 steken naar de zijkant van het gat en dan, met de zig-zag hefboom op 0, 3 steken om het oog vast te zetten.

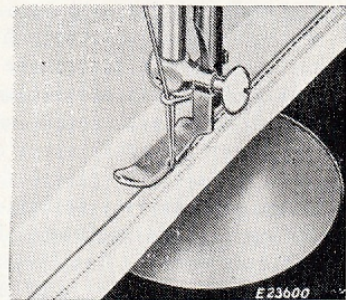
INZETTEN VAN RITSSLUITING MET BLINDE STEEK

Bij chiffon, zeer dunne stoffen, fluweel en alle tere en geveven stoffen kan men een ritssluiting inzetten met een blinde steek, die gelijkwaardig is aan een onzichtbare handsteek. Hiervoor wordt de rechtse of linkse voet voor koordgarnering gebruikt. Maak de naad ongeveer 6 mm breder dan gemiddeld. Pas een machine rijgsteek met een steeklengte 8 toe, vlak bij het split op de vouwlijn.

Maak een vouw aan de achterkant, zodat een naadbreedte van 3 mm van de vouwlijn af vrij blijft en speld deze vouw aan het band van de ritssluiting vast. Laat daartoe beiden over de vinger glijden bij het spelden, waardoor het goed glad komt te liggen. Rijg de vouw eerst aan het band vast

Afb. 77. Onzichtbaar inzetten van ritssluiting.

Afb. 76. Voet voor koordgarnering (met linkerteen) voor het stikken van de stof aan het band van een ritssluiting.

en stik dan op de machine met steeklengte 12 en met de voet voor koordgarnering (met linkerteen)—zie blz. 43.

Versterk de afsluiting aan beide einden door heen en terug over begin en eind van het band van de ritssluiting te stikken en over de naad.

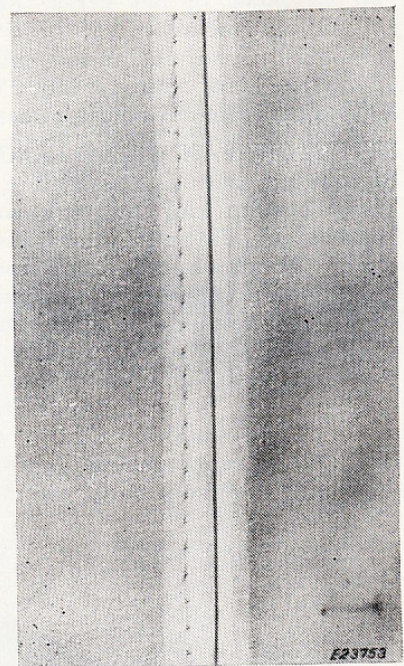
Draai het kledingstuk met de goede kant naar buiten en speld de kant van het band van de ritssluiting op de goede manier vast, waarbij de spelden aan de goede kant komen, door de gehele dikte van de stoffen. Laat daartoe het te spelden werk over de vinger glijden, waardoor het goed glad komt te liggen. Rijg op een afstand van ongeveer 3 mm van de vouwlijn om de lijn voor de blinde steek te merken.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de
Voet voor koordgarnering (rechtterteen).
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zag hefboom ongeveer 2.
Steeklengte 25.
Blindsteek patroonmal No. 3.

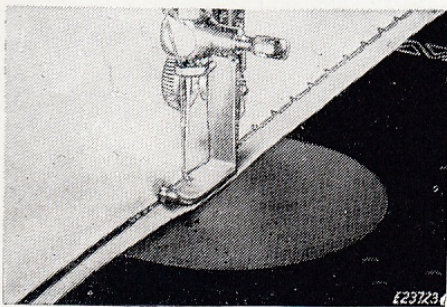
Keer het kledingstuk binnenste buiten, leg de ritssluiting over de transporteur en sla de voorkant van het kledingstuk terug naar de rijgsteek, zodat een flauwe vouw ontstaat.

Stik nu met behulp van de blindsteek patroonmal ; steeklengte 25 en zig-zag hefboom 2. De rechte lijn van de steek gaat dan door de band van de ritssluiting en de naad, de zijdelingse steek prikt dan door ongeveer twee draden van de vouw. De uitslaghefboom kan iets links van het midden gezet worden, waardoor de rechte steeklijn beter op de juiste plaats gebracht kan worden en waardoor ook de zijdelingse steek beter geplaatst wordt.

Indien een bredere zig-zag dan 2 voor dikke weefsels vereist wordt, moet de uitslaghefboom **naar links** gesteld worden.

Afb. 78. Ritssluiting onzichtbaar ingezet.

Afb. 79. Onzichtbare zoom tijdens bewerking.

door een onzichtbare zoom gemaakt wordt. De zig-zag hefboom wordt op 2 of 3 ingesteld, afhankelijk van dikte en aard van het weefsel. De steeklengte regelt de afstand tussen de blinde steken.

Gebruik : de Universeel Steekplaat en de
 Voet voor koordgarnering (rechtsteen) 160846
 Uitslaghefboom van midden tot links.
 Zig-zag hefboom 2 of 3.
 Steeklengte 12 tot 25.
 Blindsteek patroonmal No. 3.

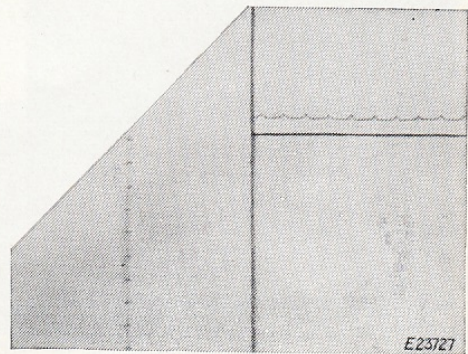
WAARSCHUWING : De uitslaghefboom moet op links worden gesteld, wanneer de zigzag-hefboom 3 of 4 wordt gebruikt met de cordonneur voet (rechter teen).

ONZICHTBARE ZOMEN EN SIERZOMEN

ONZICHTBARE ZOMEN MET GEVOUWEN RAND

Onzichtbare zomen zijn geschikt voor gordijnen, manufacturen, tafellinnen en voor garnering van geweven stoffen. Vouw, pers en rijg de zoom, waarbij de rijgsteken op een afstand van ten minste 6 mm van de bovenste vouw van de zoom moet blijven.

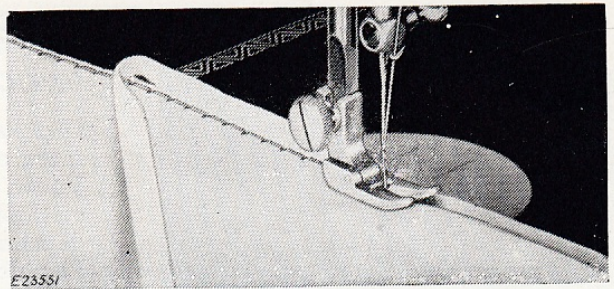
Leg de zoom op de transporteur en sla het werk zoveel mogelijk terug met een zachte vouw. Plaats de naald in de gevouwen rand van de zoom dicht bij deze zachte vouw. De blindsteek patroonmal maakt vier rechte steken onderbroken door een enkele zijdelingse steek naar links. De zijdelingse steek moet door de zachte vouw prikken, waar-

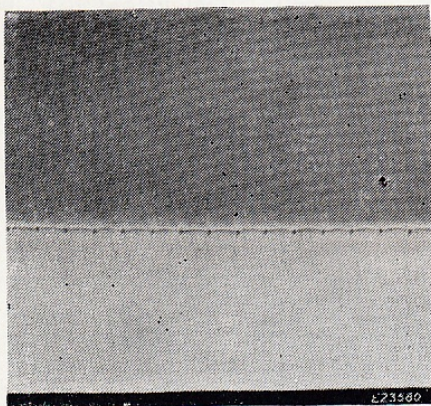
Afb. 80. Onzichtbare zoom, voltooid.

SCHADUWZOOM VOOR TRICOT WEEFSELS

Rijg de zoom ongeveer 12 mm van de bovenrand af. Leg het werk onder de Universeel persvoet en stik met de zig-zag hefboom op $1\frac{1}{2}$ tot 2, steeklengte 25 en de blindsteek patroonmal No. 3.

Afb. 81. Schaduwzoom voor tricot tijdens bewerking.

Afb. 82. Schaduwzoom voor tricot voltooid.

Knip de rafelkant af langs de steken. Een klein steekje blijft zichtbaar op regelmatige afstanden aan de goede kant van de stof. Om deze steek minder opvallend te maken, kan de instelling van de zig-zag hefboom verkleind worden.

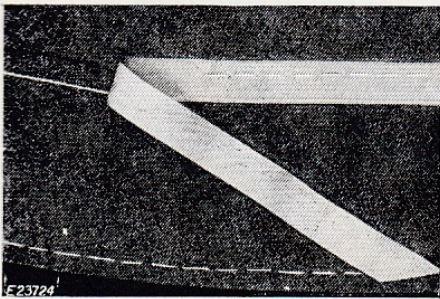
Gebruik : de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom $1\frac{1}{2}$ tot 2.

Steeklengte 25.

Blindsteek patroonmal No. 3.

Afb. 83. Band aan zoomrand geregen vóór onzichtbaar stikken.

BLINDE ZOMEN MET BAND GEGARNEERD

Bij zomen van rokken, japonnen en jassen moet er rekening mee gehouden worden, dat de bovenkant van de zoom extra ruim is. Bij wijdere en geronde kledingstukken is meer ruimte in de zoom aanwezig, dan bij zeer slanke modellen. Deze ruimte moet gelijk verdeeld worden vóór de zoom afgewerkt wordt, als men een platte zoom wil verkrijgen. Nadat de lengte van het kledingstuk is afgetekend wordt een lijn gespeld en met een dunne draad geregen op een afstand van ongeveer 6 mm van de vouw van de zoom. Pers de zoom en knip de zoombreedte op de vereiste maat. Indien een teveel aan ruimte in de zoom gekomen is, verdient het aanbeveling met een rechte steek een lijn te stikken op ongeveer 6 mm van de bovenrand van de zoom, en de ruimte en de vorm van de bovenkant van de zoom te regelen door aan de onderdraad te trekken. Stoom het kledingstuk om de ruimte te laten inkrimpen.

Rijg en stik de zoomband op de 6 mm regeldraad. Stik met de hand door het midden van de zoomband als voorbereiding op het blind stikken.

Leg de zoom op de transporteur met de binnenkant van het kledingstuk naar links gerold, zodat een flauwe vouw op de rijglijn gevormd wordt. Stik met een blinde steek, waarbij de machine als volgt ingesteld moet zijn.

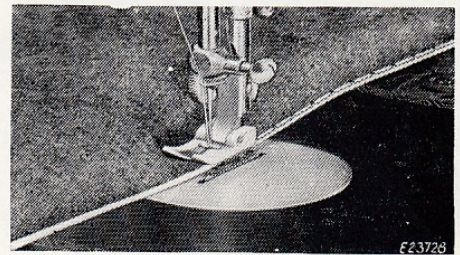
Gebruik: de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom midden of links.

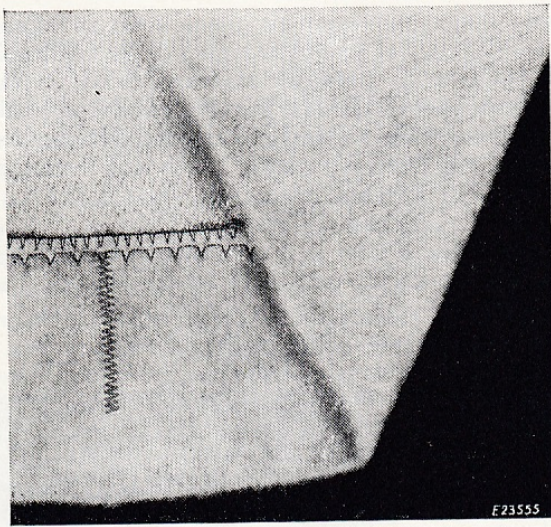
Zig-zag hefboom 1 tot 3.

Steeklengte 12 tot 25.

Blinde steek patroonmal No. 3.

Afb. 84. Blinde steek met zoomband afgewerkt.

Afb. 85. Ronde zoom.

De rand van de zoom wordt afgewerkt door deze plat te naaien met de blindesteek patroonmal No. 3, zig-zag hefboom 5 en steeklengte 25, zoals beschreven op **blz. 57**.
Rijg de zoom met de hand aan het kledingstuk een centimeter van de bovenkant van de rafelkant. Leg de zoom op de transporteur en keer het kledingstuk, zodat een flauwe vouw op de rijgsteek gevormd wordt, **Afb. 84, blz. 67**.

Gebruik : de **Universeel Steekplaat** en de
Voet voor koordgarnering (rechterteen) 160846
Uitslaghefboom iets links van het midden.
Zig-zag hefboom 2 tot 3.
Blinde steek patroonmal No. 3.

RONDE ZOMEN

Ronde zomen aan zware stoffen kunnen glad afgewerkt worden, nadat de ruimte is weg-gewerkt, door smalle plooiën op regelmatige afstanden weg te knippen, waardoor de zoom precies de vorm van het kledingstuk kan aannemen. De uitsnijding moet niet lager komen dan $2\frac{1}{2}$ cm van de onderste vouw van de zoom. Kledingstukken waarbij deze bewerking wordt toegepast zijn in het algemeen gevoerd en de voering mag tot op $2\frac{1}{2}$ cm van de rand komen.

Breng de afgeknipte randen samen en stik ze vast met de meervoudige patroonmal. Bij losse weefsels kan een ondergrond van dun batist gebruikt worden om de zoom te verstevigen.

Gebruik : de **Universeel Steekplaat** en de **Universeel Persvoet**.

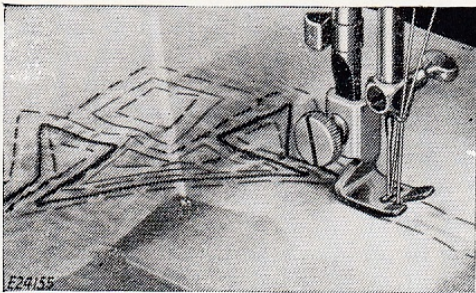
Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom 5.

Steeklengte 25.

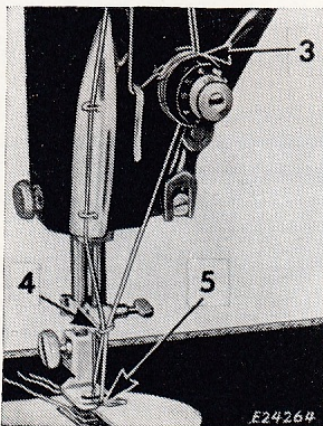
Meervoudige steek patroonmal No. 2.

APPLICATIE SCHADUWZOMEN

Afb. 86. Applicatie schaduwzoom in bewerking.

Schaduwzomen zijn buitengewoon mooi voor tafellinnen, voor organdie of voor fijn linnen en ook voor japonnen of schortjes van zeer fijne doorzichtige weefsels. Rijg de zoom tot de volle breedte van het patroon en bewerk de hoeken in verstek waar nodig. Geef het patroon aan op de goede kant. Trek de draad waarmee geappliqueerd wordt door de opening vóór in de Cordonneervoet en volg het patroon met fijne, dicht open liggende zig-zag steken. Wanneer de applicatie klaar is, moet het overtollige randmateriaal aan de verkeerde kant, dicht bij de steken weggeknipt worden. Zie Afb. 87 en blz. 42 voor het inrijgen van het koord.

Afb. 87. Het inrijgen van de cordonneervoet met vulkoord

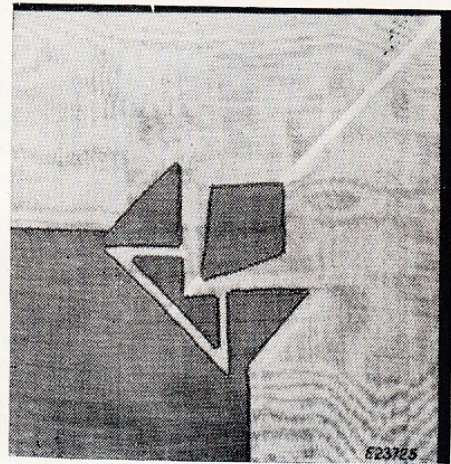
Gebruik: de Universeel Steekplaat en de Borduur- en Cordonneervoet 105251.

Uitslaghefboom in midden stand.

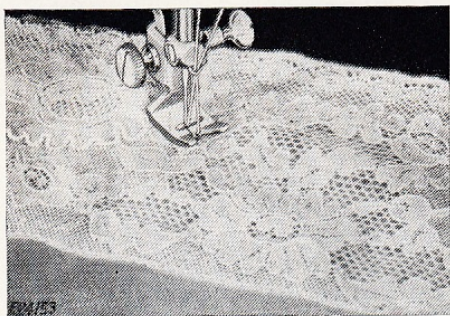
Zig-zag hefboom 1.

Steeklengte bijna 0.

Zig-zag steek patroonmal No. 1.

Afb. 88. Applicatie schaduwzoom voltooid.

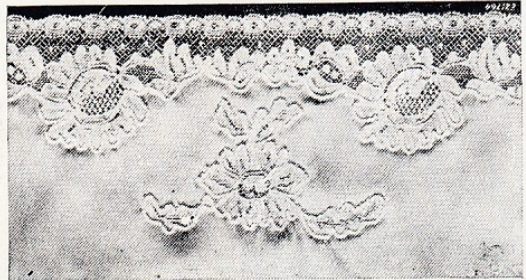
Afb. 89. Volgen van een kantmotief met cordonneervoet 105251.

KANTBORDUREN

Geborduurde kant is kenmerkend voor de beste kwaliteit lingerie. Toch kan dit werk zeer snel en eenvoudig vervaardigd worden met de Cordonneervoet, waarbij een dunne rayondraad of zijden haakgaren als vuldraad, waar overheen gestikt wordt, kan worden gebruikt. Zie blz. 42 voor het inrijgen van koord.

Gebruik : de **Universeel Steekplaat** en de Cordonneervoet 105251.
 Uitslaghefboom in midden stand.
 Zig-zag hefboom 1.
 Steeklengte bijna 1.
 Zig-zag steek patroonmal No. 1.

Gebruik brede kant met een bloemmotief en rijg ze op de vereiste plaats aan de goede kant van het weefsel. Volg eerst de bovenlijnen van het motief, welke het dichtst langs de rand liggen. Bedek de vuldraad met fijne steken langs de lijnen van het motief en werk in een ononderbroken vloeiende lijn. Kies dan een deel van het motief zo dicht mogelijk bij de rand en volg de lijnen van dit aparte stukje geheel en herhaal dit op gelijke afstanden langs de gehele lengte van de kant. Verwijder tenslotte de rijgsteken en knip alle overvloedige kant zo dicht mogelijk langs de steken van de met draad opgevulde lijnen weg. Knip van de verkeerde zijde van het kledingstuk het overvloedige materiaal langs de rand weg, vlak langs het stiksel.

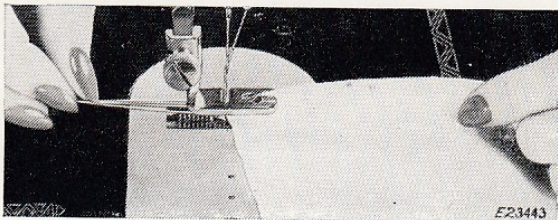

Afb. 90. Kantmotief op satijn geborduurd.

SCHULPZOMEN

Schulpzomen geven een soepele, sierlijke afwerking aan tere weefsels, vooral wanneer het weefsel schuin is geknipt.

Laat de schulpzomer zakken op de knipkant van het weefsel aan de verkeerde kant van de stof. Maak één steek, trek het werk achteruit en snijd de draden af. Houd de twee draden vast en leid de afgeknipte rand van de stof in de gebogen gleuf van de zomer door aan de draden te trekken. Wanneer de stof de gleuf van de zomer bereikt, moet de naald naar beneden bewogen worden. Zet dan de persvoet omlaag en begin te stikken.

Afb. 91. Het leiden van de stof in de gebogen gleuf van de schulpzomer.

Gebruik: de Universeel Steekplaat en de Schulpzomer 189653.

Uitslaghefboom in midden stand.

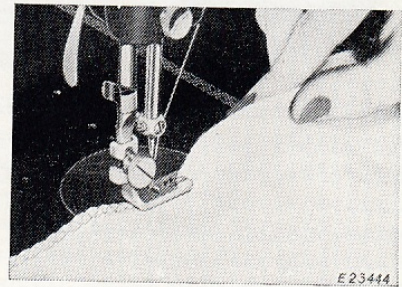
Zig-zag hefboom 5.

Steeklengte 8.

Zig-zag steek patroonmal No. 1 of

Meervoudige steek patroonmal No. 2 of

Blinde steek patroonmal No. 3.

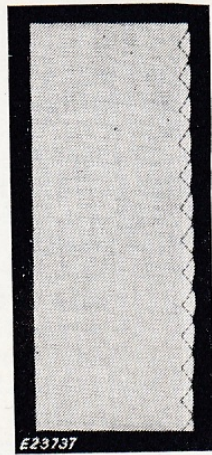
Afb. 92. Een schulpzoom in bewerking.

Vele variaties van de schulp kunnen vervaardigd worden door de steekinstellingen en garensorten te variëren.

De automatische steekpatronen maken het mogelijk afwisseling en nieuwe ideeën schulpzomen te brengen.

Afb. 93.

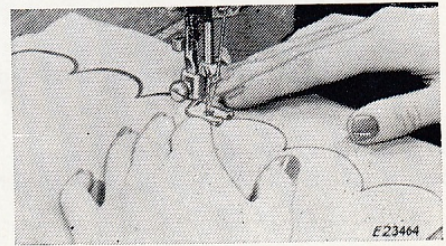
Afb. 94.

Voltooide schulpzomen.

De afgebeelde schulpzomen zijn gestikt met de blinde steek patroonmal, zig-zag hefboom 3, steeklengte 25 (Afb. 93) en met de meervoudige steek patroonmal, zig-zag hefboom 5 en steeklengte 25 (Afb. 94).

SCHULPEN MET CORDON GESTIKT

Met cordon gestikte schulpen geven een mooie en duurzame afwerking aan huishoudelijk linnengoed en kleding. Wanneer cordon gebruikt wordt, moeten twee lagen toegepast worden, verstevigd met voering of organdie, of een enkele laag met papieren ondergrond. Teken de schulpen op de juiste plaats af en laat voldoende stofbreedte (ongeveer 5 cm) aan de rechterkant over om de stof met de rechterhand te kunnen leiden. Wanneer bij het knippen niet voldoende ruimte daarvoor gelaten wordt, kan een stuk van dezelfde stof, of van de stof die als versteving dient, met een machine rijgsteek precies buiten de rand van het schulppatroon vastgehecht worden.

Afb. 95. *Schulpen met cordon gestikt.*

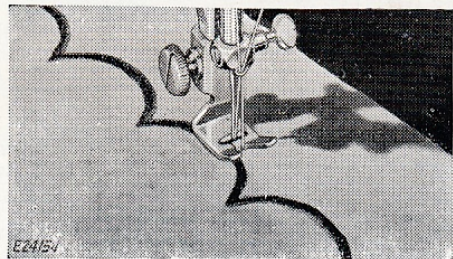
Gebruik naald No. 11, zijden garen, een zeer kleine bovenspanning en gemiddelde onderspanning. Verder is het **zeer belangrijk** dat de druk op de **persvoet** zo klein mogelijk is en wel zo klein, dat het weefsel van rechts naar links geschoven kan worden, terwijl de cordonsteek gemaakt wordt. Het weefsel moet te allen tijde recht blijven liggen in een rechte lijn met de transporteur. Schulpen moeten gevolgd worden zonder draaien, door het werk voorzichtig naar rechts of links te schuiven, zodat de naald bij zijn rechter uitslag de merklijn van de schulp volgt. Hierdoor blijven de steken evenwijdig en op gelijke afstand, terwijl het resultaat van een nauwere steek bij de punt van de schulp en een wijdere steek bij de hoog vanzelf bereikt wordt.

Gebruik : **de Universeel Steekplaat** en de Cordonneervoet 105251. Uitslaghefboom in midden stand. Steeklengte bijna 0. Zig-zag hefboom 5. Zig-zag steek patroonmal No. 1.

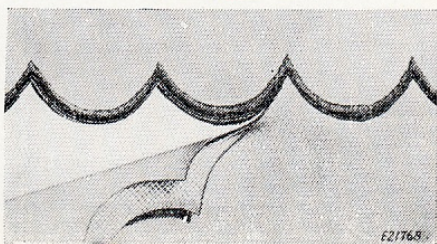
SCHULPEN MET KOORDGARNERING

Een koordrandje kan toegepast worden langs met cordon gestikte schulpen. Steek een dikke draad door het oog van de Cordonneervoet en leid deze door en onder de voet. Zie **blz. 42** voor het inrijgen van dik garen. Plaats de naald dicht bij de rand van de schulp, laat de voet zakken en stik dicht langs de schulp, waarbij de vuldraad bedekt wordt met dicht opeen liggende steken, die vast tegen de schulp aanliggen over de gehele lengte.

Wanneer schulpen als afwerking van een zoom gebruikt worden, moet het overtollige materiaal van de zoom dicht bij de binnenkant van de schulp weggeknipt worden. Wanneer de schulpen een rand vormen, moet de overtollige rand dicht bij de koordsteken aan de buitenkant van de schulp weggeknipt worden, terwijl dan tegelijk de ondergrond van de voering of organdie wordt weggeknipt.

Afb. 96. Schulpen met koordgarnering.

Afb. 97. Bijknippen van schulprand.

Gebruik : **de Universeel Steekplaat** en de Cordonneervoet 105251.

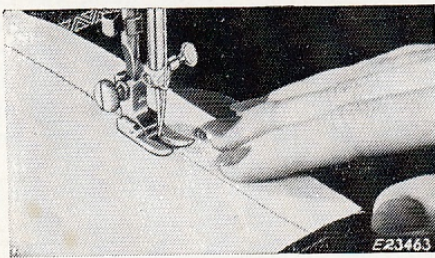
Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zag hefboom 1.

Steeklengte bijna 0.

Zig-zag steek patroonmal No. 1.

Gemiddelde persvoetdruk.

Afb. 98. Volgen van de uitgetrokken draad met de Universeel persvoet.

FRANJERANDEN

Gebruik: de Universeel Steekplaat en de Universeel Persvoet.

Uitslaghefboom links of rechts.

Zig-zag hefboom 2.

Steeklengte 12 tot 25.

Zig-zag steek patroonmal No. 1 of

Blinde steek patroonmal No. 3.

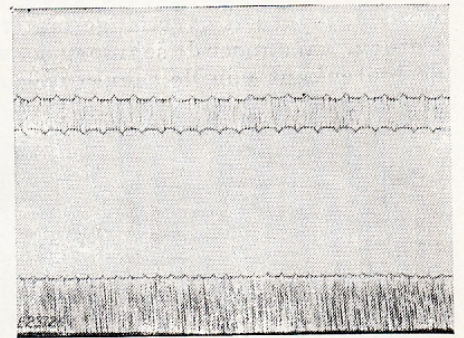
Trek een draad uit om de breedte van de franje aan te geven. Stik langs deze lijn. Trek nu, te beginnen bij de rafelrand, draden uit tot aan de gestikte lijn.

Afb. 99. Vervaardiging van brede middenfranje.

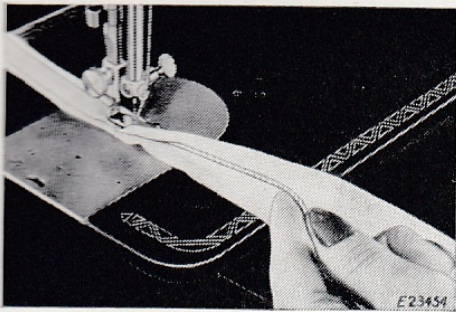
Brede middenfranje wordt op dezelfde wijze vervaardigd als franjeranden, maar nu worden de draden uitgetrokken om de breedte van de rand aan te geven. Wanneer de Blindesteek Mal wordt gebruikt, stik eerst een kant van de rand geheel, draai de stof om en stik de tegenoverliggende kant, zodat de steken precies tegenover de vorige steken komen te liggen. Trek nu de overblijvende middendraden tussen de twee gestikte lijnen uit.

Zig-zag steek patroonmal No. 1 of de blinde steek patroonmal No. 3 zijn beide even geschikt voor het vervaardigen van franje-randen en middenfranje.

Afb. 100. Blinde steek toegepast voor franje randen.

RANDEN GEGARNEERD MET STOF-OVERTROKKEN KOORD

Afb. 101. Koordgarnering vervaardigen met de persvoet voor koordgarnering (linker teen).

Leg de bekleding op het werk en plaats het onder de naald met de bekleding tegen de transporteur en het werk tegen de persvoet, zodat de rijgsteek zichtbaar wordt. Stik de bekleding vast, waarbij nu de persvoet tegen het koord wordt gedrukt en de steek tussen de rijgsteek en het koord in komt. Voor het werk wordt gedraaid, laat men de naden in elkaar vloeien door de randen af te knippen; die van het schuine band op 3mm en die van de bekleding op 6mm. Met koord gearneerde zomen en naden geven een fijne afwerking aan getailleerde kledingstukken. Overtrekken van kussens en kussenslopen worden dikwijls met koord gearneerd. De Persvoeten voor koordgarnering zijn onmisbaar voor het maken van gearneerde zomen en naden en kunnen behalve voor het inzetten van ritssluitingen en het stikken van zomen zoals beschreven op de bldz. 63, 64, 65 en 68, voor vele andere doeleinden worden toegepast.

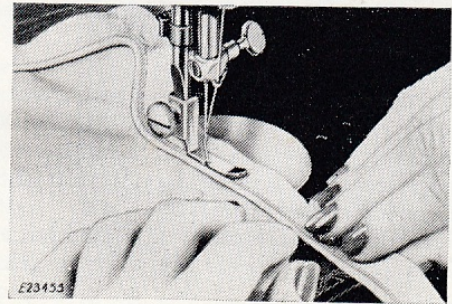
Gebruik : de Universeel steekplaat of de Steekplaat voor recht stikken. Uitslaghefboom in midden stand. Zig-zaghefboom 0.

Persvoet voor koordgarnering (linker teen) 160845.

Persvoet voor koordgarnering (rechter teen) 160846

Overtrekken van koord. Knip zuiver schuine biezen met de breedte van de dubbele naad plus de omtrek van het koord. Vouw de bies om het koord met de geknipte randen gelijk. Plaats de naald vlak tegen het koord aan, maar niet erin en laat de persvoet (linker teen) zakken. Stik met de rand van de persvoet langs het koord, maar wring de persvoet er niet tegen aan.

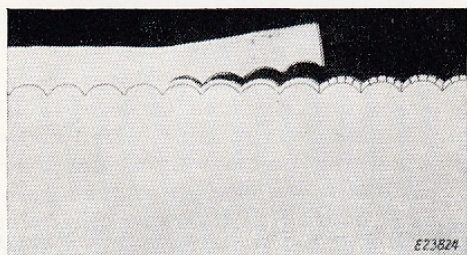
Rijg het koord met machinesteek op de goede kant van het kledingstuk vast, met behulp van de persvoet voor koordgarnering (rechter teen).

Afb. 102. Vastrijgen van overtrokken koord aan werk met machinesteek.

SCHULPEN

GESCHULPTE RANDEN

Afb. 103. Vervaardigen van geschulpte randen.

Gebruik : de Universeel steekplaat de de Universeel persvoet.
 Uitslaghefboom in midden stand.
 Zig-zaghefboom 5.
 Steeklengte 12 tot 25 naar wens.
 Schulp patroonmal No. 4.

Stik op precies dezelfde wijze als voor een rechte naad. Het werk glijdt in een rechte lijn onder de persvoet door, terwijl de naald het schulp patroon volgt. Knip de naad op minder dan 3mm af en knip alle punten tussen de schulpen iets in. Werk deze smalle naad af, met kleine knipjes op gelijke afstanden. Wanneer de schulp gekeerd wordt, heeft de schulprand een gladde en vlakke omtrek.

Wanneer de schulp patroonmal op de machine is gezet, maakt de naald de bewegingen voor het vervaardigen van de schulp, terwijl de stof in een rechte lijn onder de persvoet doorloopt. De breedte van de schulp wordt bepaald door de instelling van de zig-zaghefboom. Een instelling van deze hefboom op 5 geeft een schulpbreedte van ongeveer 5mm en iedere instelling beneden 5 geeft een evenredig smallere schulp.

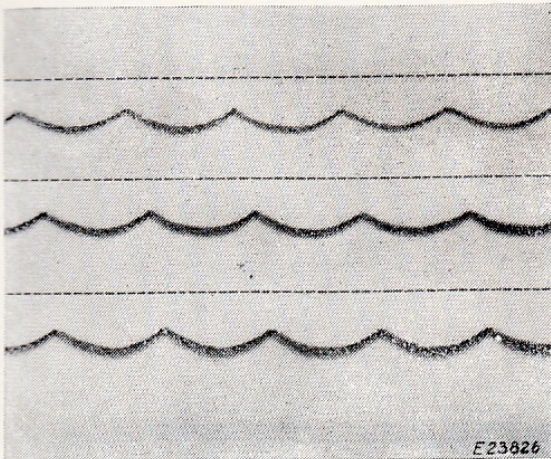
De lengte van de schulp is afhankelijk van de steeklengte. Een steeklengte 12 en een zig-zag instelling 5 geven een schulp van ongeveer 3 cm lengte ; een steeklengte 25 en een zig-zag instelling 5 geven een schulp van ongeveer 2 cm lang, terwijl een steeklengte boven 25 een schulplengte van $1\frac{1}{2}$ cm of minder geeft, afhankelijk van de steeklengte.

Een enkele rechte steek scheidt de afzonderlijke schulpen en laat ruimte voor het afknippen, wanneer de naden bijgeknipt en omgedraaid moeten worden om de afgewerkte, gegarneerde schulprand te maken.

Geschulpte randen worden veel toegepast voor blouses japonnen en kinderkleding.

Afb. 104. Afgewerkte geschulpte rand.

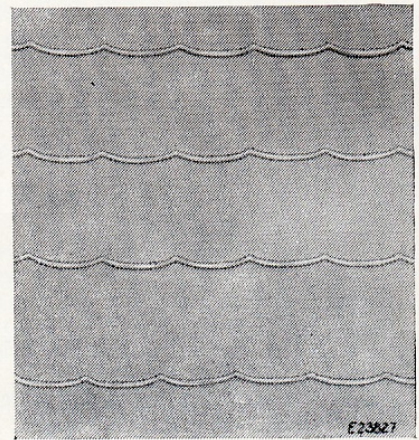

Afb. 105. Geschulpte plooien.

SCHADUWSCHULPEN MET TWEE NAALDEN (dubbele naald). Zeer fijne weefsels zijn bijzonder geschikt voor schaduwschulpen. Zet de zig-zaghefboom op 3 en stel de uitslaghefboom op de middelste stand in. Zet de dubbele naald in de machine, zoals beschreven op **bldz. 8** en vervang de persvoet door de cordonneervoet. Verminder de spanning van de bovendraad iets en stel de steeklengte tussen 12 en 25 in. Wanneer meerdere randen worden gemaakt, moet men elke rand met de patroonmal op hetzelfde punt beginnen. Wanneer het weefsel erg fijn is, moet een onderlaag van fijne organdie worden gebruikt. Knip het overtollige materiaal vlak langs de gestikte lijn af. Schaduwschulpen geven een aantrekkelijke afwerking en kunnen prachtig gecombineerd worden met geschulpte plooien, b.v. op blouses, japonnen, en kinderkleding.

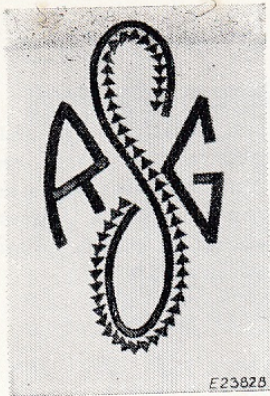
GESCHULPTE PLOOIEN

Geschulpte plooien worden op dezelfde wijze gemaakt als de geschulpte randen. Er moet rekening worden gehouden met een extra breedte van tenminste 6mm voor het omzomen en bijknippen van de schulp. Vorm eerst de schulpen, draai het werk dan om en stik de plooi met een rechte lijn op de gewenste afstand vast.

Afb. 106. Schaduwplooien.

MONOGRAMMEN

Afb. 107.

Een aantrekkelijke afwisseling wordt aan eenvoudige monogrammen verleend door het gebruik van één of meerdere automatische patroonmallen. Kies een monogram uit de vele transferpatronen, of teken er één volgens Uw eigen smaak.

Gebruik een onderlaag van mousseline, batist of organdie. Teken of druk het patroon over op de goede kant van het materiaal. Knip de onderlaag weg, wanneer het stikken klaar is. Zie het monogram in **Afb. 107**.

Gebruik: de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.
Uitslaghefboom midden stand.
Zig-zaghefboom 5.
Steeklengte bijna 1.
Zig-zag patroonmal No. 1.
Pijlsteek patroonmal No. 5.

Werk met de dubbele naald, waarbij garen van contrasterende kleuren of van verschillende kleurnuances wordt, gebruikt, is zeer geschikt voor monogrammen. Het monogram van **Afb. 108** geeft een voorbeeld van soortgelijk werk.

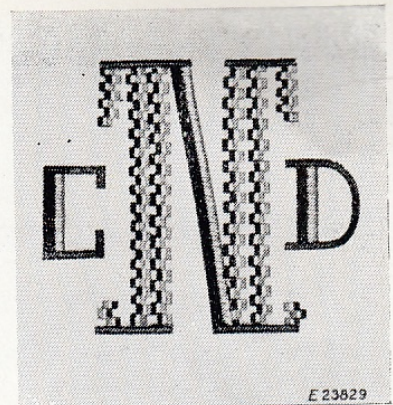
Gebruik: de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.
Uitslaghefboom midden stand.
Zig-zaghefboom 3.

De rechte enkelvoudige randen worden gestikt met de zig-zaghefboom op $2\frac{1}{2}$, de zig-zag patroonmal en de enkele naald.

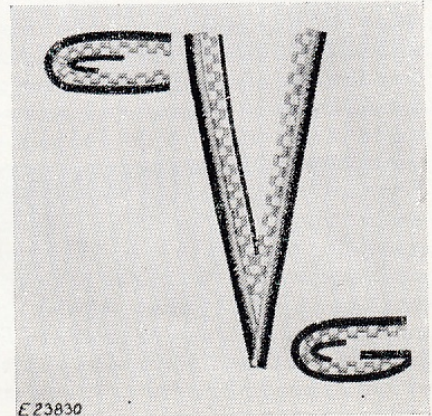
Werk met de dubbele naald wordt toegepast voor de buitenste lijnen van de grote letter, terwijl binnenin de domino steek wordt toegepast. Een smalle cordonbalk benadrukt de binnenrand van de afzonderlijke letters.

Gebruik: de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.
Uitslaghefboom midden stand.
Zig-zaghefboom 3 en 1.

Steeklengte bijna 0.
Zig-zag patroonmal No. 1.
Domino patroonmal No. 6.

Afb. 108.

Afb. 109.

Afb. 110. Letterschrift vervaardigd in borduurhoepel

LETTERSTEEK

Laat niet de transporteur zakken.

Gebruik : de Borduurplaat No. 189632.

Geen persvoet.

Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zaghefboom 3.

Steeklengte 0.

Zig-zag patroonmal.

De lettersteek is zeer geschikt voor het merken van babydekentjes, huishoudlinnen, lingerie en soortgelijke artikelen.

Teken of calqueer de letters op de goede kant van de stof.

Plaats de stof in een borduurhoepel, die groot genoeg is om

de te borduren tekst of initialen te omvatten ; de goede kant aan de bovenkant van de hoepel. Plaats het werk onder de naald en laat de persvoetstang zakken. Breng de naald op de juiste plaats en volg de geschreven lijnen. Indien de draad breekt, moet geconstateerd worden, of de naald juist is ingezet. Maak de spanning kleiner en gebruik een onderlaag van dun linnen of organdie.

RELIEF MONOGRAM

Relief monogrammen hebben een dieptewerking, die verkregen wordt met garens van verschillende kleur of nuance en door het toepassen van de dubbele naald.

Ga te werk als bij de lettersteek. **Zet de zig-zaghefboom op een maximum van 3 of minder** en pas een iets kleinere bovenspanning toe dan bij de lettersteek. Stik langzamer, wanneer de steek een vorige steek kruist. Wanneer twee lijnen kruisen, moet de eerste lijn iets minder dicht gestikt worden, terwijl de tweede lijn dan iets meer wordt benadrukt.

Beweeg de borduurhoepel bij het vormen van de letters zodanig, dat de beweging voornamelijk van U af is. Beweeg de hoepel volgens het rhytme van de naald en zorg er voor, dat U de naald niet buigt of opzij trekt.

Relief monogrammen zijn ook zeer geschikt voor linnengoed en deklingsstukken.

Afb. 111. Relief monogrammen.

VERSIERINGSMOTIEVEN

Enkele steken, met goede smaak aangebracht, kunnen een fijne en aantrekkelijke versiering geven. De motieven, die op deze bladzijde zijn afgebeeld, zijn voorbeelden van werk vervaardigd met een combinatie van meerdere patroonmallen en eenvoudige en oorspronkelijke ontwerpen. De motieven kunnen worden toegepast op de punt van een kraagje, op dassen, passen of zakken, waaraan zij een persoonlijk cachet geven.

Gebruik : voor Afb. 112.

Universeel steekplaat.

Cordonneervoet 105251.

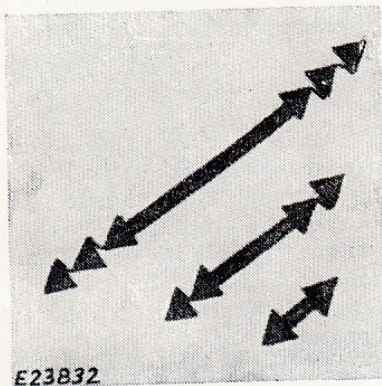
Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zaghefboom op 3 voor de lijnen en op 5 voor de pijlpunten.

Steeklengte bijna 0.

Zig-zag patroonmal No. 1.

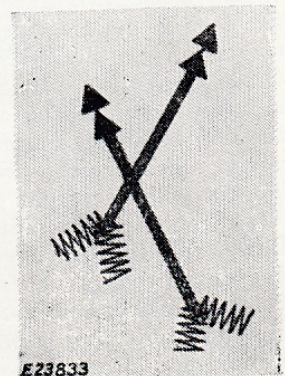
Pijlsteek patroonmal No. 5.

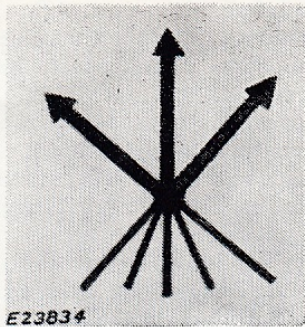
Afb. 112.

Maak eerst de lijnen en daarna de pijlpunten. Stik op een los stukje stof tot een pijlpunt geheel af is en de naald in de juiste stand staat om de laatste steek te maken in het midden van de punt. Plaats nu de naald in het midden van de cordonbalk, laat de persvoet zakken en stik langzaam, op deze wijze het gewenste aantal pijlpunten afwerkend.

Voor Afb. 113 moet de machine gebruikt worden zoals boven aangegeven, maar behalve de pijlsteek en de zig-zag patroonmallen, moet ook de patroonmal voor meervoudige steek worden toegepast; stel hiervoor zig-zaghefboom 5 in en neem een steeklengte van bijna 0.

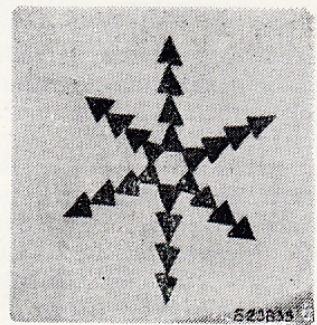
Afb. 113.

Afb. 114.

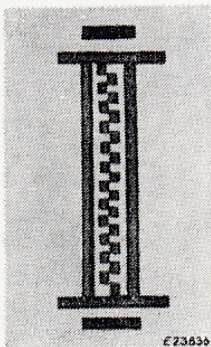
De zig-zag en pijlsteek patroonmallen worden gebruikt voor het ontwerp van Afb. 114.

De ster van pijlpunten afgebeeld in Afb. 115 wordt gemaakt met de pijlsteek patroonmal door vanuit het midden te stikken.

Afb. 115.

Klassieke patronen, zoals dat van Afb. 116 zijn bijzonder fijn en kunnen enkelvoudig of in groepen worden toegepast. Hier zijn de zig-zag en domino patroonmallen gebruikt, terwijl eenvoudige rechte lijnen werden gevolgd.

Afb. 116

Door het combineren van de pijlsteek met de gewone zig-zag steek, wordt het eenvoudige, aantrekkelijke motief, dat Afb. 117 laat zien, verkregen. Deze ontwerpen laten zich gemakkelijk aanpassen aan de ruimte en afmetingen van het deel van het kledingstuk, waarvoor zij bestemd zijn.

Afb. 117.

RANDAFWERKINGEN

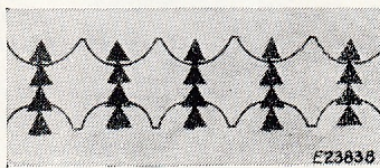
Een onbeperkte verscheidenheid van uitvoeringen van randen is mogelijk door het combineren van meerdere patroonmallen. De breedte en dichtheid van de rand kan aan het ontwerp worden aangepast. Deze randafwerkingen zijn niet alleen geschikt voor linnengoed, draperiën en borduurwerk, maar zij zijn ook doeltreffend voor effen weefsels, waarop een streep- of ruiteffect wordt verlangd. Een veel gebruikte toepassing van deze ontwerpen is voor zakjes, schouderstukken, manchetten en bandgarnering.

De schulp- en pijlsteek patroonmallen zijn gebruikt voor het aantrekkelijke ontwerp van **Afb. 118**. Twee schulpsteeklijnen—**zig-zaghefboom 5** en **steeklengte boven 25**—worden gekruist door groepjes pijlsteekstiksels—**zig-zaghefboom 5** en **steeklengte bijna 0**.

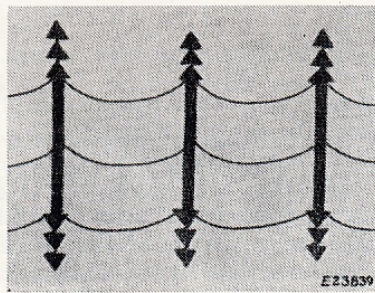
Drie patroonmallen zijn gebruikt voor het

maken van de randafwerking van **Afb. 119**. Nadat de schulpranden gestikt zijn met de **zig-zaghefboom op 5** en een **steeklengte boven 12**, worden de Cordonbalken met de zig-zag patroonmal dwars over de punten tussen de schulpen gestikt met de **zig-zaghefboom op 3 of 4** en een **steeklengte van bijna 0**. Pijlsteken accentueren de massieve balken—**zig-zaghefboom 5** en **steeklengte bijna 0**.

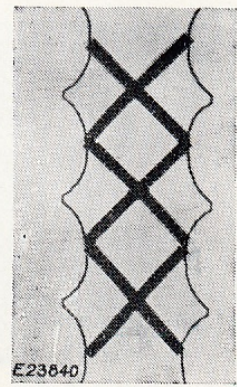
Het ontwerp van **Afb. 120** is zowel voor verticale als voor horizontale toepassing te gebruiken; het is vervaardigd met de zig-zag- en de schulp patroonmallen. De schulpen zijn verbonden met gekruiste balken. De verhoudingen kunnen gevarieerd worden in overeenstemming met het ontwerp.

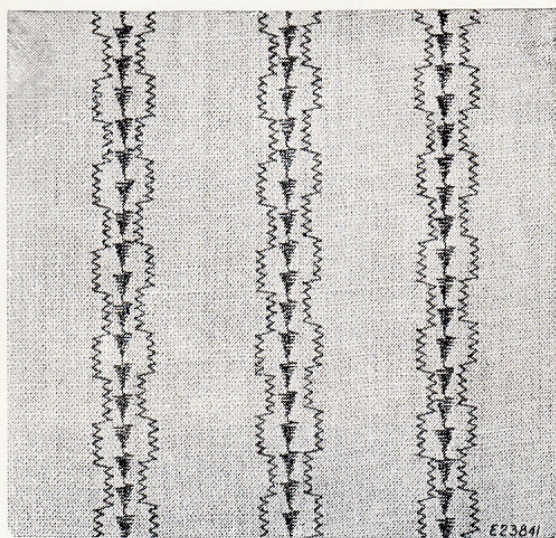
Afb. 118.

Afb. 119.

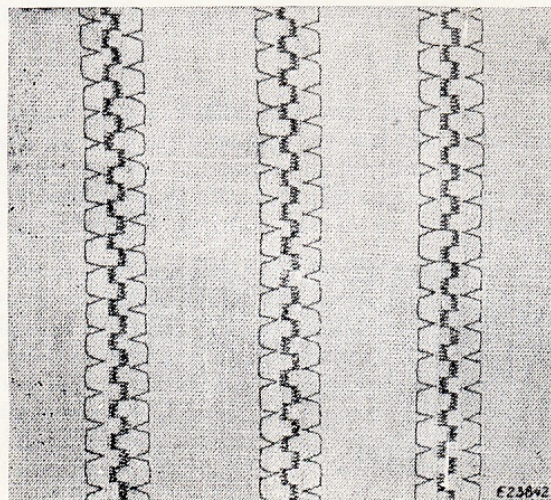
Afb. 120.

Afb. 121.

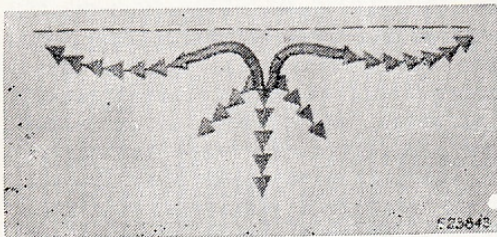
De domino en blinde steek patroonmallen worden gebruikt voor het verkrijgen van het aantrekkelijke streep- of randmotief van Afb. 122.

Het ontwerp van Afb. 121 is gemaakt met de pijlsteek en de domino patroonmallen en is geschikt voor een eenvoudige rand of voor een streep over de gehele oppervlakte van een effen weefsel.

Afb. 122.

INGEZETTE ZAKKEN

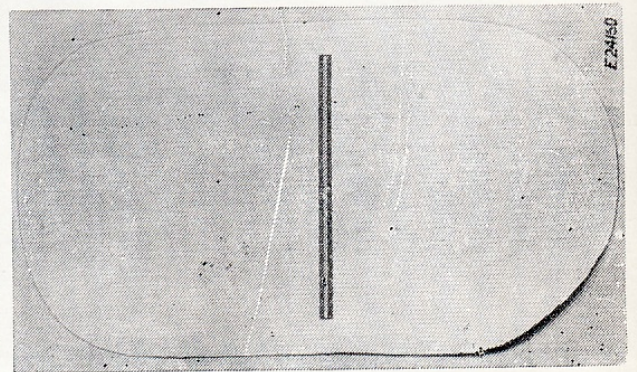
Afb. 123. Handeling 1 bij het maken van een zak.

Ingezette zakken kunnen met verschillende motieven worden versierd, welke zeer goed op de SINGER Automatic machine kunnen worden gemaakt. Deze zakken, die zowel voor getailleerde en klassieke kledingstukken als voor blouses, hemden en sportkleding geschikt zijn, zijn gemakkelijk te maken, zeer sterk en duurzaam.

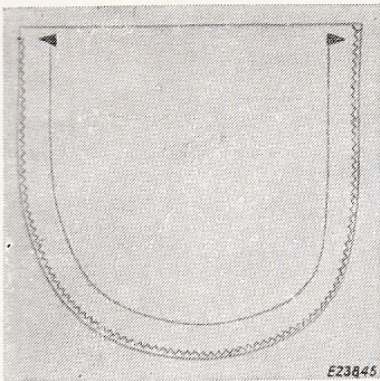
Teken de plaats van de opening van de zak met een rijgsteek en het patroon, dat moet worden gestikt, met een fijne krijtlijn af. Een onderlaag van voering, organdie of mousseline zorgt voor het verband en de gewenste stevigheid, wanneer de cordonsteek wordt toegepast.

Het model van de zak, dat Afb. 123 laat zien, is gestikt met de zig-zaghefboom stand 3 en een steeklengte van bijna 0. De pijlsteek patroonmal wordt gebruikt met de zig-zaghefboom op 5 en een steeklengte bijna 0. Knip de onderlaag bij, langs de buitenkant van het stiksel, wanneer het patroon voltooid is.

Bepaal de plaats van de zak aan de verkeerde kant van de stof en begin aan de goede kant te stikken met de knoopsgatvoet No. 86616, zig-zaghefboom op $2\frac{1}{2}$ en een steeklengte van bijna 0. Ga te werk precies als bij het maken van knoopsgaten, maar laat de trengen aan de beide kanten achterwege. Maak de opening van de zak, door de stof tussen de beide gestikte lijnen open te snijden, zoals dat in Afb. 124 gedaan is.

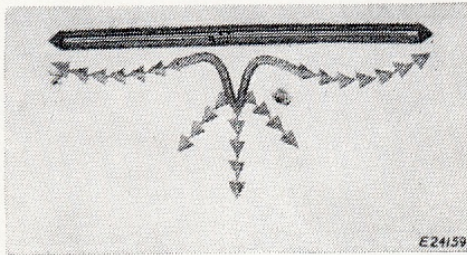
Afb. 124. Handeling 2 bij het maken van een zak.

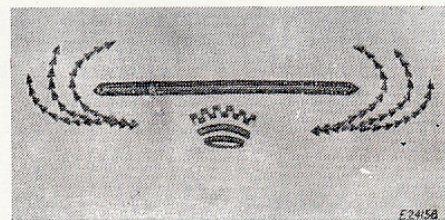
Afb. 125. Achterkant van de afgewerkte zak.

Leg de stukken stof van de zak open stik met een rechte steek. Werk de naad met een zig-zag steek af om de randen te verstevigen en rafelen te voorkomen. **Afb. 125** laat de achterzijde van de afgewerkte zak zien. Werk de beide kanten van de cordonbalken aan de goede kant van de stof met pijlsteken af ter versterking van de kanten van de opening en om de afwerking van de zak te voltooien, zoals **Afb. 126** laat zien.

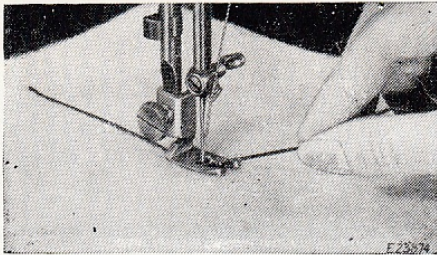
Eenvoudige en sierlijke patronen zijn het meest geschikt voor zakken, die voor decoratie dienen. De stijl van het kledingstuk geeft vaak een aanwijzing voor een lijn, die herhaald kan worden, als basis voor het ontwerp van de zak. De machine zelf doet variaties aan de hand, die oorspronkelijk en interessant zijn, zoals het model dat **Afb. 127** toont.

Afb. 126. Goede kant van de afgewerkte zak.

Afb. 127. Goede kant van de afgewerkte zak.

Afb. 128. *Garneren met de Cordonneervoet.*

GARNEREN MET BAND

Gebruik : de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.
 Uitslaghefboom in midden stand.
 Zig-zaghefboom 0.
 Steeklengte 12 tot 25.

Kies een ontwerp uit met eenvoudige, doorlopende lijnen, die elkaar niet kruisen en die niet te dicht bij elkaar lopen. Druk of teken het patroon over op de goede kant van de stof.

Leg het garnerband onder de cordonneervoet, trek het band in de naaldgleuf van de voet omhoog, zodat het bovenop het zijdelingse stuk van de persvoet komt te liggen. Stik zorgvuldig en volg het patroon nauwkeurig, terwijl bij punten en hoeken het band met een priem of kleine schroevendraaier goed wordt gelegd. De steek valt in de middelste gleuf van het band.

Wanneer het stikwerk klaar is, moeten de einden van het band naar de achterkant van de stof worden getrokken door een opening in het weefsel, die met een priem of grote naald wordt gemaakt. Zet het band met een handsteek aan de verkeerde kant vast over ongeveer 2½ cm.

Garneerband is verkrijgbaar als gemercenterde katoen en als kunstzijde. Het band van gemercenterde katoen is geschikt voor de afwerking van katoen, linnen, eenvoudige stoffen, katoenen tweeds en soortgelijke weefsels, terwijl het kunstzijde band het best is voor wollen stoffen, synthetische weefsels en zijden.

Afhankelijk van de mode wordt garnerband toegepast voor tafellinnen, draperiën en geweven meubelstoffen en kleren.

Afb. 129. *Garnering voltooid.*

GARNEREN MET KOORD

Gebruik : de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.

Uitslaghefboom iets **rechts** van het midden.

Zig-zaghefboom 1.

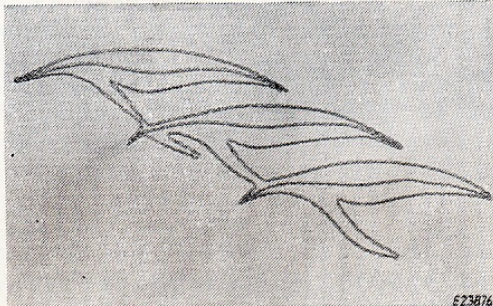
Steeklengte 12 tot 25.

Blindesteek patroonmal No. 3.

Koord strengen, die in verschillende afmetingen in handwerkzaken verkrijgbaar zijn, geven een mooi resultaat als garnering. De gewone zig-zag steek of de blindesteek kunnen worden toegepast, naar gelang van het effect waaraan men de voorkeur geeft.

Breng het patroon op de goede zijde van de stof aan. Doe het koord door het oog van de cordonneervoet. De uitslaghefboom en de zig-zaghefboom instellingen mogen iets afwijken van hetgeen boven aangegeven is, zodat elk van de vele maten koord kan worden gebruikt.

Wanneer het patroon afgewerkt is, trekt men de einden van het koord naar de achterkant door een opening in het weefsel, die met een priem of met een dikke naald wordt gemaakt.

Afb. 130. Koord als garnering aangebracht met blindesteek.

Garnering met kunstzijde of met koord, waarin een metaaldraad is verwerkt, is aantrekkelijk op synthetische of wollen stoffen en op vilt of zware zijde.

ZEER APARTE GARNERING

Gedurfde en interessante effecten worden bereikt, wanneer de automatische steken worden toegepast met aparte materialen. Stroband kan mooi worden aangebracht met de dominosteek. Twee strengen worden dan onder de cordonneervoet gelegd. Op bepaalde afstanden laat men lange einden dan een kwastje vormen. Knip het garneermateriaal bij en borstel het, waardoor het afgebeelde resultaat ontstaat.

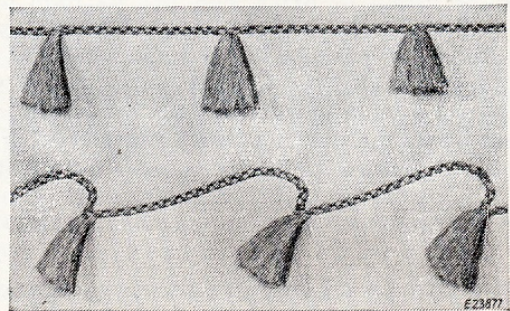
Gebruik : de Universeel steekplaat en de Cordonneervoet 105251.

Zig-zaghefboom 5.

Steeklengte boven 25.

Domino steek patroonmal No. 6.

Aparte effecten met speciale materialen zijn aantrekkelijk voor het garneren van weefsels en b.v. speelkleding. Vele mooie afwerkingen zijn mogelijk door het variëren van materiaal, patroon en patroonmal.

Afb. 131. Aparte garnering met stroband.

APPLICATIE

Applicatiewerk is zeer doeltreffend op vele soorten kledingstukken en meubelbekleding. Weefsels van hetzelfde soort worden vaak gebruikt voor applicatie, maar ook verschillende weefsels en weefpatronen worden gecombineerd. Bij lintericartikelen wordt glanzende zijde b.v. geappliqueerd op matte crêpe, waarbij het contrast in weefsel een prachtig effect teweeg brengt. Bedrukte stoffen worden soms geappliqueerd op effen weefsels, hetgeen b.v. bij japonnen, kinderkleding of linnengoed een aantrekkelijk contrast geeft. Bij draperiën kan een motief of randversiering op een effen stof van soortgelijk weefsel worden aangebracht. Wanneer bij applicatiewerk grotere motieven worden toegepast, accentueert men vaak de lijnen of delen van het patroon door een stiksel rondom deze delen te laten lopen, waardoor het patroon meer naar voren komt. Bij meubelbekleding worden zulke delen van het patroon vaak gewatteerd om het patroon te accentueren en om het een dieptewerking te geven. Schaduwapplicatie op zeer dunne stoffen is een belangrijke variant van gewoon applicatiewerk en wordt beschreven op **bldz. 69**.

Na het stikken worden delen van het patroon weggeknipt, waardoor een schaduwwerking

ontstaat tussen de delen van dubbele en enkele stofdikte.

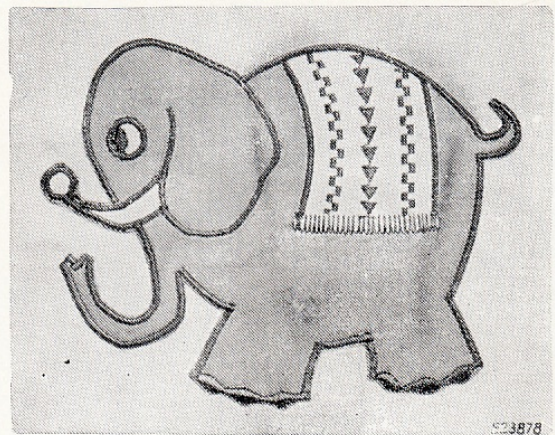
Sprekende monogrammen met contrasterende weefsels zijn zeer geschikt voor bedspreien en gestikte dekens.

Over het algemeen wordt een korte cordonsteek toegepast voor applicatie, waardoor het niet nodig is om de rafelranden naar binnen te vouwen. De breedte van de cordonsteek is afhankelijk van de aard van het weefsel. Fijne stoffen worden met een smalle cordonsteek geappliqueerd, terwijl voor groffere stoffen een brede cordonsteek wordt gebruikt. In vele gevallen wordt het patroon met een cordonsteek op het werk gestikt, waarna de randen worden weggeknipt. Een andere werkwijze, die vaak wordt toegepast, is om het patroon met een korte rechte steek op het weefsel te stikken, de rafelranden weg te knippen en daarna de buitenlijnen met een cordonsteek af te werken, hetgeen een gladde en glanzende rand produceert. Maak steeds een proefstukje om de meest geschikte werkwijze te vinden voor het werk dat U onder handen hebt, aangezien applicatiewerk geschikt is voor een zeer grote verscheidenheid van weefsels.

Gebruik : de Universeel steekplaat en de
Cordonneervoet 105251.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zaghefboom 2 tot 3.
Steeklengte bijna 0.
Zig-zag patroonmal No. 1.

De geappliqueerde zak, welke **Afb. 132** laat zien, is uitgevoerd met dubbele stofdikte om afwerking aan de binnenkant te geven. Alle lijnen binnen in het patroon worden gemaakt voor de zak wordt opgezet. De patroonmallen 3, 5 en 6 worden gebruikt voor de steekafwerking. Het open gedeelte van de zak langs de bovenkant wordt met een cordonsteek voltooid, voordat het motief wordt aangebracht. De rafelrand wordt langs de steken weggeknipt.

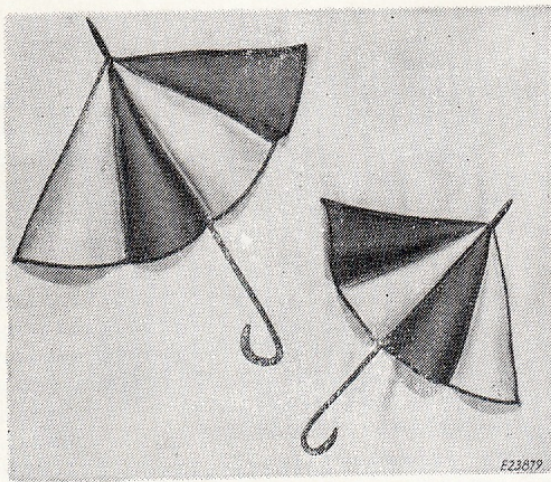
Het patroon wordt dan met de hand op het werk geregen en de buitenlijn wordt met een rechte steek—steeklengte 12 tot 25—gestikt en daarna bijgeknipt. De laatste cordonbalk langs de gehele buitenrand is de handeling waarmede dit duurzame en aantrekkelijke stukje applicatiewerk wordt voltooid. Dit ontwerp van een zakje is uitermate geschikt voor kinderkleding. Als eenvoudige applicatie

Afb. 132. Geappliqueerde zak.

is het geschikt voor decoratie van een kinderkamer, voor draperiën, gordijnen, kussens of bedspreien.

Vrolijke motieven uit het alledaagse leven zijn geestig en apart en dus geschikt voor vakantie-kleding, speelkleding of voor het aankleden van ontspanningsruimten en dergelijke.

Afb. 133. Applicatiewerk in paraplu patroon.

De buitenlijnen worden dun aangegeven op de stof, waarop het patroon moet worden aangebracht. Alles wat in het patroon alleen moet worden gestikt, wordt afgewerkt voor de applicatie. De stukken van het applicatiewerk in het paraplu motief worden met een rechte steek verbonden en de randen worden bijgeknipt. Het is gewenst in een patroon als

dit een onderlaag of dubbele stofdikte te gebruiken. Alle randen, die los van het kledingstuk moeten blijven, worden met een cordonsteek afgewerkt en bijgeknipt.

Randen, die aan het kledingstuk vast moeten komen, worden geregen en met een rechte steek op het kledingstuk vastgezet. Na het bijknippen van de rafelranden, wat dicht langs de rechte steek moet gebeuren, worden deze randen met een cordonsteek geappliqueerd. Alle draadeinden moeten naar de verkeerde kant van de stof doorgetrokken en daar worden vastgeknoopt.

Zachte, glanzende, fijne garens zijn geschikt voor dit werk. De naald moet in overeenstemming met de dikte van het garen worden gekozen, zoals aangegeven in het overzicht op **bldz. 6**. Een grotere druk op de persvoetstang is vaak noodzakelijk om de meerdere stofflagen onder de persvoet te kunnen verwerken. Deze drukinstelling is afhankelijk van het gewicht en de aard van de stoffen, die worden gebruikt.

STIKKEN MET DUBBELE NAALD

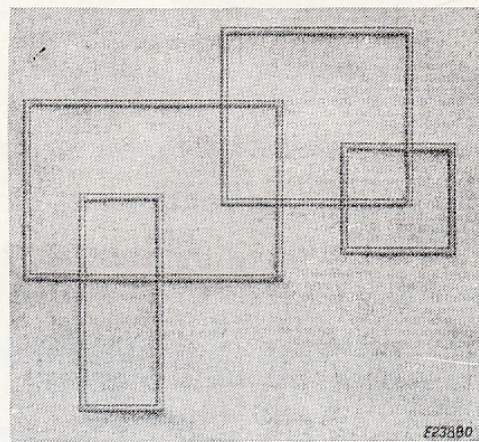
Gebruik : Universeel persvoet en steekplaat.
Dubbele naald—zie blz. 8.
Uitslaghefboom midden stand.
Zig-zaghefboom 0.
Steeklengte 12 tot 25.

Eenvoudig decoratief stiksel wordt effectief indien aangewend om een ontwerp van rechte of diagonale rijen stiksel te maken. De beide draden die door de dubbele naald lopen worden samen verbonden met de enkele onderdraad. Als de spanningen worden verhoogd, komt de stof tussen de gestikte lijnen omhoog.

Wanneer evenwijdige lijnen worden toegepast, moeten de afstanden zodanig gehouden worden, dat de persvoet niet over een tevoren gestikte rij loopt, tenzij dat men een speciale luchtkoordvoet gebruikt met parallel lopende ruimtegroeven in zijn ondervlak, bestemd voor de tevoren reeds gemaakte rijen.

Rechte hoeken worden gemaakt door tweemaal te draaien met de naalden uit de stof.

Stik totdat de binnenste naald de hoek heeft bereikt. Zet de persvoet omhoog, wanneer de naalden uit de stof zijn. Draai de stof een achtste slag en laat de binnenste naald voor de tweede maal in het hoekgaatje prikken. Draai het vlieg wiel, totdat de naalden neer en weer opwaarts gaan en uit de stof te voorschijn komen. Draai de stof voor de tweede maal

Afb. 134. Stikken met twee naalden.

een achtste slag. Laat de binnennaald voor de derde maal in het hoekgaatje prikken. Vervolg dan het stikken in een rechte lijn. Wanneer het patroon gereed is worden de bovendraden met een handnaald naar de achterkant van de stof gestoken en met spoeldraad samengeknoopt.

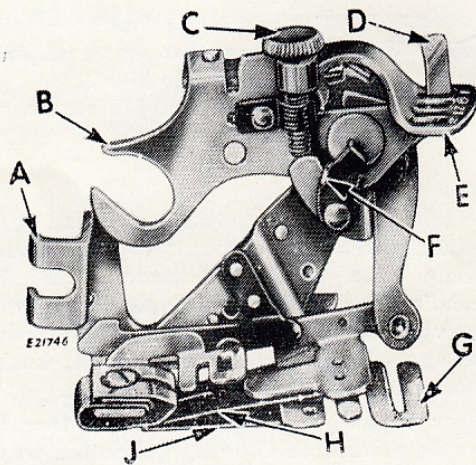
Kies garendikte in overeenstemming met de dikte van de naalden, die U gebruikt, alsmede garen geschikt voor de stof. De stof-, garen-, naaldentabel op blz. 6 is een behulpzame gids.

DE RIMPELAAR

Gebruik: de Steekplaat voor recht stikken
en de Rimpelaar 86642.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zaghefboom 0.

VOORNAAMSTE ONDERDELEN VAN DE RIMPELAAR

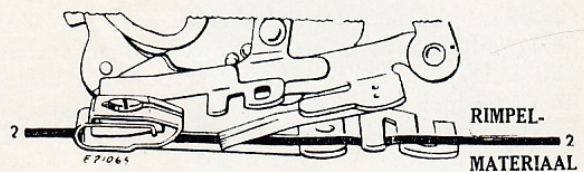
- A—Bevestigingsplaat—voor het bevestigen van de rimpelaar aan de persvoetstang.
- B—Vork—gaat schrijlings over de naaldklem.
- C—Regelschroef—om de dichtheid van de rimpels te regelen.
- D—Nok—waarin één van de gleuven van de regelhefboom wordt geplaatst.
- E—Regelhefboom—stelt de rimpelaar op rimpelen of plooiën in.
- F—Regelvinger—regelt de breedte en afstand van de plooiën.
- G—Stofgeleider—houdt het te rimpelen materiaal gescheiden van stof en bovenlaag—zorgt voor gelijkmatige breedte.
- H—Doorvoerver—het bovenste getande blauwe plaatje.
- J—Scheidingsveer—lager gelegen blauwe plaatje voorkomt, dat de tanden van de doorvoerver met de transporteur in aanraking komen.

Afb. 135. Voornaamste onderdelen van de rimpelaar.

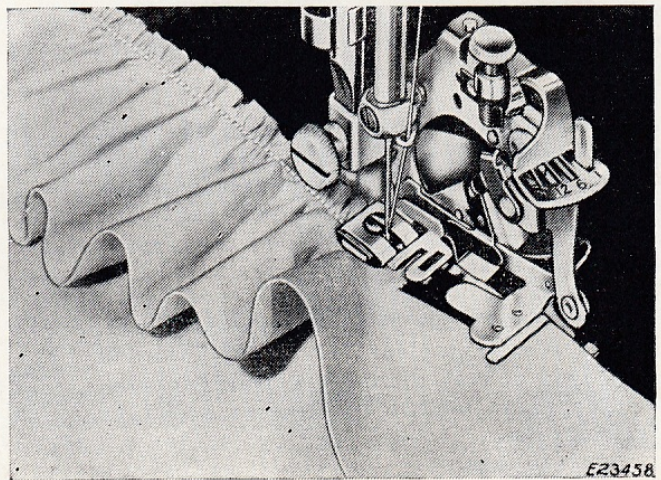
Bevestiging van de rimpelaar. Breng de naald in zijn hoogste stand. Draai de knopschroef van de persvoet los en bevestig de rimpelaar aan de persvoetstang in plaats van de persvoet. Zorg er daarbij voor, dat vork B schrijlings over de naaldklem gaat. Controleer of de naald in het midden van het naaldgat van de rimpelaar gaat.

Instellen van de Rimpelaar voor het rimpelen van de stof. Draai de regelvinger F van de naald vandaan. Licht de regelhefboom E op en beweeg deze zo, dat nok D in gleuf „1” valt. Leid de stof, die moet worden gerimpeld, tussen de beide blauwe plaatjes heen en onder de stofgeleider door. Trek de stof iets terug, van de naald af, laat de persvoetstang zakken en begin te naaien. Voor fijne plooien moet regelschroef C omhoog worden gedraaid om de slag van de plooiarm te verkleinen. Stel de machine in voor een korte steek. Voor volle plooien moet regelschroef C naar beneden worden gedraaid om de slag van de plooiarm te vergroten. Stel de machine in voor een lange steek.

Afb. 136. Juiste loop van de stof voor rimpelen.

Rimpelen en tegelijk aannaaien. Leid de stof, die moet worden gerimpeld, tussen de beide blauwe plaatjes en onder de stofgeleider door. Plaats de stof waar de rimpel moet worden opgestikt, onder de stofgeleider en de scheidingsveer. Ga verder te werk als bij gewoon rimpelen.

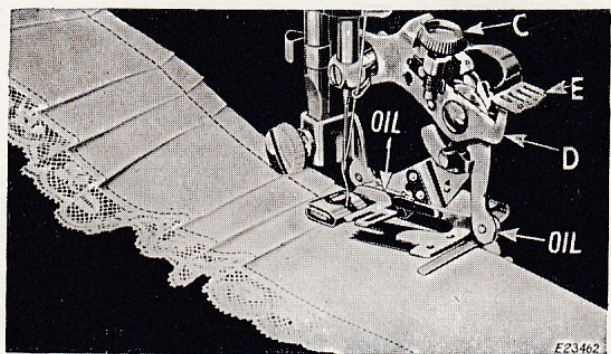
Afb. 137. Rimpelen en tegelijk aannaaien.

Instellen van de rimpelaar voor plooiën. Licht de regelhefboom **E** op en beweeg deze zo, dat nok **D** in gleuf „6” valt. De rimpelaar maakt nu één plooï per 6 steken. Om één plooï per 12 steken te maken, moet nok **D** in gleuf „12” van de regelhefboom **E** vallen. Leid de stof die moet worden geplooid tussen de beide blauwe plaatjes en onder de stofgeleider door.

Voor het maken van een bredere plooï moet regelvinger **F** naar de naald toe achteruit worden bewogen. Draai daarna regelschroef **C** naar beneden. Voor het maken van een smallere plooï moet regelschroef **C** naar boven worden gedraaid. De afstand tussen de plooïen wordt met de steeklenge geregeld.

Om ruimte tussen groepjes plooïen te laten, moet regelhefboom **E** opgelicht en bewogen worden, zodat de smalle gleuf van deze hefboom, die met een ster gemerkt is in nok **D** valt. De rimpelaar maakt dan geen plooïen meer, maar stikt gewoon door.

Wanneer de gewenste tussenruimte gestikt is, moet nok **D** weer in gleuf „6” of „12” worden gezet. Leid de stof, die moet worden geplooid, tussen de beide blauwe plaatjes en onder de stofgeleider door.

Afb. 138. Maken van groepjes plooïen met de rimpelaar.

SMEREN VAN DE RIMPELAAR

Smeer zo nu en dan de bewegende delen van de rimpelaar met een enkele druppel olie op de plaatsen aangegeven in **Afb. 138**.

HUISHOUELIJK VERSTELWERK

VERSTELLEN VAN TORN OF SCHEUR

Huishoudelijk linnengoed, lakens, handdoeken en kussenslopen kunnen gemakkelijk worden verستeld op de Automatische SINGER Zig-zag Machine door een stuk rechte of schuingeknipte stof onder de scheur te leggen en dit met de meervoudige zig-zag steek over de randen van de scheur heen vast te stikken. De einden van de hoeken worden versterkt door een kleinere steeklengte toe te passen.

Gebruik : de Universeel steekplaat en persvoet.

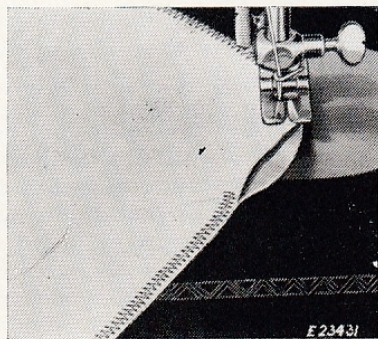
Uitslaghefboom in midden stand.

Zig-zaghefboom 5.

Steeklengte van 25 tot bijna 0.

VERSTELLEN VAN EEN BROEKZAK

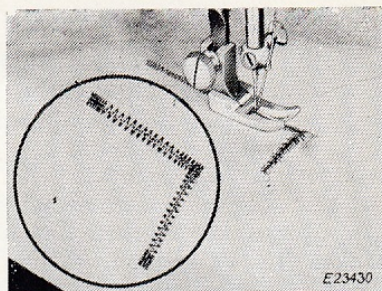
Stel de machine op dezelfde manier in als voor het verstellen van een scheur. Stik de zak samen, waarbij de naald bij zijn uitslag naar rechts zeer dicht bij de rand moet komen, waardoor de rand versterkt en de naad tegelijk gedicht wordt.

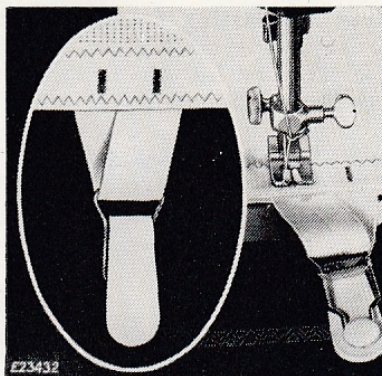
Afb. 140. Verstellen van een broekzak.

VERSTELLEN VAN GORDELS

De zig-zag steek is zeer geschikt om toegepast te worden bij kledingstukken met elastiek, waarvoor een sterke en elastische steek wordt vereist. Zowel de meervoudige zig-zag als de gewone zig-zag steek zijn doelmatig voor deze reparaties. De steeklengte en de instelling van de zig-zaghefboom variëren naar omstandigheden. Een iets dikkere naald, dan voor gewoon naaiwerk is soms vereist om de meerdere lagen stof en elastiek te kunnen verwerken. Wanneer elasticiteit zowel in lengte als in breedte richting van belang is, is de meervoudige zig-zag steek het meest geschikt.

Afb. 139. Verstellen van een scheur.

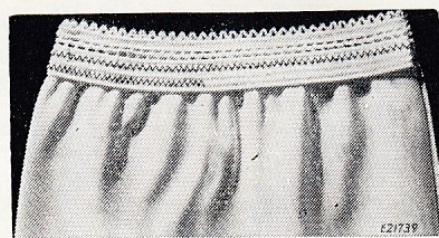

Afb. 141. Verstellen van een gordel.

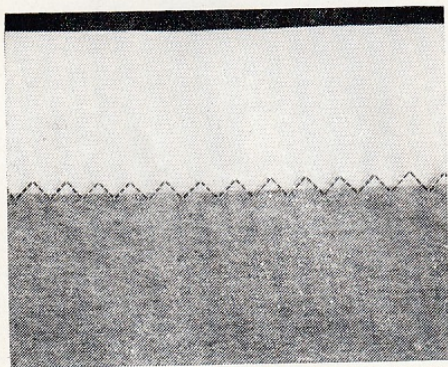
ELASTIEK TAILLEBAND

Gebruik : de Universeel steekplaat en de
Universeel persvoet.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zaghefboom 2.
Steeklengte 12.
Zig-zag patroonmal No. 1.

Rek tijdens het stikken het elastiek uit om de gewenste strakte te verkrijgen. Voor een tailleband moet het elastiek eerst bij de persoon worden gepast, waarna men de uiteinden vastspeldt. Verdeel dan zowel het elastiek als het kledingstuk in vieren en speld ze samen op deze punten. Rek het elastiek tussen deze punten tijdens het stikken, godat het de afmetingen van het kledingstuk krijgt. Leg de bovenkant van het elastiek tegen de doorslag van het kledingstuk aan, en zig-zag twee lijnen, waarbij de elastiekdraden moeten worden zevolgd. Knip de rafelrand van het kledingstuk langs de bovenste gestikte lijn weg.

Afb. 142. Vernieuwen van elastiek
tailleband.

Afb. 143. Deken opnieuw omgeboord.

DEKENS OPNIEUW OMBOORDEN

De meervoudige zig-zag steek is uitermate geschikt voor het omboorden van dekens en geeft een afwerking, die zowel sierlijk als duurzaam is. Verwijder het oude omboordsel. Rijg het nieuwe band stevig vast. Stik het band dan met de Universeel steekplaat en persvoet, **zig-zaghefboom 5, steeklengte 12 tot 25** en met de meervoudige zig-zag patroonmal No. 2. Vergroot de druk in overeenstemming met de dikte van de deken.

STOPPEN

Kousen, kindertruitjes, broekjes, alle soorten breiwerk en ook huishoudelijk linnengoed worden vaak op de naaimachine gestopt. Het stuk rond de versleten plek moet strak in de borduurhoepels worden gespannen. De transporteur wordt buiten werking gesteld en de persvoet wordt verwijderd. Voor het uitschakelen van de transporteur zie **bldz. 61**. Stel de uitslaghefboom in de **midden** stand, de **zig-zaghefboom** op **0** en zet de laatste vast met schroef **E2, Afb. 22, bldz. 19**.

Bij het stoppen van gebreid goed versterk dan het gat door de naald $\frac{1}{2}$ cm buiten het gat te plaatsen, laat de persvoetstang zakken, waardoor de spanningschijven gespannen worden en stik op ruim $\frac{1}{2}$ cm van de rand een versterkingslijn rond het gat, waarbij de hoepel met beide handen wordt bewogen. Deze versterking kan achterwege blijven bij sterke weefsels, wanneer dit wenselijk is. Beweeg de hoepel met een rustige, regelmatige beweging

vooruit en achteruit over het gat. Hierbij moeten de draden dicht bij elkaar komen te liggen en gelijkmatig van lengte zijn.

En langzame beweging van de hoepel geeft een korte steek, terwijl een snelle beweging een lange steek geeft. Voor gebreide en tricot weefsels voldoet een langere steek het best, omdat dit zachter in het dragen is. Een korte steek is aan te bevelen voor katoen en linnengoed, omdat het de aard van het weefsel het dichtst benadert en sterk genoeg is om goed tegen wassen bestand te zijn.

Stel de transporteur buiten werking (zie **bldz. 61**).

Gebruik : de Persvoet voor recht stikken No. 173090.
Uitslaghefboom in midden stand.
Zig-zaghefboom 0.
Steeklengte 0.

I N H O U D

	BLDZ.		BLDZ.
Aparte garnering	87	Koordgarnering	53
Applicatie—schaduwzomen	69	Koordgarnering aan schulpen	73
Applicatiewerk	88	Lettersteek	79
Automatische patroonmallen	5	Linker stand uitslaghefboom	18
Automatische steken	21	Midden stand uitslaghefboom	18
Bovendraad	9	Monogrammen	78
Dekens opnieuw omboorden	96	Monteren van bovenspanning	35
Demonteren van spanning	35	Motieven met patroonmallen	24-29
Draadspanningen	33	Naad—onzichtbare met ritssluiting	64
Drukknopen, haken en ogen aanzetten	62	Naad—dubbele, platte	54
Elastische rimpels	51	Naadafwerking	56
Elastisch tailleband	96	Naalden en garens	7
Figuurnaden	47	Naalden, garens en stoffen overzicht	6
Figuurnaden in tussenvoering	48	Naald inzetten	7
Franje randen	74	Naald inzetten—dubbele naald	8
Garens, naalden en stoffen, overzicht	6	Naaldstanden	18
Garnering met band	86	Niet-tornende naad voor lingerie	53
Garnering met koord	87	Optrekken van onderdraad	15
Kantborduren of Viennawerk	70	Overslaande naad voor voering	55
Knoopsgaten maken	58	Paraplupatroon—applicatie	90
Knoopsgaten met paskoord	60	Patroonmallen	5
Knopen aanzetten	61	Platte naden	54

INHOUD (vervolg).

	BLDZ.		BLDZ.
Raadgevingen voor het naaien	37	Steekpatroonmallen	20
Randafwerkingen	82	Stikken met dubbele naald	91
Randen met overtrokken koord	75	Stoffen, naalden, garens—overzicht	6
Rechter stand uitslaghefboom	18	Stoppen	97
Recht stikken	45	Transporteur afzetten	61
Recht stikken—hulpstukken	43	Tweenaalds plooitjes	91
Regelen van de druk op persvoet	32	Universeel hulpstukken	41
Regelen van spanningen	33	Variaties met patroonmal No. 1	30
Rimpelaar en toepassingen	92	Versieringsmotieven	80
Rimpelen	50	Verstellen van broekszak	95
Ritssluiting inzetten met blinde steek	63	Verstellen van gordels	95
Schaduwmonogrammen	79	Verstellen van linnengoed	95
Schaduwschulpen met dubbele naald	77	Verstellen van torn of scheur	95
Schaduwzoom voor tricot	66	Versterkte naad voor jersey of crêpe	55
Schulpen	76	Verwisselen van steekplaat	36
Schulpen—geschulpte plooiën	77	Verwijderen van spoelklos	11
Schulpen—geschulpte randen	76	Verwijderen van werk	16
Schulpen met cordon gestikt	72	Viennawerk—kantborduren	70
Schulpzomen	71	Vorbereiding voor het naaien	14
Sierfiguurnaden	49	Voornaamste onderdelen van machine 306	44
SINGER Service	3	Vormgeving kledingstukken	50
Smeren van de machine	38	Winden van het spoelklosje	11
Spanningen van de draden	33		
Spanningen verstellen	33		
Steeklengte	17		

INHOUD (vervolg).

	BLDZ.		BLDZ.
Zak geappliqueerd met olifantmotief	89	Zomen—onzichtbare met band	67
Zakken—ingezette	84	Zomen—onzichtbare met gevouwen rand ...	65
Zomen—fijne weefsels	53	Zomen—onzichtbare met paardenharen band	54
Zomen—gemengde randen	68	Zomen—tricot en fijne stoffen	56
Zomen—gewoon	76	Zomen van onderdelen van japon	47
Zomen—onzichtbare en sier	65	Zig-zaghefboom	19
Zomen—onzichtbare en kant aanzetten	52	Zig-zag zomen	52

AAN ALLEN VOOR WIE DIT VAN BELANG KAN ZIJN :

Het onrechtmatig aanbrengen of vernieuwen van het handelsmerk „SINGER” of van een van de andere handelsmerken van de Singer Maatschappij N.V. (welke handelsmerken alle Registered Trade Marks zijn) op een machine, die gerepareerd, herbouwd, gerevideerd, of op welke wijze ook veranderd is buiten een SINGER werkplaats of een officieel SINGER agentschap om, is verboden.

TE UWER BESCHERMING

Let altijd op de welbekende rode "S" en SINGER handelsmerken voor gewaarborgde verkopen en service.

Wanneer Uw machine nagezien moet worden, bel dan Uw dichtstbijzijnde Singer-winkel op teneinde verzekerd te zijn van gegarandeerd echte Singer-onderdelen en service.

Zoek het adres in Uw telefoonboek op, dat uitsluitend vermeld staat onder :

SINGER MAATSCHAPPIJ N.V.

